MUISTUTUS
2017-09-10

Asiantuntijayritys Tieokas
Markku Sakari Meriluoto
Onnenlaakso
Puutarhatie 24 A 18
FI-16100 NYBY UUSIKYLÄ ASEMA
m. 045 651 9808
markku.meriluoto@tieokas.fi
www.tieokas.fi
Y-tunnus 1516503-5
Alv.rek.

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta

VIITE Kuulutus 2017-08-10 ja
Asiakirjan korjausvaatimus 2017-08-10

ASIA Maa-aines- ja ympäristölupahakemus, Pärhä Oy

Allekirjoittanut on osallinen Lahden kaupungin Uudenkylän kaupunginosan asukas hakemuksen kohdepaikassa Uudessakylässä.

Pyydän Lahden lupaviranomaisen ottavan päätöksenteossa huomioon, että tässä asiakirjassa osoitettavin perustein kysymyksessä on otsikossa ilmoitettua huomattavasti laajavaikutteisempi, pitkäaikaisempi ja vahingollisempi hanke asumis-, työ- ja luonnonympäristön muuttamiseksi.

Tarpeellisen kokonaiskäsityksen luomiseksi lähi- ja pidempää tulevaisuutta varten ennakoin jo Etelä-Suomen aluehallintovirastoa (AVI) varten (Knuuttilantien rakentaminen, Orimattila ja Lahti, lähetetty 2017-07-11) maa-aines- ja ympäristöluvan hakemista piakkoin myös Knuuttilantien itäpäähän Selkosaarenkallioiden pohjoisosaan (P). Sitä koskeva hakemus lähetettiinkin lupaviranomaiselle – molemmat päivättyinä samaan 2017-04-05. Seuraavat louhintakohteet ovat arvioni mukaan Selkosaarenkallioiden eteläosa (E) ja Huhmarmäki vuosikymmenten ajaksi.

Tähän muistutukseen sisältyy tarpeellisilta osin myös Etelä-Suomen aluehallintovirastolle lähetetty muistutusaineisto, jotta hankkeista muodostuu kummallekin lupaviranomaiselle ensiarvoisen tärkeänä pitämäni kokonaiskuva. – Sivuviittaukset tarkoittavat hakemuksen pdf-sivuja juoksevasti.

Ystävällisin tervehdyksin
Asiantuntijayritys Tieokas
merk. Markku Sakari Meriluoto
metsänhoitaja, erityisasiantuntija, tietokirjailija

Onnenlaakso
Puutarhatie 24 A 18
FI-16100 NYBY - UUSIKYLÄ ASEMA
m. +358 45 651 9808
markku.meriluoto(at)tieokas.fi
www.tieokas.fi
Y-tunnus 1516503-5
Alv.rek.

Tieokas on itsenäinen, riippumaton ja puolueeton asiantuntijayritys
ja rekisteröity tavaramerkki.

Kuulutus (Lahti) ja sen korjausvaatimus

KUULUTUS MAA-AINES- JA YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUKSESTA

Lahden ympäristö- ja rakennuslupalautakunnalle on jätetty seuraava maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukainen maa-aines- ja ympäristölupahakemus

Pärhä Oy, Sepänjoentie 125 A, Heinämaa

– Hakemus koskee kalliokiviaineksen ottamista louhimalla sekä alueelta louhitun ja muualta tuotavan betonijätteen sekä maa- ja kiviaineksen murskausta ja käsittelyä kallioalueella. Lisäksi haetaan lupaa betonijätteen maarakennushyötykäyttöön alueella. Kohde sijaitsee Lahden kaupungin Nastolan kaupunginosassa tilan Knuuttila RN:o 12:88 alueella, valtatie 12:n ja Lahti-Kouvola-rautatien välissä, noin 3,5 km Nastolan keskuksesta kaakkoon. Lupaa haetaan 815 000 m³ kiviaineksen ottamiseen 15 vuoden aikana, vuotuinen ottomäärä on keskimäärin 54 300 m³, ottamisalueen pinta-ala on 9,59 ha. Kyseessä on uusi toiminta, joka on tarkoitus aloittaa syksyllä 2017.

Hakemusasiapaperit ovat nähtävänä kuulutusaikana (10.8.–11.9.2017) ympäristölupaviranomaisella (Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta) Lahti-Pisteissä os. Kirkkokatu 31, Lahti (pääkirjaston aulatila), (avoinna ma klo 8–18, ti klo 9–16 ja ke-pe klo 8–16) ja Nastolan kunnantalolla, os. Pekkalantie 5, Nastola (avoinna ma, ke, to, pe 9–15 ja ti klo 10–15).

Mahdolliset muistutukset ja mielipiteet on toimitettava kirjallisena viimeistään 11.9.2017 ympäristölupaviranomaiselle os. Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta, os. Askonkatu 2, 15100 Lahti tai diaari.teky@lahti.fi.

Tämä kuulutus pidetään 30 päivän ajan nähtävänä Lahden kaupungintalon ilmoitustaululla, osoitteessa Harjukatu 31, Lahti.

Lahti 10.8.2017

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta

LAHTI

Tieokas ®

ASIAKIRJAN
KORJAUSVAATIMUS
2017-08-10
EDIT 2017-08-31

Asiantuntijayritys Tieokas
Markku Sakari Meriluoto
Onnenlaakso
Puutarhatie 24 A 18
FI-16100 NYBY UUSIKYLÄ ASEMA
m. 045 651 9808
markku.meriluoto@tieokas.fi
www.tieokas.fi
Y-tunnus 1516503-5
Alv.rek.

Lahden kaupungin ympäristölupaviranomaiselle

Lahden rakennus- ja ympäristölautakunta
Askonkatu 2
15100 LAHTI

VIITE Nastola-lehti 2017-08-09 (ilmoitus)

ASIA Kuulutus maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta, Lahti (Uusikylä)

Vaadin, että Lahden kaupungin ympäristölupaviranomainen (jäljempänä: lupaviranomainen) korjaa kuulutuksesta seuraavassa osoitettavat virheet ja puutteet ja sen jälkeen julkaisee kuulutuksen uudelleen ja jatkaa vastaavasti kuulutusaikaa.

Kuulutuksen korjattu, selkeä muoto on kokonaisuudessaan esimerkiksi seuraava:

HAKIJA Pärhä Oy jne.

ASIA Kalliokiviaineksen ja betonijätteen käsittely kallioalueella

KOHDE Lahti, Uudenkylän kaupunginosa, Selkosaarenkalliot

SIJAINTI Alle 1 km Uudenkylän liikekeskuksen (ns. Rakokivi) eteläpuolella

Hakemus koskee kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta sekä muualta tuotavan betonijätteen murskausta, käsittelyä ja maanrakennushyötykäyttöä Selkosaarenkallioiden alueella Lahden kaupungin Uudenkylän kaupunginosassa tilan ... alueella, alle 1 km Uudenkylän liikekeskuksen (ns. Rakokivi) eteläpuolella. Lupaa ...

Hakemusasiapaperit ovat nähtävänä ... sekä lisäksi verkko-osoitteessa www.lahti.fi/ (teky, asiakirjan nimi).

***
Vaadin, että viranomainen tekee korjaukset ja vastaa allekirjoittaneelle välittömästi.

HUOMAUTUKSIA

1. Hakija (jäljempänä Hakija), maanomistaja Antero Nuuttila (Pärhä on bulvaani), näyttää vaikuttaneen viranomaiseen virheellisten ja puutteellisten tietojen antamiseksi tarkoituksena jälleen kerran haitata kansalaisvaikuttamista. Viranomaisen ei pitäisi suostua tällaiseen, vaan toimia säädösten mukaisesti.

3. Kuulutuksen (s. 4) otsikkotasolla ei pidä hämäävästi selostaa pitkälti kaikkea mahdollista suunniteltua toimintaa kohdealueella, vaan lupahakemuksen asian tulee ilmetä yhdeltä otsikkoriviltä.

3. Kohteen sijainti on ilmoitettu kaikin tavoin väärin. Kuulutuksen otsikoinnista saa ensikäsityksen, että kohde sijaitsee Heinämaalla. Tämän käsityksen saatuaan esimerkiksi nastolalainen lukija ei jatka pidemmälle, mikä varmaan on Hakijan tarkoituskin.

Viranomaisen pitäisi tietää, että Lahden kaupungin "Nastolan kaupunginosa" tarkoittaa nykyisin Nastolan maarekisterikylän (kirkonkylän) aluetta. Hakemuksen kohde Selkosaarenkalliot sijaitsee kuitenkin Uudenkylän maarekisterikylässä, mihin se alun perin rajoittui kuuluessaan Orimattilan kaupunkiin ja siirrettiin valtiovarainministeriön päätöksellä 2015.

4. Kuulutuksessa ilmoitettu kohteen sijainti "noin 3,5 km Nastolan keskuksesta kaakkoon" johtaa ilmeisen tarkoituksellisesti harhaan, kuten myös kohdassa 3. Hakija-maanomistaja haluaa kaikin tavoin häivyttää kansalaisilta ja kai myös viranomaiselta tiedon, että kohde sijaitsee nimenomaan Uudessakylässä. Syy tähän on maanomistaja-Hakijan tähänastinen epäonnistuminen hänen Uudenkylän maarekisterikylään rajoittuvan Huhmarmäen palstansa räjäyttämisessä. Asia selostetaan tarkemmin AVI-muistutuksessa ja www.tieokas.fi -sivuilla.

Nyt sama maanomistaja uhkaa jälleen kerran tuhota laajalti Uudenkylän liikekeskuksen asumis- ja luonnonympäristön. Siksi kuulutuksessa pitää ilmoittaa, että kohde sijaitsee nimenomaan Uudessakylässä, välittömästi vastapäätä Uudenkylän kaupunkimaista liikekeskusta, alle 1 km päässä, täydellisesti kaikkien mahdollisten ympäristöhaittojen vaikutuspiirissä.

5. Maanomistajan vaatimus on ilmiselvästi myös hakemusasiakirjojen pimittäminen nähtäviksi vain virastoissa. Alkeellisinkin julkisuuvaatimus edellyttää, että asikirjat ovat nähtävissä myös verkossa. Tällainen viranomaismenettely on kansalaisia kohtaan täysin ala-arvoista nykyaikana ja pitää oikaista välittömästi tuomalla koko hakemusaineisto verkkoon, missä se on valmiina viranomaisella.

6. Koska rutiininomaisessa kuulutusasiassa on näin runsaasti huomautettavaa, liitän oheen oivallisena esimerkkinä Kontiolahden kunnan tiedotusohjeen säädösperusteluineen viranomaisen omaksuttavaksi ja myös Lahden kaupungissa noudatettavaksi.

7. Hakemusasian käsittely jatkuu tarvittaessa korkeimpaan hallinto-oikeuteen asti. Siksi kehotan viranomaista keskustelemaan Hakijan kanssa tarkoituksesta aloittaa toiminta syksyllä 2017 ja etsimään siihenkin sopivampi ilmaisu.

Tämä liittyy asiakokonaisuuteen, mistä on Asiantuntijayritys Tieokkaan Päijät-Hämeen maakuntakaavaa koskeva valitus Huhmarmäen kaatopaikasta Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa. Sekin etenee tarvittaessa KHO:een.

8. Selkosaarenkallioita koskeva hakemusasia on vireillä samanaikaisesti myös Etelä-Suomen aluehallintovirastossa, minkä vuoksi liitän oheen AVIlle lähetetyn muistutuksen (ilman liitteitä). Siinä Asiantuntijayritys Tieokas ennakoi alkukesästä 2017 tämän louhintalupahakemuksen saapuvan viranomaiseen piakkoin, mikä siis toteutui nyt.

9. Huomautan vielä, että Vaasan hallinto-oikeus on äskettäisessä päätöksessään osoittanut virheelliseksi Lahden ympäristölupaviranomaisen menettelyn Immilän–Metsäkylän alueen tietyssä louhintalupahakemuksessa. Viranomaisen myöntämä lupa perustui virheelliseen ja vanhentuneeseen laintulkintaan. Vaasan hallinto-oikeuden päätös jäi asiassa lainvoimaiseksi ja sisälsi vastaisen varalle myös vakavan epäilyn siitä, että kyseiseen kohteeseen kyettäisiin koskaan saamaan nykylainsäädännön mukaista ympäristölupaa. Hanke onkin hiljentynyt.

10. Siksi kehotan, että Lahden ympäristölupaviranomainen perehtyy jo näin ennakkoon tarkoin oheiseen AVI-muistutukseen. Pienin muutoksin se tulee olemaan Asiantuntijayritys Tieokkaan muistutus kuulutetusta hakemusasiasta.

11. Uudenkylän ja laajemminkin nauhataajaman itäosan asukkaita mitä kohtalokkaimmin koskevasta asiasta on julkaistu mielipidekirjoitus (alla). Lähetän tämän korjausvaatimuksen liitteineen perehdyttäväksi ja vaikutettavaksi myös Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnan merkittäville paikallisille päättäjille:

puheenjohtaja	Reijo Savurinne
jäsen	Riikka Raaska
varajäsen	Raija Kuosa.

Ystävällisin yhteistyötervehdyksin ja lisätiedot tarvittaessa
Asiantuntijayritys Tieokas
Markku Sakari Meriluoto
metsänhoitaja, erityisasiantuntija, tietokirjailija

Lukijalta

Betonitie uhka mustikkamaille ja maailmanperintökohteelle

Maakuntakaava: Merkintä teollisuus- ja varastoalueesta laukaisi painajaisen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kuuluttaa parhaillaan Knuuttilantien ympäristöluvasta Lahdessa (Nastolassa) ja Orimattilassa. Betonitie rakennettaisiin Pitkätieltä valtatien vartta itään Selkosaarenkallioille.

Pelkkä tie on kuitenkin vain pirullisen vaarallinen välitavoite. Sen jälkeen räjäytetään Selkosaarenkallioiden pohjoisosa radan ja valtatien välistä. Sitä varten on jo Orimattilan myöntämä maa-aineslupa. Sitten mennään valmiista sillasta valtatien yli ja räjäytetään Selkosaarenkallioiden eteläosa.

Knuuttilantietä jatketaan Lakeassuon luonnonsuojelualueen poikki Huhmarmäen juurelle. Lopuksi räjäytetään Huhmarmäki, hankkeen kuningastavoite. Kaikki tämä tapahtuisi saman kuivantolaisen maanomistajan maalla.

Hankkeessa eivät merkitse mitään seudun viehättävimmät kallioiset, hongikkoiset mustikkamaat.

Herätys Selkosaaren, Veljeskylän, Nastonharjun, kirkonkylän ja Uudenkylän asukkaat! Tämän vuoden mustikkasato siellä Varikontien alikäytävän takana vielä kypsyy poimittavaksi, seuraavat eivät ehkä milloinkaan.

Knuuttilantie uhkaa asukkaiden perustuslaillista oikeutta lähiluonnon virkistyksen kokemiseen Selkosaarenkallioilla, Piiankallion ja Lakeassuon luonnonsuojelualueilla ja Huhmarmäen Unesco-maailmanperintökohteella.

Jos haluat välttyä melu- ja pölysaasteelta ja murskerekkojen jyryltä asutuksen halki, valita Aviin nyt tuhohankkeen ensi vaiheessa, myöhemmin vaikeusasteet kasvavat.

Jos haluat nähdä tulevaisuuteen, käy katsomassa Selkosaarentieltä Kolunkallion kuunmaisemaa ja kuvittele sama Selkosaarenkallioille ja Huhmarmäelle.

Kaavaviranomaiset nuljaavat lähiluonnon arvokohteiden nurkkia soikeammiksi, jotta pinta-alaa ei tärvääntyisi luonnonsuojelulle. Heille lienee tuntematon tutkimusten todistama asukkaiden arvostus ja tarve saada kokea kaunis luonto lähellä kotia niin, että mustikkametsään pääsee lasten kanssa tai työpäivän jälkeen pyörällä pyrähtämään.

Arvokeskustelu pitää siirtää politiikan kähminnöistä luonnonarvoihin, jotka sentään ovat useimpia meistä lähempänä. Lahden kaavaviranomaisten pitää herätä heti, onhan kaupungin uuden yleiskaavan valmistelu käynnistynyt myös kuulutusalueella, mistä onneksi on jo valmiiksi valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa Huhmarmäen kaatopaikan yhteydessä.

Uuden maakuntakaavan merkintä teollisuus- ja varastoalueesta Uudenkylän ja Nastolan väylien välissä laukaisi tämän painajaisen. Maanviljelijä mainitaan usein luonnon parhaaksi ystäväksi. Tämä kuivantolainen räjäyttäjä lyö käsistystä korville, kun hän kaukana tilaltaan vuosikymmenestä toiseen kiusaa tuhansia ihmisiä louhoshankkeillaan eikä anna periksi, vaikka kansalaiset jo kerran kaatoivat Huhmarmäen louhinnan.

Syntikuormaa kantaa myös Päijät-Hämeen liitto. Liturgiansa mukaisesti se "tunnistaa tarpeen" kaavamääräyksin räjäyttää ja murskata maakunnan kalliomäet kivikasoiksi, kaatopaikoiksi tai jopa "kierrätyspuistoiksi" niin, että ympäristövaikutukset näkyvät, kuuluvat, meluavat ja haisevat Lahden koko itäosassa.

Päijät-Hämeen liitto jakoi pelimerkit eli teollisuus- ja varastoalueen kaavamerkinnän. Peluri lähetti heti tiesuunnitelman Aviin.

Päijät-Hämeen liitto ei "tunnista tarvetta" turvata lähiluontoa, ei lähimmän mökinasujan eikä edes Nastolan taajaman kymmentuhantisen asujamiston. Lupaan viedä Päijät-Hämeen liiton kaavaviranomaiset tutustumaan näin itikka-aikaan "teollisuus- ja varastoalueeseen", tuohon jumalanhylkäämään takamaahan.

Tervetuloa kahlaamaan mutaropakoissa, puskemaan lehtiviidakoissa ja kiipeämään kivilouhikoissa. Arvelen, että vartin jälkeen he pyytävät kääntyä takaisin rakentamiskelvottomalta "teollisuus- ja varastoalueelta" – vaan saattaapa sinne eksyäkin?

Tiedoksi Päijät-Hämeen liitolle: Yhdestä ainoasta paikasta, Hollolan Nostavan niin sanotusta logistiikka-alueesta, riittää joutokalliota miljoonia kuutiometrejä vaikka peittämään koko maakunnan upoksiin murskeen alle.

Selkosaarenkallioiden louhintahanke pitää kaataa heti alkuunsa, vaikka se taas kerran vaatii paljon vaikuttamistyötä meiltä kaikilta asianosaisilta, joille lähiluonto on tärkeä. Kartta ja kuvia: http://www.tieokas.fi/Selkosaarenkalliot.pdf

Markku Sakari Meriluoto
Uusikylä

Mielipidekirjoitus Etelä-Suomen Sanomat 2017-06-22.

LIITE Muistutus Etelä-Suomen aluehallintovirastolle (ilman liitteitä)
Tiedotusohjeet Kontiolahti:

Sijainti

Kartta 2017. Lahden kaupunginosat, Lähde: http://kartta.lahti.fi/ims

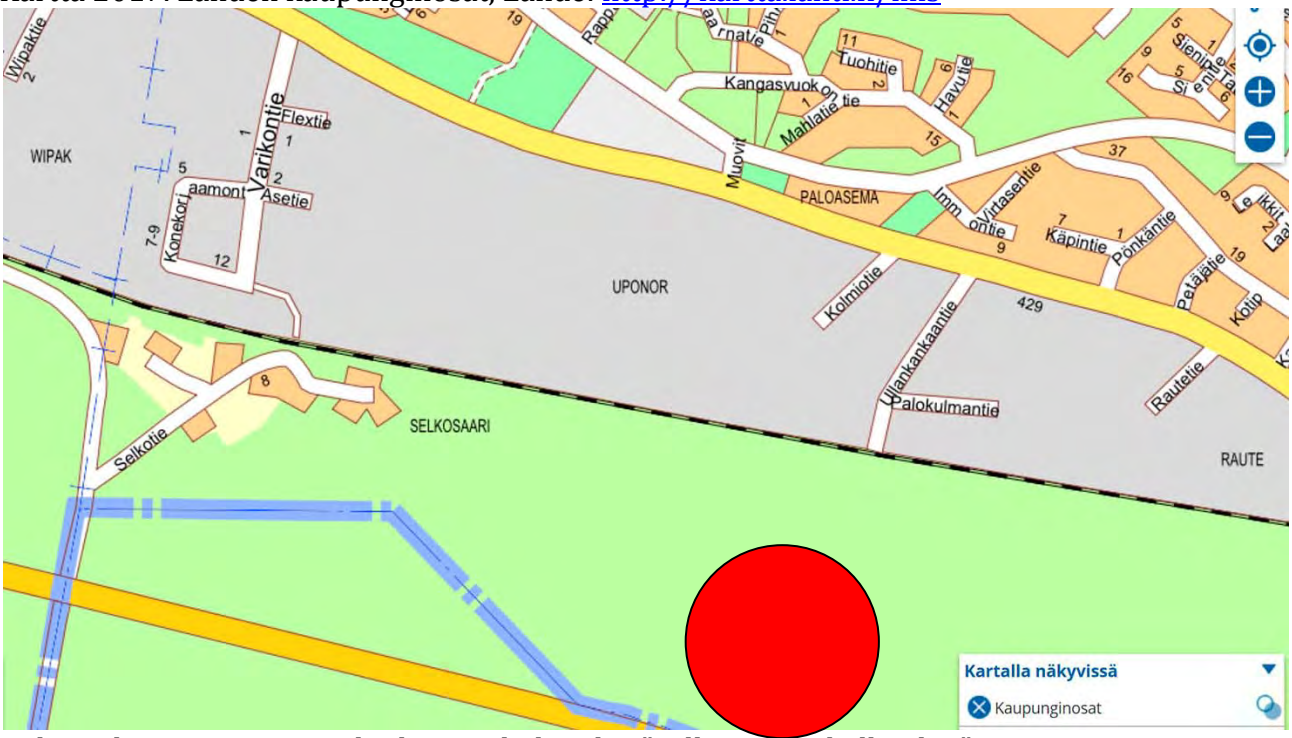

Hakemuksessa mainitaan louhinnan kohteeksi "Selkosaaren kallioalue", mistä tässä muistutuksessa käytetään omaa nimitystäni Selkosaarenkalliot (P ja E). Se oli alun perin kokonaisuus, kunnes valtatie 12 Lahti–Kouvola halkaisi kallion kahtia länsi–itä -suunnassa ja muodostui pohjoisosan Selkosaarenkalliot P ja eteläosan Selkosaarenkalliot E. Nyt kohteena on pohjoisosa ja tulevaisuudessa myös eteläosa saman Hakijan Nuuttila maalla.

Lahden karttapalvelun mukaan hakemuksen kohde Selkosaarenkalliot P (punainen ympyrä) sijaitsee valtatien 12 linjaa myöten Lahden kaupungin Uudenkylän kaupunginosassa samoin kuin Selkosaaren asutus Pitkätien itäpuolella. Kartassa Uudenkylän kaupunginosan länsiraja (ohut sininen katkoviiva) jatkuu Kouvolantien poikki ja kääntyy siitä koilliseen Elementintietä pitkin. Kaikki siitä itään on Uudenkylän kaupunginosaa. Hakija välttää kaikessa huolellisesti ja tarkoituksellisesti mainitsemasta tätä tosiasiaa ja Uudenkylän nimeä – peläten ilmiselvästi sen kytkemistä tietoon, että Uudessakylässä on jo kaksi kertaa taisteltu vastaan hankkeita, joissa Hakija Nuuttila oli/on osallinen, nimittäin Huhmarmäen hautakivilouhimoa ja Huhmarmäen kaatopaikkaa tieyhteyksineen Lakeassuon luonnonsuojelualueen poikki Nastolan kirkonkylän kaatopaikan hankealueelle.

Hankealue sijaitsee Uudessakylässä. Hakemuksessa (s. 5–6) puhutaan virheellisesti "Nastolan kaupunginosasta", mikä tarkoittaisi Nastolan maarekisterikylää eli kirkonkylän aluetta Uudenkylän länsipuolella. Muutenkin kohteen sijaintitiedot on esitetty tarkoituksellisesti ja harhaanjohtavasti väärin:

s. 5

Tässä esitetään Pärhä Oy kalliokiviainesten ottamissuunnitelma ja ympäristölupahakemus Lahden kaupungin Nastolan kaupunginosaan suunnitellulle maa-ainesten ottamisalueelle. Kyseessä on kallioalue,

Kohde sijaitsee valtatie 12 ja Lahti-Kouvola -rautatien välissä, noin 3,5 km Nastolan keskuksesta kaakkoon. Uusikylä on idän suunnassa noin 2 km etäisyydellä.

Hakijan bulvaanin väärä tieto kulkeutui kuulutukseen asti ilman, että lupaviranomainen halusikaan sitä korjata niin, että kohteen sijainti Uudessakylässä selviäisi. Katson, että kohteen sijainti on tarkoituksellisesti ilmoitettu virheellisesti ja harhaanjohtavasti em. syistä ja että myös lupaviranomainen on syyllistynyt virkavirheeseen, kun ei ole oikaissut sijaintitietoa. Näin Uudenkylän asukkaat ovat käsittäneet kuulutuksesta, että louhinta tapahtuisi jossakin "Sepänjoentiellä Orimattilan Heinämaalla Pärhällä" kaukana Uudestakylästä, eivätkä ole reagoineet kuulutukseen.

Yleisvaatimus AVIlle (Knuuttilantie)

Vaadin, että Knuuttilantien rakentamiseen ei myönnetä ympäristölupaa. Erityinen vaatimus on, että suurimman tieosakkaan Orimattilan kaupungin osallisuus arvioidaan erikseen.

Vaadin, että AVI ei käsittele Knuuttilantiehen haettua ympäristölupaa ilman, että kokonaiskäsityksen luomiseksi samalla kertaa on käsiteltävänä myös Selkosaarenkallioiden pohjoisosan louhintaa koskeva ympäristölupahakemus.
Siksi vaadin, että aluehallintovirasto pyytää Hakijan lähettämään samankertaiseen käsittelyyn Knuuttilantien ympäristölupahakemuksen kanssa myös Selkosaarenkallioiden pohjoisosan louhinnan ympäristölupahakemuksen. Se on arvioni mukaan jo valmiina, mutta taktisista syistä sitä ei lähetetty samanaikaisesti Knuuttilantie-hakemuksen kanssa.

Vaadin, että jo Knuuttilantien ympäristölupahakemuksen käsittelyssä aluehallintovirasto kuulee myös Lahden (ja myöhemmin) Orimattilan kaupunkien ympäristölupaviranomaisia, jotka vastaavat ketjun seuraavien louhintahakemusten lupakäsittelystä.

Ympäristölupahankkeen (Knuuttilantie) hallinto

Hankkeen vastuuviranomaisesta Aluehallintovirasto Etelä-Suomi käytetään tässä asiakirjassa lyhennettä AVI.

Tilaaja Pärhä Oy on maa-ainesten hankinta- ja käsittely-yritys Orimattilan Heinämaalta.
Tässä tapauksessa on kuitenkin tärkeää viranomaistoiminnassa erottaa hankkeen bulvaani Pärhä Oy ja todellinen toimija, maanomistaja Antero Nuuttila Orimattilan Kuivannolta.
Hän on hankkeen käynnistäjä, rahoittaja ja varsinainen vaikuttaja. Tässä asiakirjassa käytetään nimitystä Hakija, tarkoittaen nimenomaan Nuuttilaa, jonka taustahistoria ja toimintatavat seudun louhintahankkeissa viranomaisen on syytä tuntea pitkältä ajalta.

Hakija, maanomistaja Nuuttila, muistetaan Uudessakylässä aiemmista pyrkimyksistään räjäyttää, louhia ja murskata Uuteenkylään rajoittuva, monin tavoin arvokas Huhmarmäki, UNESCONn maailmanperintökohde, mikä yhdessä viereisen, Päijät-Hämeen maakuntakaavassa suojellun Lakeassuon kanssa muodostaa merkittävän luonnon- ja kulttuuriarvojen kokonaisuuden. Aikomus tuhota Huhmarmäki herätti 1990-luvun puolivälissä mittavan yleisö- ja mediahuomion ja raukesi asiantuntijaperusteluihin.
Maanomistaja Nuuttilan naapuritila Herrala osallistui aktiivisesti silloin ja on nytkin mukana Selkosaari-hankkeessa (ks. luku Tapahtumahistoria LIITE 1 Huhmarmäki YVA).

Nyt sama tuhoisa pyrkimys jatkuu Selkosaarenkallioiden osalta aivan Uudenkylän 4000 asukkaan taaja-asutuksen vieressä vielä suuremmin ympäristöuhkin. Siksi ympäristöviranomaisten pitää puolustaa asukkaiden asumisen ja elämisen edellytyksiä yhtä päättäväisesti kuin asukkaiden edustaja jälleen kerran. Huomattakoon Hakijan tarkoin laskelmoitu menettelytapa, että asia pantiin vireille viranomaisessa juuri sopivasti lomakauden kynnyksellä, niin että mahdollisimman harva asukas tai muu osallinen ottaisi kantaa hankkeeseen. Tämä pyrkimys kuitenkin epäonnistui, sillä jo juhannuksen alla asiasta ilmestyi yleisökirjoitus (Etelä-Suomen Sanomat 2017-06-22 edellä s. 8).

Lupien ketjutus

Hanke on vain ensimmäinen askel suunnitelmasta, mikä arvioni mukaan tulee käsittämään laajan alueen Lahdessa (Nastolassa) ja Orimattilassa, välittömästi Uudenkylän liikekeskuksen (ns. Rakokivi) eteläpuolella. Hankkeessa keskeinen toiminta-ajatus on ketjuttaa maa-aines- ja ympäristölupahakemukset siten, että kokonaisuus palastellaan ajan kuluessa sopiviin osiin niin, että niiden kokonaisvaikutus ei hahmotu, ei viranomaisille eikä asukkaille. Tarkoitus on tällä tavoin ehkäistä riski, että viranomaiset rajoittaisivat tuhoisaa toimintaa ja hämärtää asukkailta, mistä kaikesta ketjutetussa hankkeessa on kysymys.

Tässä ensi vaiheessa ovat siis kysymyksessä oheisen kartan "LOUHINTA JA LUONNONSUOJELU 2017 – LAHTI JA ORIMATTILA mukaiset hankesuunnitelman tavoitteet 1 ja 2: Knuuttilantie Selkosaarenkallioiden pohjoisosaan ja välittömästi seuraavassa vaiheessa Selkosaarenkallioiden pohjoisosan (P) louhinta Hakijan omistamalla maalla. Siitä eteenpäin hanke etenisi Hakijan maalla tavoitteen 3 mukaisesti valtatien eteläpuolelle, minne johtaa valmis ylikulkusilta. Tavoitteessa 4 louhitaan Selkosaarenkallioiden eteläosa (E), missä on muitakin maanomistajia; naapurien mukaan saaminen lienee jo neuvoteltu valmiiksi.

Tämän jälkeen tavoitteena 5on tien rakentaminen edelleen Hakijan, saman maanomistajan Nuuttilan, maata pitkin Huhmarmäelle. Se on Ensimmäisen Salpausselän eteläpuolella kolmanneksi korkein paikka, kalliomassiivi, myös UNESCOn maailmanperintökohde (Struven ketju), virallisesti muinaismuistolain mukaisesti suojeltu kiinteä muinaisjäännös.
Koko lupaketjuhankkeen lopullinen kuningastavoite 6 onkin Huhmarmäki, missä myös on Hakijan lisäksi muitakin (kuivantolaisia) maanomistajia, joita on jo tähän astikin ollut mukana epäonnistuneessa hautakivien louhintahankkeessa. Tämä taannoinen epäonnistuminen lienee ollut perimmäisenä pontimena sille, että Hakija on käynnistänyt jälleen uuden prosessin.

Huhmarmäessä riittäisi louhittavaa ja murskattavaa vuosikymmeniksi. Lupien ketjutus etenisi siten, että hankekoko kasvaisi koko ajan, Knuuttilantiestä alkaen Selkosaarenkallioiden pohjoisosaan, Selkosaarenkallioiden eteläosaan ja lopuksi Huhmarmäkeen. Kaikki toiminta valtatien eteläpuolella tapahtuisi Orimattilan kaupungin äärimmäisessä nurkassa, missä se ei vaikuttaisi lainkaan asutukseen Orimattilan puolella, koska asutusta ei ole.

Näin ollen Hakija saisi Orimattilan kaupungin luvat todennäköisesti yhtä helposti kuin tähänkin asti, vaikka ei enää 2017 alkaen olekaan Orimattilan valtuutettu. Sen sijaan koko vuosikymmenten kestoinen louhinta- ja murskaustoiminta pilaisi rajulla, lopullisella tavalla asumis- ja luonnonympäristön Lahden (Nastolan) nauhataajaman koko itäosassa, Uudenkylän ja Nastolan taajamien alueella.

LOUHINTA JA LUONNONSUOJELU 2017 - LAHTI JA ORIMATTILA
Selkosaarenkallioiden – Huhmarmäen alue

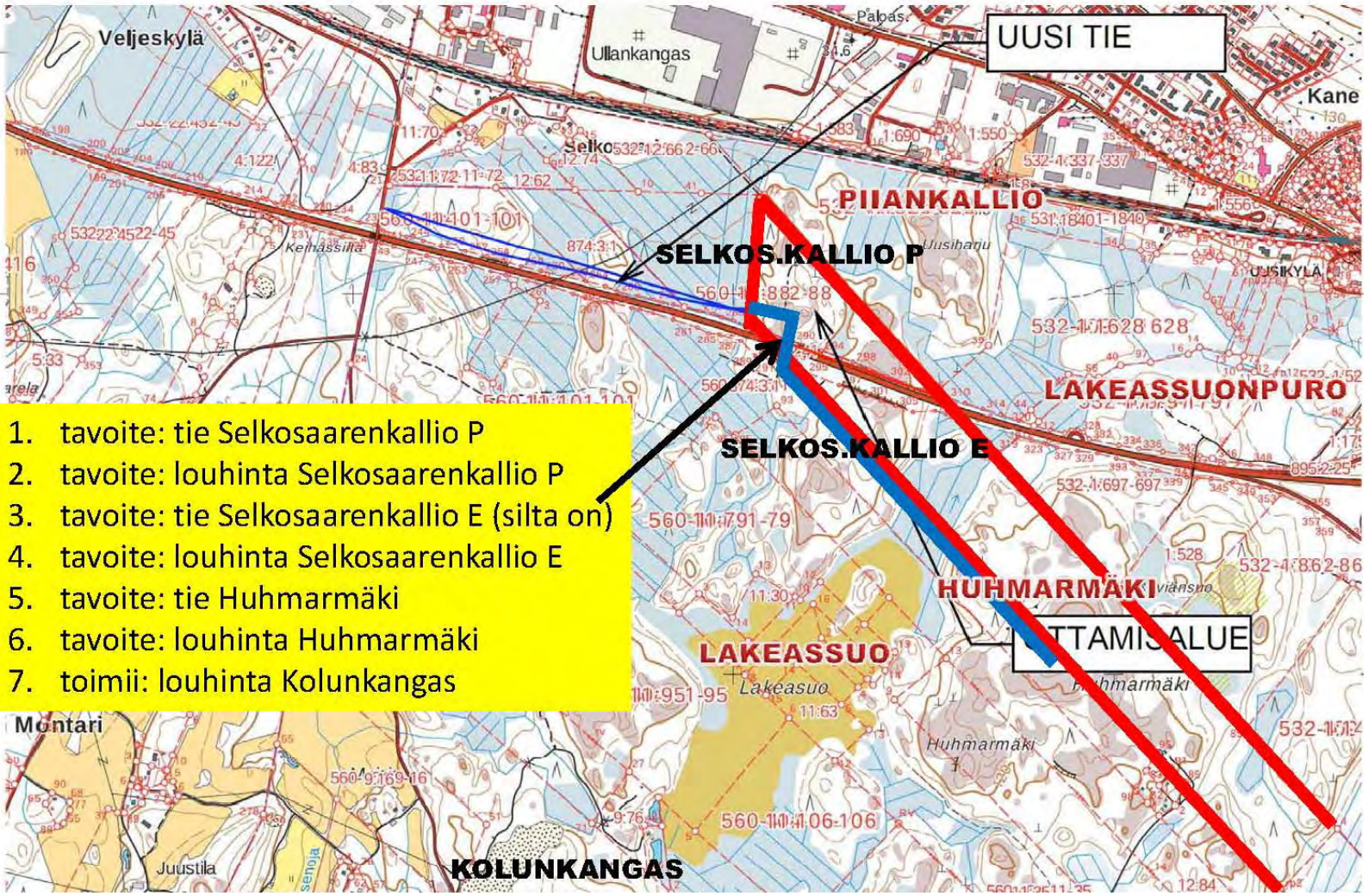

Selkosaarenkallioiden ja Huhmarmäen alue: LOUHINTA JA LUONNONSUOJELU 2017 – LAHTI JA ORIMATTILA.

Seuraukset olisivat aluksi verraten vähäiset Knuuttilantien rakentamisen muodossa. Jo tavoitteessa 2 Selkosaarenkallioiden pohjoisosan louhinta ja murskaus nostaisi vahingolliset ympäristövaikutukset kokonaan toiseen mittaluokkaan, ja siitä eteenpäin lähes kymmentuhantisen nauhataajaman asujamiston jokapäiväiseksi riesaksi sen lisäksi, että heidän lähiluontonsa häviäisi.

Suorastaan jättimäisen louhintahankkeen tavoite 1 on Knuuttilantien rakentaminen – poikkeuksellisen järeistä aineksista, jotta että tie paksulla turvemaalla kestäisi raskaiden maansiirtoajeneuvojen liikenteen. Hakija paljastaa itse lupien ketjutuksen jo Knuuttilantien ympäristölupahakemuksen johdannossa (1) s. 4: "Kallioalueelle haetaan erillitä maa-aines- ja ympäristölupaa kalliokiviainestenottamiselle." Hakija ei peittele sitä, että Knuuttilatie-hanketta (tavoite 1) seuraa välittömästi Selkosaarenkallioiden pohjoisosan ympäristölupahakemus (tavoite 2). Esimerkiksi tiesuunnitelmakarttaan on merkitty valmiiksi "Suunniteltu maa-ainesten ottamisalue" 9,28 ha.

Tällainen suunnitelman palastelu ja lupien ketjutus ei liene kiellettyä, mutta se on täysin tuomittavaa, Hakijalle tyypillistä juonittelua, mihin viranomaisen on puututtava yhteiskunnan kokonaisedun nimissä ajoissa, jo tässä ensi vaiheessa, ennen kuin syntyy todella suuria, korvaamattomia ympäristövaikutuksia ja -vahinkoja.

Koko hankeketjua voi verrata pullon henkeen, mikä kerran irti päästettynä – Knuuttilantien ympäristölupa – kasvaa lopulta jättimäisiin mittoihin – Huhmarmäen louhinta. Tämä kehityskulku valitettavasti ei ole Grimmin satua, vaan täysin ennustettavissa olevaa todellisuutta.

Vaatimus

Vaadin, että viranomainen jo tässä ensimmäisessä vaiheessa ottaa kriittisen kannan kuvattuun, mitä ilmeisimpään lupien ketjutukseen ja sen arvioituun lopputulokseen, ja hylkää Knuuttilantien ympäristölupahakemuksen.

Maa-aineslupa 2005 – ominaisuudet ja ongelmat

Lupien ketjutuksessa on meneillään jo toinen, oikeastaan kolmas vaihe. Ensimmäinen vaihe oli, kun Orimattilan kaupunki myönsi Hakijalle 2005 maa-ainesluvan Selkosaarenkallioiden pohjoisosaan noin viiden hehtaarin alueelle. Sitä ja vaihetta kaksi eli ko. maa-alueen siirtoa Orimattilasta Nastolaan selostetan seuraavassa tarkemmin, koska ne kaikkineen kuvastavat Hakijan menettelytapoja. Hakija joutuu nyt valmistelemaan maa-ainesluvan uudelleen ja hakemaan sitä Lahden kaupungilta, kun itselleen vahingoksi ei valtuutettuna hakenut lupaa aikoinaan Orimattilan kaupungilta, eikä ympäristölupaa ollenkaan. – Seuraavassa selostan vanhan maa-ainesluvan sisältöä (otteet lupa- ja liitoshakemuksesta ja pöytäkirjoista *kursiivilla*). Maa-aineslupa 2005 on LIITE 2 Maa-aineslupa 2005 ja maan siirto Orimattila–Nastola LIITE 3 Maan siirto Om-Nsl.

Selkosaarenkallioiden pohjoisosa P, *noin 19 ha*, sijaitsee Pietarinradan osan Lahti–Kouvola ja valtatien 12 Lahti–Kouvola välissä, maan siirron jälkeen 2016-01-01 alkaen Uudenkylän maarekisterikylässä Lahden kaupungissa. Pohjoispuolella välittömästi Selkosaarenkallioita vastapäätä Uudenkylän liikekeskuksessa on 4000 asukasta palveluineen ottamistoiminnan kaikelle vaikutukselle välittömästi alttiina. Kaupunkityyppinen asutus alkaa noin 500 m päässä louhoksen pohjoisreunasta, välissä Upon tehdasalue.

Lupahakemus koskee kallioaluetta, jolta ei aikaisemmin ole otettu maa-aineksia. Osaliitosalue on pääosin maa-ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla ei sijaitse asutusta. Sen sijaan välittömästi vieressä Pietarinradan eteläpuolella sijaitsevat Selkosaaren ja Veljeskylän asutus kuljetusväylän varressa ja välittömästi vastapäätä Pietarinradan pohjoispuolella em. Uudenkylän liike- ja asutuskeskus.

Kiinteistöllä Knuuttila RNro 560-404-12-67 on voimassa 400 000 kuutiometrin maa-aineslupa kallion louhimiseen n. viiden hehtaarin alueelta. Maa-aineslupa on tällä hetkellä voimassa 4.10.2020 asti.

Alkuperäinen myöntö 2005 maa-aineksen ottamiseksi oli 300 000 k-m3 10 vuoden aikana. Vain kolme vuotta myöhemmin, 2008, Hakija esitti muutosta ottamissuunnitelmaan *siten, että ottamissyvyys alenee* [po. kasvaa] *n. kolmella metrillä.* Alun perin ottamissyvyys oli 12 m, nyt siis 15 m. Muutosta Hakija perusteli, *että voimassa olevan luvan mukainen ottamissyvyys on liian matala taloudellista ottamista ajatellen ja suunnitelman mukainen maanpinnan taso ei vastaa alueen järkevää maanpinnan tasoa tulevaisuudessa.*

Järkevä maanpinnan taso? Jälkihoitona hakemuksessa mainitaan alueen kaavoitus pienteollisuuskäyttöön, mistä ei kuitenkaan esitetty minkäänlaista suunnitelmaa. Pienteollisuus tulisi siis sijoittumaan kirjaimellisesti "montun pohjalle" 15 metrin syvyyteen maanpinnasta. Suunnitelma ei siten ollut realistinen, minkä Nastolan kunta lausunnossaan totesi. Ottamisaluetta ympäröivän Puusuon pinnan tasoksi hakemuksessa esitetään +111,8 m ja louhoksen alimmaksi ottamistasoksi alun perin +115,0 m, uuden myönnön (15 m) jälkeen +112 m eli käytännössä sama kuin Puusuon pinnan taso. Vaikuttaa kuin ahneudella ei olisi mitään ylärajaa – eikä alarajaa – louhinta ulottuisi Puusuon pintaan asti. Tämä tarkoittaisi, että Puusuon vesi holahtaisi louhokseen ja "pienteollisuus" uppoaisi suohon.

Hakija esitti pöytäkirjan mukaan, että haettu *muutos ei aiheuta muutoksia luonnonolosuhteisiin, veden virtaamisiin jne. alkuperäiseen lupaan verrattuna. Ainoastaan ottoalueen alin taso muuttuu. Koska toimintaa ei ole vielä aloitettu, ottamisaikaa voisi jatkaa 5 vuodella. Ottamismäärä lisääntyy n. 100 000 k-m3. ... ei hakemuksen vähäisen muutoksen takia ole tarvetta hakea uutta maa-aineslupaa, vaan voitaisiin muuttaa voimassa olevan luvan lupaehtoja hakemuksen mukaisesti ...*

Orimattilan tekninen lautakunta päättikin em. sanamuotojen perusteella muuttaa lupamääräyksiä valtuutetun hakemalla tavalla sekä pidentää ottamisajan 15 vuodeksi. Sivusta katsoen ei voi välttyä ajatukselta, että meiltähän tämä käy, vaadinpa valtuutettuna mitä vain. Ottosyvyyden kasvu 3 m, ottomäärän kasvu 33 % ja ottoajan pidennys 50 % eivät vaatineet lautakunnalta uutta harkintaa, selvityksiä tai edes kysymyksiä. Maa-aineslain mukaan ottamisaikaa myönnetään normaalisti 10 vuotta, ERITYISISTÄ SYISTÄ 15 vuotta. Täyttyikö ehto – tuskin. Mitään erityistä syytä ei ainakaan mainittu.

Orimattilan kunta myönsi miltään taholta mitään kysymättä maa-ainesluvan kaupungin perimmäiseen nurkkaan vasten Nastolan kunnan rajaa tietoisena siitä, että toiminnan ympäristöhaitat kohdistuvat kokonaan Nastolaan, eivät lainkaan Orimattilaan. Luvitus oli siis erityisen edullinen sekä Hakijalle että myöntäjälle. On tietysti kiusallista molemmille osapuolille, että asian arviointi nousee esille vielä näin myöhemmin.

Hakija oli tuolloin Orimattilan valtuutettu. Vaikka hän olisikin jäävännyt itsensä oman asiansa käsittelyissä, voidaan kuvitella se henkilökohtaisen vaikuttamisen määrä, mikä maalaispitäjässä sisältyy päätöksenteon valmisteluun, kenties myös viranomaistoimintaan, ja mitä voidaan vain päätellä esimerkiksi maa-ainesluvan käsittelyn vaiheiden ja sisällön perusteella.

Maa-aineslupahakemus oli laadittu aivan amatöörimäisesti, esimerkiksi luontoselvitystä ei tehty ja suunnitelmakartat olivat niin suurimittakaavaisia ja epäselviä (kopioita), että niistä ei edes paikkakuntalainen saanut kohtuudella selvää. Lisäksi annettiin suorastaan perättömiä tietoja esimerkiksi kaavasuunnitelmista. Vaikutti siltä, että hakemus oli vain jonkinlainen koepallo, minkä avulla Hakija testasi mahdollisuuksiaan pelastaa maatilansa jatkuvasta

konkurssiahdingosta, mikä oli paikkakunnalla yleisesti tiedossa – ehkä ulosottoviranomaiselle näytöksi tilan spekulatiivisesta varallisuudesta.

Kuitenkin tämäntasoinenkin hakemus läpäisi sujuvasti vielä niinkin äskettäin kuin 2003–2005 koko hallintokoneiston: Orimattilan kaupunki, Nastolan kunta, Hämeen ympäristökeskus. Siitä ajasta toki säädökset ovat tiukentuneet ja niiden soveltaminen viranomaisessa toivottavasti myös.

Vielä tänä päivänä voimassa oleva Hakijan maa-aineslupa on aikansa kuvastimena suorastaan karmea esimerkki siitä, miten Suomessa on hallinnoitu kalliokiviaineksen ottamista aivan äskettäin.

Eräistä nyt käsillä olevista asiakirjoista ilmenee, että Hakija olettaa voivansa toimia Selkosaarenkallioilla vanhan maa-ainesluvan varassa sitä vain kasvattaen, kuten jo kerran aikaisemmin. Virhe muiden joukossa on, että maa-aineslupa on myönnetty kokonaan kuulematta tai ottamatta riittävästi huomioon asianosaisia asukastahoja Uudessakylässä. *Muutoksesta on kuultu ... Nastolan kunnan virkamiehiä.* Heidän kannanottonsa esitettiin pöytäkirjan mukaan Orimattilan teknisen lautakunnan kokouksessa, joten niitä ei ole (salaamistarkoituksessa) julkistettu. Muutoksesta ei kuitenkaan ole kuultu Uudenkylän asukkaita, joten päätös on tehty vastoin kuulemista koskevia säädöksiä. Maan siirron valmistelun yhteydessä esitetty huomautus (Nastola, Tieokas) on mainittu asiakirjoissa mutta se on jätetty käsittelemättä ja vastaamatta.

Koska nykyinen maa-aineslupa käsittää vain osan koko Orimattilasta Nastolaan siirretystä alueesta, on selvää, että Hakija aikoo louhia – kuten on jo ilmoittanutkin Knuuttilantie-hankkeen ympäristölupahakemuksessa – lähivuosikymmenten aikana loputkin 14 hehtaaria Selkosaarenkallioista. Tämän vuoksi vaadin jo tässä vaiheessa, että ao. viranomainen eli Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta aikanaan määrää maa-ainesluvan käsiteltäväksi uudelleen koko siirrettävän alueen osalta ottaen erityisesti huomioon haittojen kohdentuminen Nastolan nauhataajaman itäosaan Uuteenkylään.

Tulevalla Selkosaarenkalliot P-louhintahankkeella (tavoite 2) ei ole ympäristölupaa, mitä ilman minkäänlainen aiottu toiminta ei ole mahdollista. Kaiken muun ympäristöluvan tarpeeseen vaikuttavan lisäksi liitosalue rajoittuu pohjoisreunassa Nastonharju–Uusikylä I luokan pohjavesialueeseen. Kaivannaisjätteet aiheuttaisivat haitallisia valumia myös alapuoliseen vesistöön ojaverkostoa pitkin.

Vaatimus
Kaikissa tapauksissa vaadin, että lupaviranomainen ei ota huomioon vanhaa maa-aineslupaa, mikä siis on tällä hetkellä voimassa 2020-10-04 asti. Kun uusi ympäristölupahakemus lähiaikoina saapuu (saapui 2017-08-10) käsiteltäväksi, vaadin samassa yhteydessä käsiteltäväksi myös uuden maa-aines- ja ympäristöluvan koko Selkosaarenkalliot P-alueesta.

Knuuttilantien ympäristölupahakemus – ominaisuudet ja ongelmat

Koko lupaketjun kynnyskysymys on kuljetusmahdollisuus, mitä tällä hetkellä ei ole. Selkosaaren asutuksen kautta johtaa ajouraan verrattava polku Pietarinradan vartta pitkin, suurimmaksi osaksi rautatiealueen puolella, lähelle Selkosaarenkallioiden pohjoisosaa, minne

ura kääntyy Puusuon kulman kautta. Polkua käytetään virkistysliikkumiseen ja marjajojen ja sienien poimintaan yhteytenä Nastolan taajama-asutukseen Varikontien kautta. Ahoura ei ole edes Liikenneviraston huoltotie, se on siihen liian heikko.

Selkosaarenkallioille ei ole ajoneuvotietä, vaan se joudutaan rakentamaan Selkosaaren asutuksen ohi, esitetyn tiesuunnitelman mukaan Pitkätieltä naapuripalstojen kautta Puusuon paksuturpeisen rämemetsän läpi. Jos Selkosaarenkallioille tulisi maa-aineksen ottamista, tienrakennuksen lisäksi raskas liikenne rasittaa kohtuuttomasti ensi kädessä Selkosaaren ja Veljeskylän asutusta. Veljeskylän asukkaat saivat Liikenneviraston rakennuttaman meluvallin rautatiemelun poistamiseksi. Se vain tuli väärälle puolelle ajatellen rautatietä paljon pahemmin asutukseen vaikuttavaa raskaan tieliikenteen melua.

Knuuttilantie suunnitellaan rakennettavaksi järeistä aineksista. Ympäristölupahakemuksen mukaan Puusuon pengerrakenteen alaosa max. noin 3 metrin leveydeltä muodostuu kalliolouheesta, mitä tarvitaan 12 000 tonnia. Yläosa max. 1,6 metrin leveydeltä muodostuu betonimurskeesta, mitä tarvitaan 14 000 tonnia. Kulutuskerrokseen tarvitaan vielä kalliomursketta 2 000 tonnia. Jos kuorma-auton kantavuus on keskimäärin 10 tonnia, ajettavan massan määrä runsaan kilometrin mittaiselle tielle on 2 800 autokuormallista – suuri määrä raskasta liikennettä jo rakennusvaiheessa kapealle soratielle Pitkätielle.

Kalliokivimurske tulisi pääosin alueen eteläpuolella toimivalta Kolunkankaan louhimolta (kohde 7 kartassa s. 4), minkä melu kantautuu häiritsevästi ainakin kolmen kilometrin päähän, esimerkiksi Uudenkylän henkilöasemalle ja yleensä asemanseudulle, kuten esimerkiksi kosteassa säässä 2017-08-31. Betonimurske tulisi "elementtitehtaalta". Tämä liittyy ajankohtaiseen ympäristölupa-asiaan.

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta määräsi 2017-06-13 hallintopakon, mikä koski jätebetonimurskeen poistamista Parma Oy:n teollisuusalueelta Nastolan kirkonkylässä, Uudenkylän länsirajalla. Mursketta on siellä noin 25 000 tonnia, lisäksi kiinteää jätebetonia 5 800 tonnia. Molemmat jakeet on poistettava ko. pohjavesialueelta kahdessa vaiheessa: maarakentamisessa hyödyntämiskelvoton osa 2018-06-30 mennessä ja -kelpoinen osa 2018-12-31 mennessä. Menettelyn tarkoitus on suojella alueen pohjavettä ja läheistä vedenottamoa jätebetonin vahingollisilta vaikutuksilta. Päätös ei ole vielä lainvoimainen, vaan siitä on valitusoikeus Vaasan hallinto-oikeuteen.

Betonimurske Knuuttilantien rakentamiseen ajettaisiin siis ko. tehtaalta, mikä sijaitsee alle 2 km:n päässä tiekohteesta. Tehtaalle olisi siis edullista saada sijoitettua tienrakennukseen kelpaavaa betonimursketta mahdollisimman pian mahdollisimman paljon mahdollisimman lähelle. Tuotetta on tarkoitus kuljettaa myös mm. Kouvolaan, noin 40 km:n päähän.

Jos Knuuttilantien rakennushankkeeseen mahdollisesti myönnettävä ympäristölupa juuttuu valitusasteisiin, ajatus käyttää Parma Oy:n jätebetonimursketta ei toteudu suunnitellulla tavalla. Betonimurskeessa on haitta-aineita, joiden pitoisuuksista annetaan tietoja ympäristölupahakemuksessa. Puusuo on metsäojitettu 1970-luvun alkupuolella. Tiealue on 2016 kunnostusojitettu, joten ojat ovat aivan avoimia veden virtaukselle. Tiheä ojaverkosto johtaa pääosin Orimattilan Montarin Kosenojan kautta Sepänjokeen ja edelleen Orimattilan Artjärven vesistöön. Vesiensuojelusta todetaan ympäristölupahakemuksessa, että pintavedet valuvat kuten nykyisinkin. Mikäli tien rakennusaikana veden mukana kulkeutuu runsaasti

hienoainesta, rakennetaan laskeutusaltaat valtaojien varsille – siis ensinkö vedenlasku ja sen jälkeen laskeutusaltaat, kun järjestyksen pitäisi olla toisinpäin.

Vaatimus

Vaadin, että AVI tarkistaa kriittisesti Knuuttilantien rakennustekniikasta annetut tiedot.

Orimattilan kaupungin osallisuus Knuuttilantiessä – yhteisön vastuu ympäristöstä

Knuuttilantien pituudesta sijaitsee yli puolet eli koko länsipää Orimattilan kaupungin omistamalla palstalla Orimattilan kaupunki RN:o 11:101, mikä siis sijaitsee Lahden kaupungissa. Orimattilan kaupunki on tiehankkeen merkittävin osallinen siksi, että Selkosaarenkallioiden aiotulle louhosalueelle pääsemiseksi ei käytännössä ole muuta vaihtoehtoa kuin tämä linjaus valtatien varressa.

Orimattilan kaupungin osallisuuden yhteisönä ja siihen liittyvien velvoitteiden Knuuttilantie-hankkeessa tulee olla oikeudellisesti erilaiset kuin yksityisen tieosakkaan.

Ympäristölupahakemuksessa Orimattilan kaupungin ilmoitetaan antaneen suostumuksensa Knuuttilantietie-hankkeeseen. Sen myötä Orimattilan kaupunki on siis osallinen Selkosaarenkallioiden louhoshankkeessa ikään kuin olosuhteiden pakosta, mutta tuskin sentään vasten tahtoaan. En tiedä, minkälaiseen hallinnolliseen menettelyyn suostumus tieosakkuuteen perustuu. Joka tapauksessa Hakija on entinen Orimattilan valtuutettu 2017 asti, jolloin hän ei enää asettunut ehdolle. Orimattilan kaupunki saattaa katsoa louhoshankkeen osallisena jopa edistävänsä kaupungin elinkeinotoimintaa ja ainakin entisen valtuutettunsa henkilökohtaista menestymistä jatkuvien konkurssiuhkien varjossa.

Toisaalta Orimattilan kaupungin voidaan katsoa olevan Knuuttilan yksityistiehankkeessa Hakijan bulvaanin asemassa, ilman mitään tuotannollista tai muuta konkreettista osuutta suunniteltuun louhokseen. Knuuttilantie-hankkeeseen suostumisen peruste lienee yksinomaan elinkeinopoliittinen, lisänä korkeintaan metsätalouden harjoittaminen, kuten puutavaran kuljetus.

Kaupungin tehtäviin tosin kuuluu myös Orimattilassa asuin- ja luonnonympäristön turvaaminen hyvänä ja kestävän kehityksen edistäminen esimerkiksi maankäyttö- ja rakennuslain vaatimusten mukaisesti. Selkosaarenkalliot P-louhoksen sijainti ei uhkaa näitä tavoitteita – Orimattilassa.

Sen sijaan naapurikunnasta Lahdesta katsoen, ottaen huomioon Knuuttilantien päähän näillä näkymin pian lupaketjutuksen keinoin tulevan yhden tai useamman louhoksen, Orimattilan kaupungin osallisuus Knuuttilantie-hankkeessa on kestämätön, suorastaan sietämätön. Louhos tulisi välittömästi Lahden rajalle, missä ei asu ainuttakaan Orimattilan asukasta. Vastapainoksi suoraan vastapäätä louhosta asuu Lahden Nastolan nauhataajaman itäpään lähes kymmenentuhatta asukasta Uudenkylän ja Nastolan maarekisterikylien alueella. Heihin kohdentuisivat louhosalueen kaikki raskaat haittavaikutukset, joilta he eivät voi mitenkään suojautua. Välittömästi itäpuolella Selkosaarenkalliot P-louhos rajoittuisi Uudenkylän osayleiskaavassa määriteltyyn Piiankallion luonnonsuojelualueeseen.

Knuuttilantien rakentamisen osakas Orimattila sysää louhoksen ympäristöhaitat välittömästi naapurikaupungin asukkaiden niskaan. Knuuttilantie-hankkeeseen merkittävästi ja suorastaan ratkaisevasti – em. lupien ketjutuksen huomioon ottaen – osallistumalla Orimattilan kaupunki osoittaa ennenkuulumatonta, sukupolvien mittaiseen tulevaisuuteen ulottuvaa vastuuttomuutta Lahden kaupunkia ja sen asukkaiden elinoloja kohtaan haittaamalla ja suorastaan estämällä kaupungin itäisen osan tulevan kehittymisen, mistä Lahden ja Nastolan yhdistymissopimuksessa 2014-12-15 ja sen jälkeisissä suunnitelmissä on annettu erityisiä toiveita ja lupauksia: http://dynasty.phnet.fi/nastola/kokous/20151714-1-1.PDF

Orimattilan kaupunki ei ole kuka tahansa maanomistaja, jonka suostumus riittää yksityistien osakkuuteen. Nähdäkseni Orimattilan kaupungille julkiyhteisönä syntyvät tieosakkuuden myötä kaikki siihen kytkeytyvät yhteiskunnalliset velvoitteet toisin kuin tavallisella maanomistajalla, jota koskevat vain yksityistielain säädökset. Hakijan ajatuksen mukaan – todennäköisesti – Knuuttilantie-hankkeessa Orimattilan kaupunki piilotetaan tai piiloutuu suostumuksensa taakse hankeorganisaation yhdeksi osaseksi vailla erityistä huomiota asemastaan. Katson, että tällainen menettely ei vastaa julkiyhteisölle asetettavia erityisiä oikeudellisia tai moraalisia vaatimuksia. Orimattilan kaupungin vastuut ja velvoitteet yksityistieosakkaana on tarkasteltava kaikista niistä näkökulmista, joiden esitän tässä asiakirjassa kohdentuvan Knuuttilantie-hankkeeseen ja sen varmoihin, todennäköisiin ja mahdollisiin seurausvaikutuksiin ympäristölle, asukkaille ja luonnolle.

Orimattilan kaupungin osallistuminen – tai osallistumattomuus – Knuuttilantie-hankkeeseen ratkaisee, syntyykö vai eikö synny kuvattu laajavaikutteinen louhintateollisuus Nastolan nauhataajaman välittömään vaikutuspiiriin.

Vaikka tievaihtoehdot eivät Hakijalta tähän loppuisikaan, toteuttamisen vaikeusasteet kasvavat, minkä vuoksi ensiksi on valittu Knuuttilantie.

Vaatimus

Katson, että Orimattilan kaupungin asema Knuuttilantien yksityistiehankkeessa on tien seurannaisvaikutukset huomioon ottaen merkittävän riidanalainen ja vaatii siksi erityisen tarkastelun.

Vaadin, että AVI esitetyin perustein käyttää päätösvaltaansa täysimääräisesti asukkaiden ja ympäristön turvaamiseksi. Yhteiskunnallisista ja ympäristösyistä Orimattilan kaupungin osuudelle ei tule myöntää ympäristölupaa Knuuttilantie-hankkeeseen, mikä näin raukeaisi ja myös suunniteltu ketjutettu louhosten avaaminen tätä myöten estyisi. Perusteiksi ympäristöluvan eväämiseen löytyvät kaikkien maankäyttöä ja rakentamista ohjaavien säädösten jo ensimmäiset pykälät, joissa vaaditaan turvaamaan asuin- ja luonnonympäristö.

Knuuttilantie-hanke – oikeudellisia näkökulmia

Suomen perustuslain (11.6.1999/731) mukaan ongelmallisissa ympäristöhankkeissa oikeuksien – niin kansalaisten kuin luonnon – turvaamisen tulee aina lähteä perustuslain säädöksistä. 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille, siis myös esimerkiksi Orimattilan kaupungille, jonka julkisen vallan edustajana on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Orimattilan kaupungin olisi ollut kuultava siis myös esimerkiksi Lahden kaupungin viranomaisia ja asukkaita, ennen kuin antoi suostumuksensa Knuuttilantie-hankkeeseen kuvattuine seurausvaikutuksineen.

Maankäyttö- ja rakennuslain (5.2.1999/132) 1 §:n mukaan tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä. 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää muun muassa:
1) turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;
2) yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta;
3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
7) yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista.

Näiden tarkoitusten toteuttamiseksi esitän jäljempänä 110 §:n mukaisen, hallintorajat ylittävän kehittämisalueen perustamista Uudenkylän alueelle monitahoisten ja laajalle vaikuttavien ajankohtaisten ympäristöongelmien ratkaisemiseksi (UUSIKYLÄ MASTER PLAN). Knuuttilantie-hanke seurausvaikutuksineen on keskeinen osa näitä ongelmia.

Knuuttilantien rakentamiseksi haettu ympäristölupa on ympäristönsuojelulain (527/2014)tärkein työväline. Ympäristönsuojelulain tarkoitus on samansuuntainen kuin maa-aineslain eli (1 §) ehkäistä ympäristön pilaantumista, turvata terveellinen ja viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö, ehkäistä jätteiden syntyä ja haitallisia vaikutuksia ja parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöönsä.

Knuuttilantie-hanketta seurausvaikutuksineen koskee tärkeällä tavalla mm. säädösten sisältämä y*mpäristön pilaantumisen näkökulma. Y*mpäristön pilaantuminen tarkoittaa esimerkiksi aineen, melun, tärinän tai hajun päästämistä tai jättämistä ympäristöön, minkä seurauksena aiheutuu yksin tai yhteisvaikutteisesti haittaa ihmisen terveydelle tai luonnolle ja sen toiminnoille, luonnonvarojen (ja luonnonarvojen) käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä, ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä tai muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Kaikki em. asiakohdat voidaan osoittaa tarvittavissa, Selkosaarenkallioiden alueelta toistaiseksi puuttuvissa erillisselvityksissä, kuten meluselvitys, tärinäselvitys, pölyselvitys, rakennettavuusselvitys, hulevesiselvitys, luontoselvitys (vaillinainen) ja ympäristöselvitys. Mitään näistä ei ole tehty tai tehty puutteellisesti, koska tavoite on ollut saada luvitus hankkeelle nopeasti ja halvalla, ikään kuin pakkotietä Knuuttilantie-hankkeen kautta.

Yleinen luvanvaraisuus (28 §) edellyttää, että ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan – kuten Selkosaarenkallioilla – on oltava *ympäristölupa.* Ko. vaara kohdentuu Knuuttilantie-hankkeessa erityisesti *kohtuuttomana rasituksena naapuruussuhteisiin* – kokonaista taajamaa kohtaan.

Kohtuuton rasitus naapuruussuhteisiin ulottuu Selkosaarenkallioiden tapauksessa jo Knuuttilantie-hankkeessa paljon laajemmalle kuin mitä lupaviranomaisen on tavanomaisesti otettava huomioon yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi. Välittömät naapurit lähimässä Selkosaaren ja Veljeskylän asutuksessa ovat toki tärkeitä omassa ryhmässään, mutta yhtä lailla hankkeen välittömässä vaikutuspiirissä on koko Uudenkylän taajama-liikekeskus, 4000 asukasta. Käytännössä nauhataajaman länsisuunnassa Nastonharjun–kirkonkylän seutu tuo vaikutuspiiriin mukaan lisää tuhansia asukkaita.

Hankkeen suhde häiriintyvään asutukseen

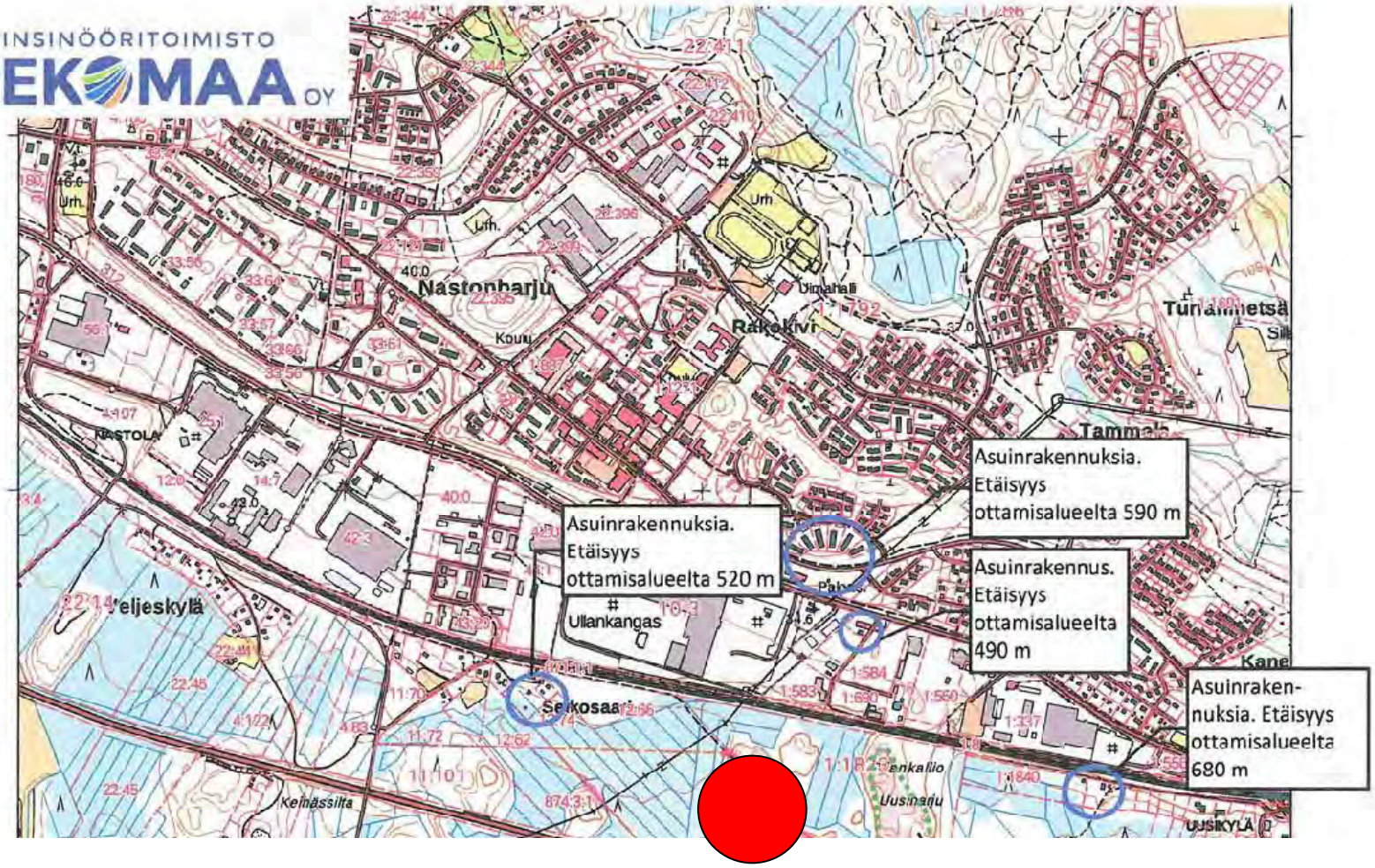

Alkuperäisessä hakemuksessa (12.9 s. 22) mainitaan, että "lähimmät naapurit ovat yli 500 m etäisyydellä" ja että "[t]oiminta ei aiheuta merkittävää häiriötä lähimmälle asutukselle eikä vaaranna ihmisten terveyttä". – Lähimmillä naapureilla tarkoitettiin hankkeen länsipuolella Selkosaaren–Veljeskylän asutusta (kartta yllä). Huomion herätti, että häiriövaikutusta nähtiin vain Pietarinradan eteläpuolisella alueella, vaikka suoraan hankealuetta vastapäätä sijaitsee Uudenkylän kaupunkimainen liikekekus, ns. Rakokivi, missä on ympäristöineen noin 4000 asukasta kaikelle häiriövaikutukselle suoraan alttiina.

Hakemuksen täydennyksessä naapuritietoja laajennettiin:

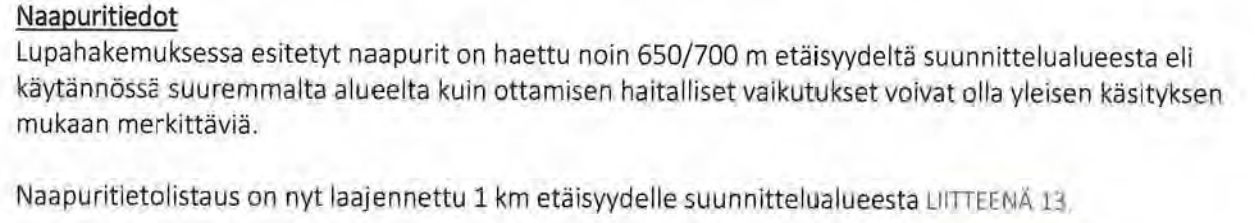

Naapuritiedot
Lupahakemuksessa esitetyt naapurit on haettu noin 650/700 m etäisyydeltä suunnittelualueesta eli käytännössä suuremmalta alueelta kuin ottamisen haitalliset vaikutukset voivat olla yleisen käsityksen mukaan merkittäviä.

Naapuritietolistaus on nyt laajennettu 1 km etäisyydelle suunnittelualueesta LIITTEENÄ 13.

LIITE 13 kuitenkin puuttuu jaetusta aineistosta. Lupaviranomaisen mukaan liite poistettiin, koska osoitetietoa ei voida jakaa ulkopuolisille. Listauksessa on saadun tiedon mukaan Uudessakylässä noin 300 asukasta/osoitetta, joille lähetettiin postitse hankekuulutus. Listauksen kattavuus on joka tapauksessa vähäinen, kun hankkeen välittömällä vaikutusalueella sijaitsee koko Uudenkylän liikekeskus, ns. Rakokivi, missä on noin 4000 asukasta. – Tämän postituksen mukaan lupaviranomainen siis tiesi tarkoin, mihin pitää kohdentaa hankkeen tiedotus. Siitä huolimatta hän salli Hakijan ilmoittaa kuulutuksessa väärät sijaintitiedot, kuten alussa on osoitettu, harhauttaen näin satoja, tuhansia Uudenkylän ja ympäristön asukkaita. Myöhemmissä oikeusvaiheissa tämä toiminta tulee saamaan virkavirheen mukaisen käsittelyn.

Karttaan hakemuksen LIITE 11 on merkitty Pietarinradan pohjoispuolelta kaksi kohdetta. Niistä lähempi (etäisyys hankealueesta 490 m) on julkinen tila, yrityksen Kievari Virta toimitila- ja asuinrakennus Kouvolantien varrella osoitteessa Ullankankaantie 1. Lisäksi on merkitty Rakokiventien varrelta julkinen rakennus, Uudenkylän paloasema, ja sen vierestä yksi rivitaloryhmä (etäisyys 590 m).

Ainoastaan näiden kohteiden Pietarinradan pohjoispuolella Hakija siis katsoo voivan häiriintyä louhoksen melusta ja muista vaikutuksista. Niiden ympärillä sijaitsee kuitenkin Uudenkylän liikekeskuksen 4000 asukkaan kaupunkimaisen tiivis keskus. Tämä ei ole ainoa mutta yksi räikeimmistä esimerkeistä, millä Hakija yrittää johtaa harhaan. Karttaa silmäten vakuuttuu välittömästi, että koko harjualueen asutus Nastolan nauhataajaman itäosassa altistuu hankkeen häiriövaikutuksille, ei vain jokin subjektiivisesti valittu yksittäiskohde. Tällainen tarkoitushakuinen naivius saattaisi suorastaan säälittää, ellei tosiasioiden vääristelyn tarkoitusperä olisi niin vakava, kokonaisen yhdyskunnan asuin- ja luonnonympäristön tuhoaminen. Lupaviranomaisen olisi alun alkaen pitänyt nähdä tosiasiat ja laajentaa tiedotuksen piiri koskemaan koko Uudenkylän taaja-asutusta.

Uudenkylän asukkaille tuttua on, kuinka Kolunkankaan vanhalta, pitkään toimineelta louhinta-alueelta kantautuu melu soiden, mäkien ja metsien yli Uudenkylän taajamaan asti kolmen–viiden kilometrin päähän nimenomaan siksi, että asutus sijaitsee korkean Salpausselän päällä kuten koko nauhataajama ja kerää alavammalta maalta suuntautuvat häiriöt. Sama koskee räjäytys-, louhinta- ja murskausmelun, tärinän, pölyn ja muiden epäpuhtauksien kantautumista ja kulkeutumista vallitsevien lounaistuulten mukana alavalta Selkosaarenkallioilta Uudenkylän liikekeskukseen.

Asutuksen häiriövaikutus on siis kuvattu hakemuksessa olemattoman puutteellisesti, totta kai. Senkään vertaa eli ei ollenkaan ole käsitelty sitä, että Pietarinradan ja Kouvolantien eli vanhan valtatien 12 välissä suoraan hankealuetta vastapäätä sijaitsee nauhamainen teollisuusalue Salpausselän liepeessä, kuten esimerkiksi Ullankankaalla pörsiyhtiöiden Uponor ja Raute teollisuuslaitokset ja pääkonttorit. Siellä kuitenkin työskentelee satoja ihmisiä, kaikki mahdollisen toiminnan häiriövaikutusten alueella vielä lähempänä kuin asutus, suorastaan välittömästi alttiina. Tietenkään teollinen toiminta ei ole omasta

vaikutuksestaan samalla tavalla häiriöaltis kuin asuminen ja muu eläminen, mutta altis joka tapauksessa. Tätä vaikutusta ei ole käsitelty millään tavoin. Lupaviranomaisen on ehdottomasti vaadittava täydentämään hakemusta teollisen toiminnan häiriövaikutusten käsittelyllä.

Keskeisten asutuksen haittatekijöiden melun, tärinän ja pölyn käsittely supistuu hakemuksessa runsaaseen pariin sivuun. Melumallinnukset puuttuvat kokonaan. Vaikka ne kaikissa tapauksissa ovatkin vain suuntaa antavia, ne kuuluvat ehdottomasti tällaiseen hankesuunnitelmaan. Vaadin, että lupaviranomainen käskee Hakijan esittämään melumallinnuksen ja ottamaan suunnitelmassa huomioon sen vaikutukset Uudenkylän asutukseen.

Sivumennen sanoen, hakemus sisältää kaikkiaan 134 sivusta yli kolmisenkymmentä sivua detaljitietoja toiminnassa käsiteltävistä maa-aineksista. Ehkä tämän esitystavan tarkoitus on häivyttää todella merkitsevä epäolennaisen tiedon massaan.

Edellä esitetyn perusteella lupakäsittelyn lopputuloksena tulisi joka tapauksessa olla jo yksin em. ilmiselvien haittavaikutusten vuoksi hakemuksen hylkääminen toteutuskelvottomana. Tämä on valituksen keskeinen vaatimus.

Yleisen edun huomioon ottamisen harkinta on Selkosaarenkallioiden kohdalla mitä merkittävin oikeudenmukaisen ratkaisun lähtökohta, suorastaan kaikkein keskeisin. Toistaiseksi yleistä etua, missä edunsaajia (tai kääntäen haitan kärsijöitä) on tuhansia, on käsitelty ympäristölupahakemuksessa vain parilla sivulla (luku 11). Tämä vaatimus on ensimmäinen yritys siihen suuntaan nyt vasta, kun prosessi on jo käynnissä.

Lupakäsittelyn kokonaisarvioinnissa ei tule turvata vain toiminnan harjoittajan yksityistä etua, kuten Selkosaarenkallioiden kohdalla tähän asti on tapahtunut. Säädösten mukaisesti on otettava huomioon myös *yleinen ja yhteinen etu*, käytännössä asukkaiden terveys, turvallisuus, viihtyvyys, hyvinvointi ja omaisuuden suoja.

Ympäristönsuojelulain (6 §) mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä. Sijoituspaikan harkinta (10-11 §) koskee mm. kivenlouhimoa ja kivenmurskaamoa. Tällöin on yksityisen lähtökohdan vaihtoehdoksi myös usein tarpeen laajempi kaavallinen tarkastelu, jolloin selvitetään ko. toiminnan muut mahdolliset sijoituspaikat. Maakuntakaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan osalta on katsottava, ettei ko. toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. – MRL:n 110 §:n mukainen vaatimukseni Uudenkylän kehittämisalueesta tähtää näihin tavoitteisiin seuraavan luvun mukaisesti.

Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus

Uusikylä, Rakokiven liikekeskus

Kaavatyön tavoitteena on kehittää liikekeskuksen liikenneverkkoa ja mahdollistaa lisärakentaminen. Suunnittelualueelle on laadittu kaavarunkoluonnos (kevät 2017), jonka pohjalta alkaa tarkempi asemakaavoitustyö kesällä 2017.

Uudenkylän ns. Rakokiven liike- ja asutuskeskuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma: https://www.lahti.fi/PalvelutSite/KaavoitusSite/Documents/A2672%20Rakokiven%20liikekeskus/a2672%20oas.pdf

Lahti suunnittelee parhaillaan uutta kaavaa vastapäätä Selkosaarenkallioita sijaitsevaan Uudenkylän liike- ja asutuskeskukseen, ns. Rakokiveen. Kehittämiseltä putoaa pohja, jos kivenheiton päässä toimii kivenlouhimo ja -murskaamo kaikkine häiriövaikutuksineen.

Myös muut Lahden Nastolan–Uudenkylän aluekehitystavoitteet raukeaisivat jo tähän ensimmäiseen tie- ja louhoshakkeeseen, myöhemmästä lupien ketjutuksesta puhumattakaan. Lahden kaupungin on tarkoitus valmistumisvaiheessa olevassa Uudenkylän osayleiskaavassa sekä vireillä olevassa Villähteen asemanseudun kaavoituksessa ulottaa kaupunkikehittämisen pitkän ajan uusi kehitttämissuunta Pietarinrataa itään välille Lahti–Uusikylä. Tämän suunnittelun tavoitteet esimerkiksi asukasmäärän lisäämiseksi romuttuvat välittömästi, jos nauhataajaman itäiseen painopisteeseen tulee em. lupaketjutuksen tuloksena massiivinen louhosalue asutuksen välittömään tuntumaan, radalta ja valtatieltä näkö- ja kokemusetäisyydelle.

Ympäristöluvan päätösvaltaa Knuuttilantie-hankkeessa (tavoite 1, Lahti ja Orimattila) käyttää AVI ja Selkosaarenkallioiden pohjoisosan louhoshankkeessa (tavoite 2, Lahti) maa-ainesluvan ja ympäristöluvan osalta Lahden kaupunki. Omalla alueellaan Huhmarmäessä (tavoite 6-7, Orimattila) maa-aines- ja ympäristöluvan päätösvaltaa käyttää Orimattilan kaupunki. Tämä osoittaa, miten pirullisen taitavasti ja vaarallisesti Hakija on laatinut kokonaissuunnitelman: hajoita ja hallitse. Ellei asiaan puututa viranomaisessa jo tässä alkuvaiheessa. koko lupaketju pirstoutuu vaihe vaiheelta hallintoihin, eri viranomaisten päätettäväksi, jolloin kukaan heistä ei vastaa omana aikanaan kuin omasta viipaleestaan.

Jos joskus louhitaan Huhmarmäki, Hakijan kuningastavoite, sitä ennen on tuhottu asumisympäristö, luonto ja maisema kokonaisen kaupunginosan alueella, Lahden Uudessakylässä, osaksi kirkonkylään asti ulottuen, lisäksi myös Orimattilan puolelta. Siksi tarvitaan heti tässä alkuvaiheessa viranomaisyhteistyötä, minkä kuvaus esitetään tässä luvussa.

Edelliseen liittyen totean, että Knuuttilantien ympäristölupahakemuksessa kohdealueesta annetaan seuraavat kaavatiedot:

"6.2 Kaavatilanne

Alueella on maakuntavaltuuston 2.12.2016 hyväksymä uusi Päijat-Hämeen maakuntakaava 2014, jossa alue on merkitty teollisuus- ja varastoalueeksi. Vanhassa ympäristöministeriön 11.3.2008 vahvistamassa Päijät-Hämeen maakuntakaavassa alue on merkitty teollisuusalueeksi. Alueella ei ole voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja, mitkä määrittelisivät maankäytön yksityiskohdat. Kohdealue tullaan käsittelemään 2017 alkavassa koko Lahden kaupungin yleiskaavakäsittelyssa."

HUOMAUTUS: Päijät-Hämeen liiton mukaan "Maakuntakaava 2014 on tullut voimaan kuulutusten myötä. Kuulutukset on julkaistu 10.3.2017 alkaen. Maakuntahallitus määräsi 20.2.2017 Päijät-Hämeen maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Maakuntakaava 2014 kumoaa voimaan tullessaan ympäristöministeriön 11.3.2008 vahvistaman Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2006. Maakuntakaavasta on jätetty Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 10 valitusta. Hallinto-oikeus voi kieltää päätöksen täytäntöön panon." – Maakuntakaava 2014 ei siis em. mukaan ole vielä lainvoimainen Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen jätettyjen valitusten vuoksi. Yksi valituksista (Asiantuntijayritys Tieokas) koskee pieneksi osaksi myös Knuuttilantien ympäristölupahakemuksen sijaintikohdetta, teollisuus- ja varastoaluetta Y 39.

Hakija viittaa siihen, että Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 kohdealueiden Knuuttilantie ja Selkosaarenkalliot P kaavamerkintä on T 39 Teollisuus- ja varastoalue. Suunnittelumääräys on "Alueelle ei saa suunnitella sellaisia työpaikkatoimintoja, joiden haitalliset ympäristövaikutukset läheisille alueille voivat olla merkittäviä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alueen liikenteen toimivuuteen ja toteuttamisjärjestykseen. Kaavaselitys on "Radan eteläpuolinen teollisuusalue. Alueen pohjoisosa on [I luokan Nastonharju–Uusikylä-] pohjavesialueella."

Uudenkylän osayleiskaavan viimeksi esitellyssä 2. luonnoksessa kohdealueen Selkosaarenkalliot P kaavamerkintä on M eli "Maa- ja metsätalousvaltainen alue. Alue on pääsääntöisesti tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen." Tarkemmin ei ole selvitetty, mitä tarkoittaa "pääsääntöisesti". Lisäksi M-alueelle on merkitty useita luonnonsuojelu- ja muita luonnonarvoalueita. Luonnonsuojelualueista merkittävin on Lahden kaupungin omistama Piiankallio (esitellään tämän asiakirjan liitteesä).

HUOMAUTUS: Maakuntakaava ja osayleiskaavaluonnos ovat siis tässä kohdin ristiriitaiset. Maakuntakaava ei ole toistaiseksi lainvoimainen ja Uudenkylän osayleiskaavaluonnos todennäköisesti raukeaa tunnetuista syistä (valitukset Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa Huhmarmäen kaatopaikasta ja valtatiestä 12 Uudessakylässä).

Huomioon on erityisesti otettava, että maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan "Alueelle ei saa suunnitella sellaisia työpaikkatoimintoja, joiden haitalliset ympäristövaikutukset läheisille alueille voivat olla merkittäviä." Kalliokiviaineksen louhinta ja murskaus ovat ehdottomasti sellaisia työpaikkatoimintoja, joiden haitalliset ympäristövaikutukset läheisille alueille eli Uudenkylän liike- ja asutuskeskukselle ja koko Nastolan nauhataajaman itäosan Uudenkylän 4000 asukkaalle ovat erittäin merkittäviä, suorastaan tuhoisia ja lopullisia.

Louhoksesta teollisuusalueeksi?

Hakija: *Alue on maakuntakaavassa osoitettu teollisuusalueeksi.*

s. 6

Alue on suunniteltu ottamisen jälkeen teollisuuskäyttöön. Ottamisella alue tasataan ja alueelle syntyy hieman viettävä kantava murskepohjainen maapohja, johon on hyvä rakentaa kenttiä ja rakennuksia. Louhintaseinämät jätetään jyrkiksi. Haluttaessa seinämien loiventamiseen voidaan käyttää muualta tuotavaa puhdasta ylijäämämaata. Muotoilun jälkeen luiskiin levitetään pintamaaksi soveltuvaa humuspitoista puhdasta maata, jota tuodaan tarvittaessa muualta. Pohjatasoa ei maisemoida.

Uudenkylän osayleiskaavaluonnoksessa Pietarinradan ja valtatien väli on kuitenkin merkitty maa- ja metsätalouden M-alueeksi. Pienpiirteisesti vaihteleva monimuotoinen suometsä- ja kalliometsämaasto, mihin vieläpä sisältyy useita luonnonsuojelualueita, ei lainkaan sovellu teollisuusalueeksi, minkä perustaminen vaatisi järjettömän kalliit maansiirtotyöt.

Lisäksi Selkosaarenkallioiden alueella on merkittäviä luonnonarvoja, mitkä jo yksin estävät *yhdyskuntarakenteen paremman kehittämisen* maanomistajan tarkoittamalla äärimmäisen raskaalla ja tuhoavalla tavalla. Yhdyskuntarakenteen tasapainoista kehittämistarkoitusta palvelisi sen sijaan oivallisesti luonnonarvojen ja suositun lähivirkistysalueen turvaaminen asutuksen rinnalla.

Nimenomaisesti Selkosaarenkallioiden mahdollinen myöhempi käyttö "teollisuusalueeksi" ei sisälly toistaiseksi mihinkään kaavaan eikä edes kaavasuunnitelmiin, kuten edellisestä ilmenee. Lausuma on kokonaan Hakijan (Nuuttila) toiveajattelua, millä ei ole mitään todellisuuspohjaa.

s. 10–11

Maakuntakaavassa alue on merkitty teollisuus- ja varastotoiminnoille varatuksi alueeksi. Alueen jatkokäytöksi on suunniteltu teollisuuskäyttöä ja siten alueelle syntyvä tasainen/hieman viettävä kenttäpohja jätetään murskepintaiseksi. Alueen maapohjaksi jää ohuehko louhe/murskekerros kallion päälle. Siten pohjamaa on kantavaa ja siihen voidaan helposti toteuttaa vaativaakin rakentamista.

Alueelle muodostuu tasainen/hieman viettävä kenttäpohja teollisuusaluekäyttöön.

Kallioseinämät jätetään jyrkiksi noin 7:1 kaltevuuteen.

Tarvittaville alueille tehdään suoja-aita siten, ettei jyrkänteen reunalle voi päästä kiipeämättä sen yli.

Alueen länsireunalla pohjaa ja kallioseinämää muotoillaan puhtailla ylijäämä- tai pintamailla, jotta saadaan sopiva luiskakaltevuus noin 1:1...1:3 riippuen luiskan pituudesta. Lyhyt luiska voidaan tehdä jyrkkänä.

Pohjalle jää myös murskauksen aikana hienorakeista kiviainesta. Muotoilussa vältetään kaavamaista toteutusta, jotta lopputilasta syntyisi miellyttävä vaihtelevan näköinen maasto.

Jos ylijäämä- tai pintamaita on käytettävissä, voidaan kallioseinämiä haluttaessa loiventaa.

Sillalle nousevan tiepenkereen täyttöluiskat loivennetaan ylijäämämailla noin 1:2 ja verhoillaan humuksisella pintamaalla. Kasvillisuuden annetaan muodostua luontaisesti.

Tilan itärajalle jätetään 2 m suojavyöhyke (louhinta-alueesta). Louhinta tuodaan mahdollisimman lähelle rajaa, jotta alueelle syntyy enimmäismäärä teollisuusalueeksi soveltuvaa tasamaata. Tähän toivotaan naapurin kuulemisen yhteydessä naapurin suostumusta.

Loppuvaiheessa otetaan alueen itä-kaakkoisreuna. Nykytilassa alueen läpi etelä-pohjoissuunnassa kulkeva metsäautotien alta louhitaan kalliokiviaines. Tie tuodaan louhinnan jälkeen Vt12 ylittävän sillan tasolta ottamisalueen pohjatasolle louhe ja betonimurskepenkan avulla.

Ottamisesta ei ole laadittu varsinaista vaiheistamissuunnitelmaa, koska kallioalue on suhteellisen pieni. Lisäksi maisemoinnilla ei ole oleellista merkitystä pohjavesialueen ulkopuolella, erittäinkin kun alue jätettään ottamisen jälkeen murskepinnalle teollisuuskäyttöä varten.

Tässä viitattu itäpuolen naapuri on Lahden kaupunki (ennen Nastolan kunta, ennen Uudenharjun tila – mv. Niilo Tuominen – Uudessakylässä). Lupaharkinnassa ri tule suostua mihinkään Hakijaa hyödyttävään suunnitelmaan. – Mainittua metsätietä ei todellisuudessa ole, on vain kallion kasvillisuuspintaan urautunut jälki muutamasta traktoriajosta.

Täysin epärealistinen teollisuusalue-mantra toistuu hakemuksessa toiveajatteluna. Piirroksen s. mukaan huomattavan osan hankealueesta lohkaisee keskelle eteläosaa jäävä, runsaasti tilaa vievä, esimerkiksi talvioloissa epärealistisen jyrkkä tiepenger Kallion ylikulkusillalle. Valtatien takana vastassa on ensin laaja tiealue ja sitten nuoren metsän alueella toisen maanomistajan ajouran pätkä. Hakijan palstalle, mikä jatkuu aina Huhmarmäen yli, ei toistaiseksi johda ajouraa kuin Hakijan spekulaatioissa louhinnan jatkumisesta Huhmarmäelle asti. Hakemuksessa on kaiken lisäksi ajatusvirhe: suunnitelmassa toisaalla esitetään toisaalta massiivista ajoramppia Kallion ylikulkusillalle, toisaalta valtatien puoleisen kallioseinämän louhimista pois valtatien tasoon asti. Jälkimmäinen vaihtoehto merkitsisi tietysti sillan purkamista. Mitä hankebulbaani oikeasti tavoittelee? – lupaviranomaisen on selvitettävä tämä ristiriita. Jos silta puretaan, Hakijan (Nuuttila) ilmeinen ajatus louhinnan jatkamisesta Selkosaarenkalliot E-alueelle ja edelleen Lakeassuon luonnonsuojelualueen poikki Huhmarmäelle romuttuisi tai vaikeutuisi huomattavasti.

Teollisuusalue-ajatuksesta voidaan sanoa yleisesti, että Nastolan pitäjässä on ennestään tyhjiä teollisuushalleja vaikka ilmaiseksi jakaa. Karmea muistomerkki epäonnistumisesta on Nastolan kunnan jättimäinen virheinvestointi, käyttöä vaille jäänyt Ritomäen teollisuusalue Villähteellä. Kunnallinen kehitysyhtiö LADEC kaupittelee vastaavalla tavalla kalliomäkeen louhittua ja tasattua Ritomäen teollisuusaluetta keskellä loistavia liikenneyhteyksiä – Pietarinrata mukaan luettuna – toisin kuin Selkosaarenkalliot keskellä laajaa Puusuon rämettä. Ritomäki seisoo ties monettako vuotta autiona, kysyntää ei ole.

Selkosaarenkalliot teollisuusalueena on pelkkää unelmahöttöä vailla realismia. Toisaalta hankkeen taloudellisen realismin tason arviointi ei ole ympäristöviranomaisen vastuulla eikä sinänsä vaikuta lupaharkintaan kuin sikäli, että lupaviranomaisen pitää nähdä hankkeen ympäristövaikutukset laajasti myös tulevaisuuteen, missä hanke voi sortua kesken monin tavoin ympäristön vahingoksi. Kaikessa on otettava huomioon hankijan Nuuttilan tilan krooninen konkurssikypsä tila. On jonkinlainen ihme, että tällainen konsultinsuunnitelma on syntynyt, ties millaisin maksuehdoin?

Ottamisalueen ennallistamisesta ei esitetä lakisääteistä suunnitelmaa. Sen esittämisen vaatimus on lupaviranomaisen ehdoton tehtävä, sillä spekulatiiviseen teollisuusalueeseen vetoaminen kaikissa lupahakemuksen käänteissä vaikuttaa enemmän ennallistamisen välttämissuunnitelmalta. vrt. Orimattailan lausunto!

Vaatimus

Vaadin, että tämä yksiselitteinen kaavamääräys ja lisäksi tässä asiakirjassa esitetyt kielteiset perustelut otetaan huomioon viranomaisessa. Lopputuloksena tulee evätä haettu Knuuttilantien ympäristölupahakemus jo tässä vaiheessa, kun näkyvissä on yksiselitteisesti louhoksen ja murskaamon perustaminen aluksi Selkosaarenkallioiden pohjoisosaan ja myöhemmin siitä eteenpäin ketjuna Huhmarmäkeen asti.

HUOMAUTUS: Uudenkylän osayleiskaavaluonnos ei ulotu maarekisterikylän länsirajalla sijaitsevalle Selkosaarenkallioiden alueelle eli siinä ei ole otettu huomioon seuraavaa: "Päätös kuntajaon muuttamisesta Orimattilan kaupungin ja Nastolan kunnan välillä, valtiovarainministeriö VM/1363/00.01.01.00/2013, 2015-01-09." Tämä on ko. yleiskaavoittajan menettelytapavirhe, sillä kohdealue sijaitsee kuntaliitoksen jälkeen Uudessakylässä, kuten ympäristölupahakemuksessakin mainitaan. Lisättäköön, että Uudenkylän osayleiskaavaan otettiin alun alkaen alueita Uudenkylän länsirajan (Elementintie) länsipuolelta kirkonkylästä (Nastonharju, Parma Oy:n betonitehdas), mutta ei siis yhdenmukaisesti Selkosaarenkallioiden aluetta, mikä kuitenkin sijaitsee Uudessakylässä.

Kohdealueen sijainti ilmoitetaan ympäristölupahakemuksessa seuraavasti: 2 Tiivistelmä: "Kohde sijaitsee valtatie 12 pohjoispuolella, noin 3,5 km Nastolan keskuksesta kaakon suuntaan. Uusikylä on idän suunnassa noin 2 km etäisyydellä. Sijainti: Alue sijaitsee Nastolan keskuksesta noin 2,5 km kaakkoon.

HUOMAUTUS: Mikään em. sijaintimäärittely "Nastolan keskus" ja "Uusikylä" ei pidä paikkaansa ilmeisistä tarkoituksenmukaisuussyistä, koska näin pyritään vähättelemään kohdealueen sijaintia tuhansien asukkaiden taajama-asutuksen, Uudenkylän ns. Rakokiven liike- ja asutuskeskuksen välittömässä läheisyydessä ja ympäristövahinkojen ja -häiriöiden vaikutuspiirissä. Ks. kartat tässä asiakirjassa. Hakija vääristelee tosiasioita edukseen.

Mainittakoon, että Hakija käytti em. harhaanjohtavaa, tosiasioita vääristelevää sijaintimäärittelyä "noin 3,5 km Nastolan keskuksesta kaakon suuntaan" myös ympäristölupahakemuksen kuulutuksessa. Hankealue sijaitsee Uudessakylässä.

Viranomaisyhteistyö

Osallisia viranomaisia ovat AVIn lisäksi ainakin Hämeen ELY-keskus, Päijät-Hämeen liitto, Lahden kaupunki ja Orimattilan kaupunki.

Luonteva foorumi viranomaisyhteistyön pohjaksi on keskeytynyt Uudenkylän osayleiskaavatyö ja sitä välittömästi seuraava, jo käynnissä oleva Lahden yleiskaavatyö, mihin 2017 alkaneella valtuustokaudella sisältyy myös entinen Nastolan kunnan alue. Näyttää siltä, että jo 2010 päätetty ja mm. yllättävän Huhmarmäen kaatopaikkahankkeen vuoksi tolkuttomasti pitkittynyt Uudenkylän osayleiskaava "jää alle" ja sulautuu 2017 alkaneeseen Lahden kaupungin yleiskaavatyöhön.

Vaatimus

Vaadin, että tämä asiakirja johtaa hankkeen osallisten kaavoitus- ja aluesuunnitteluviranomaisten yhteisiin toimiin laajan louhintahankkeen saamiseksi hallintaan jo meneillään olevassa Knuuttilantien ympäristölupakäsittelyssä ja lopputuloksena tämän, kuvatun lupaketjun ensimmäisen ympäristölupahakemuksen hylkäämiseen.

Vaadin, että Uudenkylän osayleiskaavan tai viimeistään Lahden yleiskaavan 2017 laadinnassa muodostetaan MRL 110 §:n mukainen kehittämisalue viranomaisyhteistyössä valmisteltavaksi, erityisenä syynä kokonaistarkastelun tarve asiassa "LOUHINTA JA LUONNONSUOJELU 2017 – LAHTI JA ORIMATTILA Selkosaarenkallioiden–Huhmarmäen alueella (LIITE UUSIKYLÄ MASTER PLAN).

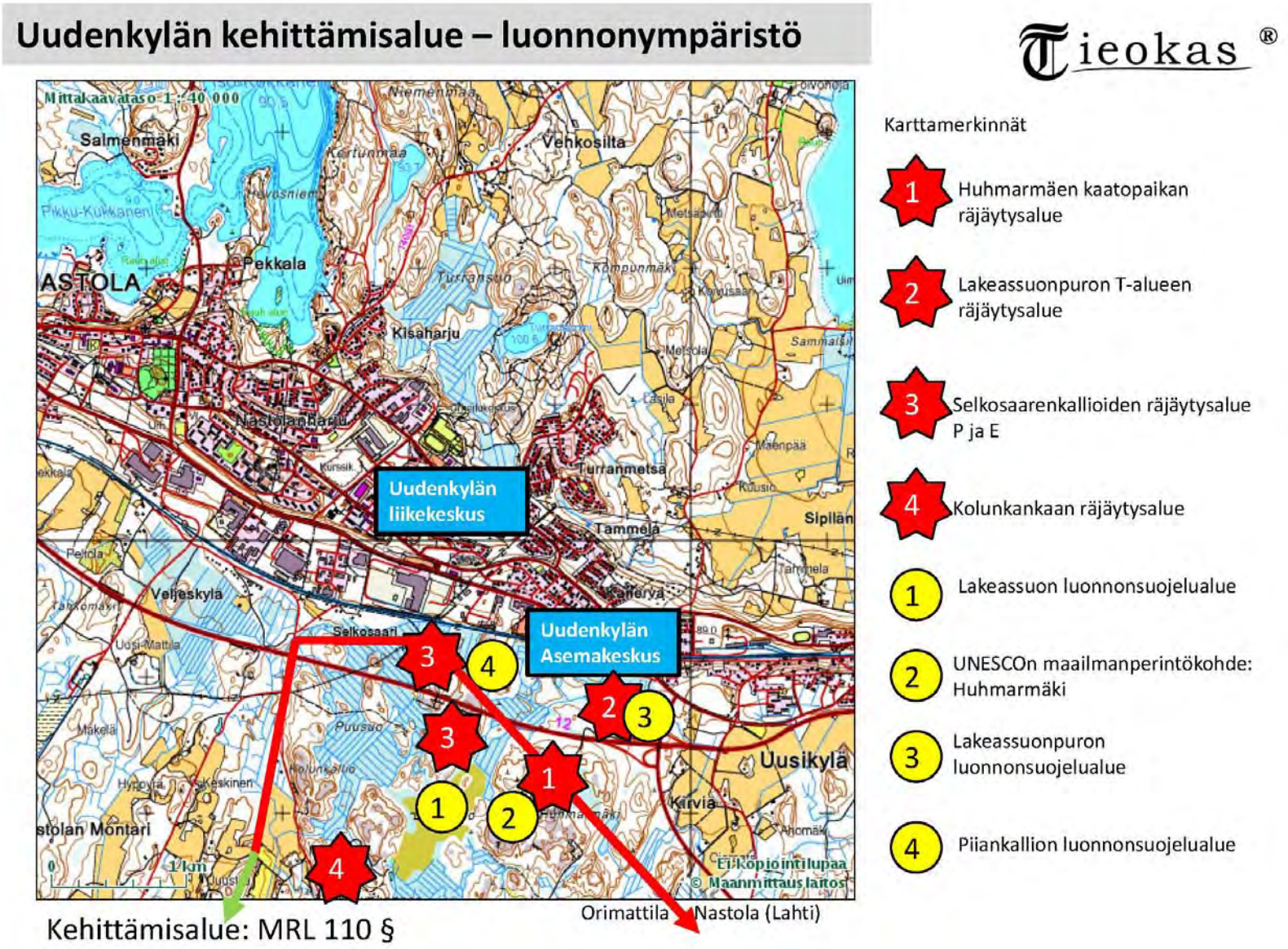

KARTTA UUSIKYLÄ MASTER PLAN – LUONNON- JA ASUTUSYMPÄRISTÖN KEHITTÄMISALUE.

Vaatimus tähtää siihen, että Selkosaarenkallioiden–Huhmarmäen louhinta-aluetta koskevia taloudellisia ja ympäristöllisiä ristiriitoja pystytään arvioimaan alueiden kehittämisen puolueettomien valtion- ja kuntaviranomaisten yhteistyössä nykyistä laajemmassa kontekstissa sekä näin suunnittelemaan ja poistamaan asutukselle ja ympäristölle kohtuuttomia ja peruuttamattomia vaurioita tuottava maankäyttö jo ennalta sellaisella tuloksella, että Uudenkylän 4000 asukkaan taajaman ja koko Lahden itäosan nauhataajaman tulevaisuus ei vaarannu yksittäisen maanomistajan kohtuuttoman yksityisen eduntavoittelun vuoksi.

Asiantuntijayritys Tieokas teki jo 2015 Päijät-Hämeen maakuntakaavaa ja Uudenkylän osayleiskaavaa varten aloitteen viranomaisyhteistyöstä uhkaavan kalliokiviainesten ottamisen hallitsemiseksi ja myös Uudenkylän muuksi kehittämiseksi. Lausunnossaan Päijät-Hämeen liitto näki mahdolliseksi toteuttaa esitetty kehittämisalueratkaisu. Esitys ei kuitenkaan edennyt.

Kaavaviranomaiset ovat vastahakoisia ottamaan vastaan neuvoja kansalaiselta, vaikka ajatus tai neuvo olisikin perusteltu, jopa tarpeellinen ja toteuttamiskelpoinen, jopa säädöspohjalta. Tällaisen kansalaisaktiivisuuden koetaan häiritsevän viranomaistyötä, vaikka neuvo tai ajatus perustuisi kaavaviranomaisia kenties parempaan paikallistuntemukseen ja johtaisi suotuisampaan lopputulokseen kuin kaavaviranomainen on ajatellut. Tietty herkkähipiäisyys on yhä virkatoiminnan helmasynti ja siihen liityvä ylemmyydentunto kansalaisia kohtaan tsaarinajan perua. – Aloite Uudenkylän kehittämisalueeksi perusteluineen, UUSIKYLÄ MASTER PLAN, esitetään kokonaisuudessaan tätä asikirjaa varten päivitettynä: LIITE 4 Uusikylä Master Plan.

Selkosaarenkallioiden luonto

s. 5

pohjavesialueella mutta rajautuu siihen pohjoiskärjestä. Alueelle ei ole erityisesti suojeltavia luontokohteita tai maisema-arvoja.

Asiantuntijayritys Tieokkaan selvityksen mukaan Selkosaarenkallioiden alueella on merkittäviä luonnon- ja virkistysarvoja. – Orimattilan tekninen lautakunta totesi maa-ainesluvan käsittelyssä, *ettei hakemuksessa esitetty kalliokiviaineksen otto aiheuta MAL (463/97) 3 §:n tarkoittamaa kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista taikka huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista.*

Lautakunta ei kuitenkaan osoita toteamuksensa tueksi minkäänlaista asiakirjaa tai lähdettä, mistä ko. lausuma on peräisin ja millaisella asiantuntemuksella se on tuotettu. Lausuman sanamuoto onkin kopioitu suoraan maa-aineslain ao. momentista.

Selkosaarenkalliot P-alueesta eli Knuuttilantien ympäristölupahakemuksessa mainitusta louhinta-alueesta on kaksi Hakijan konsulttia tehnyt vaatimattomia luontohavaintoja talvella 2017 ja julkaissut niistä alustavan luontoselvityksen. Sen lopputulos on suunnilleen kaikkien luonnonarvojen negaatio, tavan mukaan maksajan eli Hakijan toimeksiannon toivomusten mukaisesti.

Sen sijaan allekirjoittanut Asiantuntijayritys Tieokas esittää omaan työhönsä perustuvan – myös alustavan – selvityksen Selkosaarenkallioiden luonnosta koko suunnitellulta louhinta-alueelta Selkosaarenkalliot P. Jatkossa tarvitaan virkavastuulla tehty perusteellinen luontoselvitys, missä otetaan huomioon luonnonarvojen lisäksi myös Selkosaarenkallioiden merkittävä virkistysarvo Nastolan nauhataajaman keski- ja itäosan asukkaille.

Tieokkaan perusselvitys sisältää aivan toisenlaiset tosiasiat kuin Hakijan maksamien konsulttien esittämät. Selvityksessä, mikä ei pyrikään vastaamaan varsinaista virkavastuulla laadittua luontoselvitystä, todetaan käytännöllisesti katsoen koko kalliometsäalueen täyttävän maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteisen METSO-toimenpideohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet. Lisäksi havaittiin useita vanhan metsän ilmentäjälajeja (lintuja).

Asiantuntijayritys Tieokkaan alustava luontoselvitys 2014 kuvineen esitetään tässä yhteydessä. Lisäksi tarvitaan erillinen SOVA-tarkastelu alueen yhteiskunnallisista ominaisuuksista mm. virkistyskäytössä ja mahdollisen louhinnan vaikutuksista siihen.

Mainittakoon, että metsänhoitaja, tietokirjailija Markku Sakari Meriluoto on metsäluonnonhoidon erityisasiantuntija. Hän on toiminut koko työuransa vaativissa alan tehtävissä, viimeksi 12 vuotta Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion palveluksessa metsäluonnonhoidon valtakunnallisena kouluttajana sekä opetusaineistojen ja oppi- ja käsikirjojen tuottajana ja tekijänä, erityisenä vastuualueena metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Tehtävissään ja nykyisin vapaana tietokirjailijana erityisasiantuntija Meriluoto on laatinut kymmenittäin vastaavia luontoselvityksiä ja toiminut niiden valmistelussa asiantuntijana.

Luonnontaloudellisesti mielekkäin ratkaisu on, että Selkosaarenkalliot P-metsäpalsta liitetään tekeillä olevaan Lahden yleiskaavaan ja merkitään siinä metsätalouden MY-alueeksi tai Lahden kaupunki (tai valtio/ELY-keskus METSO-ohjelmassa) lunastaa sen täydentämään viereistä Lahden kaupungin omistamaa, Uudenkylän osayleiskaavassa määriteltyä Piiankallion luonnonsuojelualuetta, mihin kapea suokannas liittää Selkosaarenkalliot P-alueen käytännössä välittömästi.

Selkosaarenkalliot P-alue on koko Nastolan nauhataajaman keski- ja itäosan asukkaiden tuntema ja innokkaasti käyttämä, helppopääsyinen ja -kulkuinen (myös lasten kanssa!) luonnonmetsän lähivirkistyskohde etenkin marjastusaikaan runsaan sieni-, mustikka ja puolukkasatonsa ansiosta. Selkosaarenkallioiden kautta johtaa erittäin merkittävä nauhataajaman asukkaiden paljon käyttämä lähivirkistysreitti laajalle Huhmarmäen–Lakeassuon luonnonsuojelualueelle. Suojeluratkaisu säilyttäisi luonnon- ja virkistysarvojen merkittävän kokonaisuuden UUSIKYLÄ MASTER PLAN-suunnitelman mukaisesti.

Huhmarmäki, Uudenmaan kolmanneksi korkein vuori, vain kilometrin päässä Uudenkylän 4000 asukkaan taajamasta-liikekeskuksesta, Uudenkylän henkilöasemasta ja myös Selkosaarenkallioista on sekin METSO-toimenpideohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet täyttävä metsäinen kallio. Lisäksi Huhmarmäki osa Struven maanmittausketjua, mikä ulottuu Mustaltamereltä Jäämerelle ja on UNESCOn maailmanperintökohde. Huhmarmäen juurella sijaitsee Lakeassuon luonnonsuojelualue, eräs Päijät-Hämeen suurimmista harvoista soidensuojelualueista. Lakeassuon luonnontieteelliset arvot ovat tutkimuksissa osoittautuneet merkittäviksi.

Lahden seudulla ainutlaatuisista luonnon- ja kulttuuriarvoista piittaamatta Hakija olisi 1990-luvun puolivälissä räjäyttänyt, louhinut hautakiviksi Saksaan ja lopuksi murskannut sepeliksi koko Huhmarmäen. Kumoamattomat asiantuntijaperustelut (Tieokas) ja vahvan kansalaisvaikuttamisen tuki johtivat kuitenkin louhintayrityksen vetäytymiseen hankkeesta, vaikka siinä oli turhaan käytetty jopa asianajotoimiston kallista apua. Mainittakoon, että louhintahankkeen raukeamisen jälkeen ko. maanomistaja on rakentanut kesämökkiryhmän Huhmarmäen lakialueen takasivulle.

Tilattu luontoselvitys

Jälleen mahdoton tehtävä, luontokartoittajalle budjetoitu pari päivää aikaa, kun pienehkökin alue vaatisi vähintään pari viikkoa eri vuodenaikoina esimerkiksi metson osalta. Esitetyssä tilatun luontoselvityksen yhteenvedossa on seuraavia puutteita ja virheellisyyksiä (s. 125-):

1.

Eri suojeluohjelmien alueet	• Lähimmät suojeluohjelmakohteet sijaitsevat yli 5 km läheisyydellä

HUOMAUTUS:
Em. lisäksi Lakeassuo Orimattilan Kuivannolla Huhmarmäen UNESCO-maailmanperintökohteen vieressä sijaitsee lähimmillään 700 metrin etäisyydellä hankealueesta ja kuuluu valtakunnalliseen soidensuojeluohjelmaan vuodelta ja on merkitty Päijät-Hämeen maakuntakaavaan luonnonsuojelualueeksi (39 ha) vuodesta x. Hakija Nuuttila omistaa palstan Lakeassuolla.

2.

Luonnonsuojelualueet ja LSL:n nojalla suojellut luontotyypit	• Lähin LSL:n mukainen kohde on Rauhaniemen ja Puukkolansaaren luonnonsuojelualue (YSA041198) noin 2,3 km etäisyydellä luoteessa

HUOMAUTUS:
Em. lisäksi Uudenkylän Sammalsillansuo Sylvöjärven eteläpäässä on päätetty muodostaa luonnonsuojelualueeksi (40 ha) 2017 Suomi 100 Luontolahja-hankkeessa. Sammalsillansuo käsittää Nastolan pitäjän arvokkaimman kosteikon. Maanomistaja on Lahden kaupunki. Sammalsillansuo sijaitsee lähimmillään m etäisyydellä hankealueesta. VIITE:
http://www.luontolahjani.fi/fi/etusivu/

3.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (Metsälaki 10§)	• Lähimmillään 115 m etäisyydellä kohteen koillispuolella Piiankalliolla on yleiskaavaehdotuksessa metsälain mukainen vähäpuustoinen kallioalue.

HUOMAUTUS
Metsälain 10 §:n mukainen yleisnimitys on erityisen tärkeä elinympäristö. Em. lisäksi viistoon vastapäätä hankealuetta sijaitsee metsälain 10 §:n ominaispiirteiden mukainen Uudenkylän Ullankankaan hietikko (hiekkadyyni, noin 1 ha) lähimmillään m etäisyydellä hankealueen koillispuolella (biologi Jouko Tolonen ja (Asiantuntijayritys Tieokas).

4.

Luonnonmuistomerkkejä	• Maanomistajan tiedossa ei ole alueella olevia luonnonmuistomerkkejä

Hankealueella sijaitsee – ilmeisesti maanomistajan tietämättä – kolme siirtolohkaretta, mitkä ovat luonnonmuistomerkekä (VIITE: https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/143248/gradu2017_Marttila_Terho.pdf?sequence=2 Hakemuksen s. 123 Lontoselvityksessä s. 12 on kuvat kaikista kolmesta siirtolohkareesta. Lisäksi on kuva yhdestä em. siirtolohkareesta Asiantuntijayritys Tieokkaan luontokuvauksessa s. 33, linkki http://www.tieokas.fi/Selkosaarenkalliot.pdf Siirtolohkare on MAL (463/97) 3 §:n tarkoittama erikoinen luonnonesiintymä. Hankealueella ne tuhoutuisi vat maa-aineksen otossa.

5.

Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeä esiintymispaikka (LSL 47§, LSA Liite 4, sis. mm. kangasvuokko)	• Ei tietoa uhanalaista lajeista alueelta eikä lähiympäristöstä
Luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (sis. mm. liito-orava)	• Ei tietoa uhanalaista lajeista alueelta eikä lähiympäristöstä

HUOMAUTUS:

1) Erityisesti suojeltavan lajin kangasvuokko nykyinen kasvupaikka, mikä on Nastolan pitäjän ylivoimaisesti runsain (2017 yli 200 kukkaversoa) sijaitsee hankealueen lähiympäristössä lähimmillään m etäisyydellä Uudessakylässä Piiankalliontien varressa (Asiantuntijayritys Tieokas).

2) Erityisesti suojeltavan lajin liito-orava (ainakin entinen) elinpiiri sijaitsee hankealueen lähiympäristössä lähimmillään m etäisyydellä Uudessakylässä Piiankalliontien varressa (Asiantuntijayritys Tieokas).

3) Uhanalaisen lajin metso nykyinen ja ikiaikainen elinalue sijaitsee Orimattilan Kuivannolla Huhmarmäellä (VIITE: http://www.tieokas.fi/YVA s. 49–50, 97) ympäristöineen, mihin kuuluu soidinalueena yhä myös Uudenkylän Piiankallio (Uudenkylän osayleiskaavaluonnos) ja mahdollisesti myös Selkosaarenkalliot (Hakemus s. 96–98 Luontoselvitys).

6.

Muinaismuistojäännökset ja -kohteet	• Lähin muinaisjäännös on Huhmarmäen Struven ketjun piste, joka sijaitsee n. 700 metrin etäisyydellä kaakkossa.

HUOMAUTUS: Struven mittausketjun piste Orimattilan Kuivannon Huhmarmäellä on UNESCOn maailmaperintökohde (VIITE: http://www.tieokas.fi/YVA.pdf s. 98–100).

7.

HUOMAUTUS:

Asiantuntijayritys Tieokkaan kuvaus Selkosaarenkallioiden luonnosta valokuvineen (http://www.tieokas.fi/YVA.pdf s. 51–66) puuttuu hakemuksen Luontoselvityksen lähdetiedoista, vaikka se on ollut pitkään verkossa luettavana. Muita luontotiedon lähteitä Selkosaarenkallioista ei ole tiedossani, joten hakemuksesta puuttuu puolet Selkosaarenkallioiden luontotiedoista. Vaadin hakemusta näiltä osin täydennettäväksi Asiantuntijayritys Tieokkaan luontotiedoilla ja tekemään johtopäätökset luvankäsittelyssä myös niihin tukeutuen

7.

Luonnon ydinalueet (> 100 ha)	• Lähin vt 12 eteläpuolella reilun 300 metrin päässä
Luonnon ydinalueet (< 100 ha)	• Kapean väylien väliin jäävä alue ulottuu hankealueen reunalle
Maakunnallinen ekologinen yhteys	• Kulkee kohteen itäpuolelta reilun 600 metrin päästä pohjois-eteläsuuntaisena

HUOMAUTUS:

VIITE: http://www.paijat-hame.fi/wp-content/uploads/2015/06/maka06_2006_ekologinen_verkosto1.pdf

Tieokas
Markku Sakari Meriluoto
Onnenlaakso
Puutarhatie 24 A 18
FI-16100 NYBY UUSIKYLÄ ASEMA
m. 045 651 9808
markku.meriluoto@tieokas.fi
www.tieokas.fi
Y-tunnus 1516503-5
Alv.rek.

TIETOAINEISTO
2015-02-05

Selkosaarenkalliot

Retkeni Selkosaarenkallioille juhannussunnuntaina 2014-06-22 sujui suurelta osin aurinkoisessa aamupäivässä odottavin mielin: minkälainen kalliometsä on tarkoitus räjäyttää taivaan tuuliin? Viime päivien löydökset saman maanomistajan tuhotöistä Huhmarmäellä eivät nostaneet mieltä.

Perillä kuvasin mitä upeinta vanhaa, luonnontilaista, järeähongikkoista kalliometsää, mustikanpoimijan parhaiden toiveiden mittaista paratiisia aivan taajan asutuksen tuntumassa, mutta silti omassa rauhassaan, vaikka kansainvälisen pääradan ja valtatien välissä.

Selkosaaren asutuksesta tultua Selkotien jatkeella radanvarren ruohottunut ajoura taipui ratakilometrin 148 kohdalla lanssiaukiolta kaakkoon eri omistajan suometsään, entisen isovarpuisen hongikkorämeen turvekankaalle, mikä oli ojitettu 1970-luvulla ja myöhemmin väljennetty odottamaan päätehakkuuta.

Ennen kalliolle nousemista mutelikkoinen ajoura ylitti kolme ojaa, aluksi kaksi virtaavaa ja vielä yhden ajojen tukkiman. Ensimmäinen iso oja olikin tuttu kaukaisilta ajoilta ennen soiden ojitusta. Hiekan liettämässä syvässä uomassa valuivat Upon tehtaan liikavedet radan alituksen suunnasta alaspäin. Täällä sijaitsi entisaikaan laaja suojainen suistomaa, minne kurjet ensimmäiseksi lymysivät keväällä, kun hanki vielä ympäröi lämpimän veden laajalti sulattaman rämeen. Kuvankin otin silloin; nyt nuori puusto oli umpeutunut silloisen kelokon tilalle, eikä ojanvarsi enää erottunut ympäristöstään sen kummemmin.

Seuraava oja valutti vilkkaasti vesiä radanvarren suopohjukasta, ei kuitenkaan Piiankallion Puusuon puolelta. Kolmas tukkeutunut niskaoja kulki suon itäreunassa. Suo-osuutta ei voi sulana aikana ylittää muulla kuin tela-ajoneuvolla, vaikeasti silläkin syvässä mutelikossa. Ajouralla ja sen vieressä kasvoi yhteensä kuusi maariankämmekkää yksitellen.

Sitten ajoura nousi loivasti oikealle kaartaen kallioalueelle matalaan solaan. Heti havaitsi, että täällä ajoura oli raivattu aikaisemmin kuin nyt Huhmarmäellä, mutta samaan tapaan telakaivurilla puuston poiston jälkeen kiviä sivulle siirtäen.

Selkosaarenkallioiden metsäalue kuvataan tarkemmin valokuvien yhteydessä. Kaikkiaan alue on mitä viehättävin virkistysretkeilijän toivemaasto. Kaikialla helppokulkuinen, loivapiirteinen kallionpäällysmetsä kasvaa järeää hongikkoa, alla sekapuustoinen niukahko alikasvusto, minkä yli näkyi hyvin jäkäläpeitteisille matalille selänteille. Niiden lomassa lymysi vaihtelevan kokoisia, isohkojankin varvikkopainanteita mustikkaa ja kanervaa kasvaen, ja paikoin lahosi järeitä maapuita. Suurin luonnonarvo oli koskemattoman oloinen kokonaisuus.

Lajeja Selkosaarenkallioilla

CUC CAN Ei ole vielä vihne käkien kurkussa, sillä kukunta säesti upeasti juhannusretkeä. Selkosaarenkallioille kantautui kukuntaa ensin pitkään radan eteläpuolelta kalliometsän–Puusuon suunnasta. Kun Huhmarmäenkin tienoilta alkoi kuulua kukuntaa, Puusuon käki lensi lähemmäs Selkosaarenkallioille luokseni – ja myös
PHO PHO leppälinnun luo. Nimittäin se lauloi paikalle tullessani tiiviisti reviirillään valtatiehen rajoittuvalla jäkälikköisellä korkealla ja karulla kallioselänteellä.

Lajeja Selkosaarenkallioilla (laulua):
TUR PHI laulurasta, FRI COE peippo, CAR SPI vihervarpunen, MUS STR harmaasieppo, PHO PHO leppälintu, CUC CAN käki, eli kolme jälkimmäistä erämaalajia kuvasti koskemattoman järeän vanhan metsän arvokasta luonnontilaa.

Valokuvat 2014-06-22

1. Pohjoinen kallioylänkö ajouran länsipuolella

4473. Ajoura eteläsuuntaan on hieman rikkonut kalliopinnan kangaskunttaa lumenaikaisen kulun jäljiltä. Ympärillä mustikkakankaalla kasvaa vanha väljä honkametsä, sen alla sekapuustoinen alikasvos.

4466. Samasta paikasta ajouralta näkymä länsisuuntaan kallioylängölle, mikä erottuu selväpiirteisesti ympäristöstä. Mustikkainen rinne nousee ylös väljässä hongikossa.

4467. Samasta paikasta näkymä loivasti poimuilevan kallioselänteen eteläosaan, mitä peittää yhtenäinen jäkäläkasvusto, päällä kitukasvuisia mäntyjä. Ajoura (vas.) kulkee matalan laakson väljässä hongikossa alikasvoksineen.

4468. Samasta paikasta näkymä kallioselänteen pohjoissuuntaan. Rinteillä on yhtenäistä jäkäläkasvustoa ja kivenlohkareita sekä järeitä kalliohonkia. Solasta nousee ajoura (oik.), sen takana on tiheähkö mäntyvaltainen mustikkakangas.

4469. Sama kallioselänne eteläosasta eteläsuuntaan. Järeitä kalliohonkia kasvaa pengermillä, joilla on yhtenäinen jäkälä-kalliosammalpeite. Selänteen takana on väljää mustikkamaan hongikkoa alikasvoksineen.

4470-4472. Samalla tasalla ajouran itäpuolella poimuttelee matala avoin kallioselänne, missä levittäytyy väljä järeähonkainen mustikkakangas jäkäläisin kalliopaljakoin, niiden lomassa reheviä mustikkalaikkuja. Puusuon metsän Nastolan puolella (taust.) nousee kuin muuri tiheäkasvuinen nuori metsä, täällä Orimattilan puolella sen sijaan ihanteellinen virkistysmetsä!

2. Keskiosan kalliotöyräs ajouran haaran itäpuolella

4474. Mustikkakankaan kivikkoinen, väljä sekapuustoinen hongikko alikasvoksineen kalliontöyräältä itäsuuntaan kalliometsän rinteelle, notkelmaan ja sen takaiselle kallioselänteelle itärajaa vasten.

4475. Samasta paikasta kiveltä itäsuuntaan, honkien välissä järeä laho maapuu sammalpeitteisessä kivikossa.

4476, 4479. Viehättävä valoisa mustikkakangas kallioselänteiden välisessä alanteessa kohoaa loivasti eteläsuuntaan tienpuolen korkealle selänteelle. Järeän väljän hongikon alla on harva koivu-närealikasvos, myös järeä tuulenkaatohonka.

4477-4478. Idänpuolen heikon ajouran itäpuolella mustikkakankaan (ed.) itäisellä takarinteellä, missä hongikon alla on tiheämpi alikasvos, lymyää salaperäisenä kummajaisena kuudetta metriä korkea jäkälä- ja sammalpeitteinen, jääkauden paikalle tuoma siirtolohkare. Se on MAL (463/97) 3 §:n tarkoittama erikoinen luonnonesiintymä, mikä tuhoutuisi maa-aineksen otossa.

4480. Järeä tuulenkaatohonka makaa em. mustikkakankaan eteläreunassa vasten tienpuolen korkeaa kallioselännettä. Rehevällä mustikkakankaalla kasvaa pitkälti toistasataa vuotta vanhoja järeitä kilpikaarnahonkia.

3. Eteläosan korkea kallioselänne valtatietä vasten

4481-4484. Kaunis loivapiirteinen kallioselänne, missä laakeilla kalliopinnoilla on laajoja yhtenäisiä jäkälä- ja kalliosammalpeittoja, lomassa kapeita varpujuotteja. Järeiden kalliopetäjien lisäksi esiintyy kitukasvuista nuorta mäntypuustoa, koivunvesoja, näreitäkin. Leppälinnin laulureviiri.

4485. Laidemmalla kallioylängön itäpuolella loivapiirteisessä jäkäläkalliomaastossa on laajahko kanerva-mustikkapainannne itäsuuntaan.

4492-4493. Sillan tuntumassa lojuu kaksi lounaistuulten kalliolle kaatamaa järeää honkakeloa (vastakkaisilta puolilta), mitkä luovat alueelle lahopuujatkuvuutta pitkäksi ajaksi.

4488. Sillalta pohjoissuuntaan valtatien yli eteläisen kallioselänteen järeään honkametsään, missä leppälintu lauloi. Tämä näkymä luo illuusion runsaista kiviaineksen louhintavaroista.

Valokuvat 2014-09-15

4. Selkosaarenkallioiden idänpuoleinen lakimetsä valtatien kallioleikkauksen pohjoispuolella

8265. Karulla luonnontilaisella kanervakangaskalliolla palstan kolmiokärjessä länsisuuntaan kasvaa harvakseltaan jyhkeitä kilpikaarnahonkia entisen Laakiokallionpolun pohjoisosan sijoilla. Polun uraa en kuitenkaan enää löytänyt, se oli sammunut kallioleikkauksen katkaistua kulun Lakeassuolle 1980-luvun alussa.

8266. Länsipuolen naapuriselänteellä lakimetsää kohti kasvaa samanlainen väljä hongikko, minkä alavammalla varjoisemmalla rinteellä on tuoreempaa mustikkametsää. Pienialainen kalliometsä on oivallista ulkoilumaastoa kaikenlaiseen virkistykseen.

Selkosaarenkalliot Päijät-Hämeen ekologisessa verkostossa

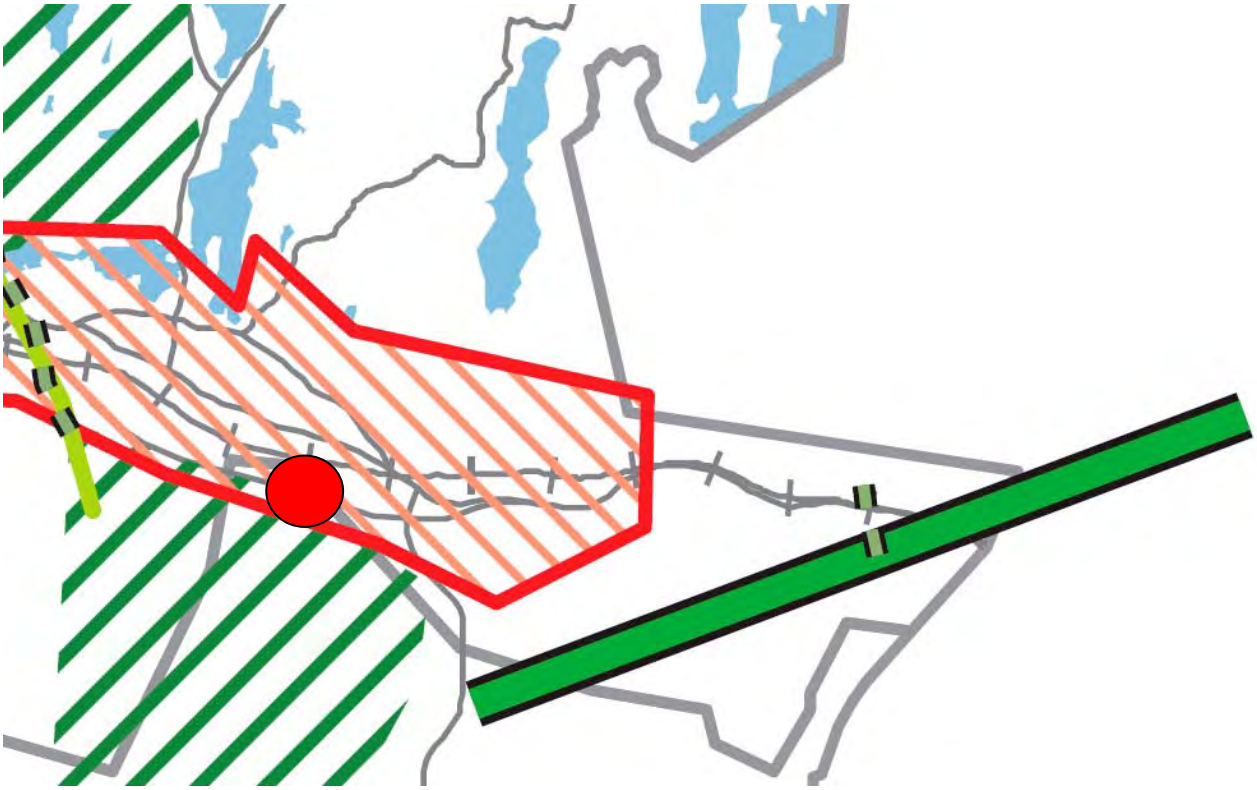

Hankealue (punainen piste) sisältyy Päijät-Hämeen maakunnalliseen ekologiseen verkostoon kriittisenä kohteena (punainen kehys) kriittisenä alueena (punainen vinoviitoitus). Lähistöllä lounaasta koilliseen kulkee ylimaakunnallinen ekologinen yhteys (vihreä käytävä). VIITE: http://www.tieokas.fi/YVA.pdf s. 30–32

Selkosaarenkallioiden louhintahankkeen sosiaalisten vaikutusten arviointi (SVA)

s. 102

kallioseinämä jätetään jyrkäksi. Alueen taakse jää metsäalue, jossa liikkuu hakijan käsityksen mukaan vain harvoin ihmisiä. Alue on moottoriliikennetien ja radan välissä eikä siten kovin haluttua virkistyskäyttöön. Aitaamisella voidaan varmistaa satunnaisten kulkijoiden turvallisuus.

"Hakijan käsityksen mukaan" noin, todellisuus on tässäkin aivan toisenlainen. Selkosaarenkallioiden sosiaalisen merkityksen avaa parhaiten mielipidekirjoitus tämän asiakirjan sivulla 5. Selkosaarenkalliot on Pietarinradam etelänpuolisessa lähes-erämaassa lähin merkittävä luonnontilainen virkistyskohde, mikä on erittäin helppo saavuttaa kaikkialta liikekeskuksen, Nastonharjun ja kirkonkylän taajaman alueelta. Juuri lyhyt etäisyys ja hieno, helppokulkuinen luonto, minkä kauneusominaisuudet vastaavat virkistyskäyttäjän korkeimpia vaatimuksia, nostavat Selkosaarenkalliot erityisasemaan Nastolan nauhataajaman itäosan lähiluonnossa.
–
Sosiaaliset vaikutukset tarkoittavat hankkeen välittömiä ja välillisiä vaikutuksiä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Sosiaalisten vaikutusten käsite on huomattavan monitahoinen ympäristövaikutuksiin verrattuna. Ympäristövaikutukset ovat ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön, kun taas sosiaalinen näkökulma sisältyy kaikentyyppisiin vaikutuksiin, kuten esimerkiksi

– luontoon kohdistuvien vaikutusten sosiaaliset ulottuvuudet: vaikutukset virkistysmahdollisuuksiin, melu- ja pölyhaitat, päästöt
– psykososiaaliset tekijät: elämäntavan säilyminen, sosiaalisten suhteiden ylläpito, yhteishenki, yhteisöllisyys, onnellisuus
– ennakkopelkoihin ja -toiveisiin liittyvät tekijät: turvallisuus, rauhallisuus, kodin menettämisen pelko
–yhteisymmärryksen tai eripuran syntyminen, yhteisöllisyyden lisääntyminen, oikeudenmukaisuuden toteutuminen, odotusten ja toiveiden täyttyminen tai niissä pettyminen.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi selventää, miten hanke vaikuttaa asukkaiden elämänlaatuun sekä alueen tulevaan kehitykseen. Se mahdollistaa kulttuurisen ja sosiaalisen kestävyyden tarkastelun, ja sen avulla on mahdollista yhdistää myös sosiaalinen ja ekologinen kestävyys. Sosiaalisten vaikutusten määritelmä on melko laaja ja väljä. Sosiaaliset vaikutukset ja niiden muutokset kattavat ihmisten elämäntavan, kulttuurin, yhteisön, poliittisen järjestelmän, ympäristön, terveyden ja hyvinvoinnin, henkilökohtaiset ja varallisuutta koskevat oikeudet sekä toiveet ja pelot. Osa sosiaalisista vaikutuksista, kuten vaikutukset ympäristöön ja kulttuuriin, on samalla ekologisia: esimerkiksi tutun marjametsän tai lenkkipolun hävittämisellä on yhtä lailla ekologinen kuin sosiaalinenkin vaikutus. Usein sosiaalista kestävyyttä kuvataan myös oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvon käsitteillä.

Kestävä kehitys edellyttää hankkeen vaikutusten arviointia, ja siinä perinteinen hankesuunnittelu on yleensä puutteellista.. Perinteisesti kuntahallinto vähättelee demokratiaa suunnittelussa, kansalaisten hankkeeseen liittyviä huolia ja pelkoja eikä ota huomioon hankkeen vaikutuksia ihmisiin, yhteisöihin ja yhteiskuntaan. Sikisi tarvitaan asiantuntijatiedon ja -kielen kääntämistä asukkaille ymmärrettävään muotoon.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tarkoitus on tuottaa tietoa hankkeen vaikutuksista hyvinvointiin ja terveyteen, auttaa valitsemaan paras toteutusvaihtoehto (esimerkiksi että hanketta ei toteuteta), mahdollistaa ristiriitojen ja näkemyserojen käsittely sekä lisätä suunnittelun ja päätöksenteon avoimuutta, kaikkiaan miten paikalliset asukkaat kokevat esimerkiksi meluhaitan tai metsästysmaiden puoliintumisen.

Käsite sosioekonomiset vaikutukset viittaa erilaisiin ihmisten hyvinvointiin ja elinoloihin liittyviin taloudellisiin sekä väestöllisiin muutoksiin . Sosioekonomisia vaikutuksia ovat esimerkiksi hankkeen paikallis- ja aluetaloudelliset vaikutukset, työllisyyden muutokset sekä muutokset palvelu- ja elinkeinorakenteissa.

Asuntojen ja kiinteistöjen hinta

Suurin yksittäinen taloudellinen haittavaikutus Selökosaarenkallioiden louhintahankkeessa kohdistuu asukkaan kotiympäristöön, hänen omistamansa asunnon tai kiinteistön hintaan.

Selkosaarenkallioiden louhintahankkeen tultua julkiseksi (mielipideartikkelini kesällä 2017) asuntojen ja kiinteistöjen arvo romahti välittömästi arvaamattoman määrän koko nauhataajaman itäisen osan alueella. Kaupanteko pysähtyi ja tulevaisuuden suunnitelmat raukesivat. Kukaan ei halua tulla asumaan lähellekään kivilouhimoa, ei kilometrienkään päähän sen vuoksi, että Uudenkylän seudulla tunnetaan vuosikymmenten ajalta Kolunkallion kivilouhimon hallitsemattomat haitalliset vaikutukset. Halukkaille on aina tarjolla miellyttävämpiä kotipaikkoja, ei tänne tarvitse kenenkään tulla. Hyvästi Nastola! Onnetonta on kaiken lisäksi, että tämä on jo toinen vireillä oleva, ympäristölle tuhoisa hanke, mikä kohdistuu suoraan Uudenkylän taajamaan; Huhmarmäen kaatopaikkahanketta vastaan on täällä taisteltu jo kolme vuotta.

Tässä uhkavaiheessa on yhdentekevää, laskeeko asunnon / kiinteistön arvo 10 %, 50 % vai 100 %. Arvioita voi tehdä sen mukaan, laskeeko vaikutusalueen arviolta yhteensä 4000 asukkaan asuntohen/kiinteistöjen keskimääräinen arvo 15 000, 75 000 vai 150 000 €. Louhintahankkeen kokonaisvaikutus kiinteistömarkkinoihin on 60 miljoonaa, 300 miljoonaa tai 600 miljoonaa €. Kaikki eivät voi yhtäkkiä lähteä kodeistaan ja jättää niitä tyhjiksi kivilouhimon armoille. Vahinkovaikutus on joka tapauksessa niin suuri, että ainoa mahdollisuus on evätä hanke.

Asuntojen / kiinteistöjen kysynnän loputtua Uudessakylässä nyt kuin seinään jo pelkän kivilouhimon uhkan vuoksi kysymyksessä on joka tapauksessa niin mittava vahinkovaikutus, että sen pitää keskeyttää koko hanke heti – kuten yleisökirjoituksessa vaadin. Vahinko on kuitenkin jo tapahtunut, ja se vaikuttaa kauas tulevaisuuteen. Vaikka todella hnake heti evättäisiin, ihmisiin jää pelko, että jos kuitenkin joskus ... Yhä muistetaan puolen vuosisadan takaa Uudenkylän Asevarikko 2:n räjähdys kahden ja puolen kilometrin päässä Uudenkylän asemasta. Varikon toiminta muuttui sen jälkeen, mutta räjähdys ei ole unohtunut, vaikka sen ajatteleminen ei enää olisikaan rationaalista. Mutta ihminen ei olekaan rationaalinen, vaan vahvasti tunneperäinen, pitkämuistinen.

Mittavia esimerkkejä omistuksen arvonmenetyksestä on ainakin kaksi. Uudenkylän osayleiskaavaehdotukseen on merkitty uudet asuntoalueet kansalaisvoimin aikaansaadun Uudenkylän henkilöaseman läheisyyteen kahden puolen erinomaisille rakennuspaikoille: yksityisen omistama Kanervanharju Heinolantien alkupäässä ja Metsähallituksen Laatumaan omistama Uusiharju Uudenkylän- ja Hedelmätien varressa. Asuntoalueet olisivat toteutuessaan täydellisesti linjassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Ne olisivat pitkään aikaan ensimmäinen merkki siitä, että Uudenkylän loistavat asumis- ja yhteysolot nostaisivat paikkakunnan uuteen nousuun siitä alhosta, mihin Nastolan kunta sen ajoi kaikilla toimillaan yhden sukupolven aikana.

Olisi mielenkiintoista kuulla maanomistajien näkemys siitä, miten he aikovat saada kaikin puolin viehättävät ja edulliset rakennusalueensa Uudessakylässä myydyiksi sen jälkeen, jos varmistuu kivilouhimon tulo suunnilleen huutoetäisyydelle tonteista. Vahingoniloa ei ainakaan ole syytä tuntea, vaan syvää vastuuta siitä, millaisiin seuraamuksiin jo pelkkä Selkosaarenkallioiden kivilouhimon toteutumisen uhka voi ajaa koko yhdyskunnan. Vastuuta ei sen sijaan tunne hanketaho, joka mistään piittaamatta pahimmillaan pilaa kokonaisen yhdyskunnan tulevaisuuden. Sinne enempää kuin bulvaani Pärhälle on turha lähettää korvausvaatimuksia edes tästä uhkasta.

Selkosaarenkallioiden louhintahankkeen vaikutusten arviointiin pitää sisällyttää parhaalla taidolla puolueeton laskelma kaikista laskettavissa ja arvioitavissa olevista kustannuksista, joita kivilouhimon haitat – aineelliset ja aineettomat – aiheuttavat yhdyskunnan elämälle ja tulevaisuudelle. Etukäteen on selvää, että mitkään hyödyt eivät lähimainkaan vastaa haittoja.

Asukkaiden viihtyvyys

Selkosaarenkallioiden louhintahanketta lähinnä sijaitsevan Uudenkylän asemanseudun taajaman–liikekeskuksen neljäntuhannen asukkaan korkeahko ikärakenne kuvastaa sukupolvien mittaista paikkauskollisuutta, juurtumista ja viihtymistä kotiseudullaan. Uusikylä on kerrassaan viehättävä asuinpaikka ympäristöineen, luontoineen, kulttuurimerkityksineen – pitäjän vanhin, 600-vuotias hallinto-, kauppa-, liikenne- ja kulttuurikeskus. Asukkaat ovat Uudessakylässä todella juurillaan toisin kuin missä tahansa muuassa nauhataajaman osassa, missä kenenkään hallitsematon muuttoliike 1960–1970-luvuilla särki yhdyskunnan sosiaalisen rakenteen pysyvän tuntuisesti.

Kansalaistyön voimannäyte, Uudenkylän henkilöasema pikavuoropysäkkeineen, toi 2010–2011 Uudenkylän suoraan pääkaupunkiseudun yhteyteen, ja siinä ohessa myös Villähteen aseman ensi kerran 41 vuoteen. Nastolan kunta hiihti vastahakoisesti perässä, kun ensin oli onnistunut lakkauttamaan vanhan aseman henkilöliikenteen. Tuntui vihdoin, että nyt Uuteenkylään tulee uusi aika. Taajamaan muutti lapsiperheitä pääkaupunkiseudulta uuden yhteyden ja koulujen perässä luottaen niiden pysyvyyteen.

Mitään ei auta, vaikka Uudenkylän länsiosan liikekeskusta kuinka kehitettäisiin, jos kerran kukaan ei enää halua muuttaa tänne tai edes pysyä asukkaana. Tämän tosiasian pitäisi kaikkien virheiden jälkeen syrjäyttää kunnallinen toiveajattelu. Sen ilmentymä on nyt liikekeskuksen kolkko betoninen ja asvalttinen kirpputorikeskittymä, mikä kaikkineen muistuttaa menneen ajan neuvostolaista kyläkuvaa.

Uusikyläläiset tietävät hyvin, mitä kivilouhimon tulo merkitsisi virkistysmahdollisuuksille. Jokamiehen ja -naisen ikiaikainen, ainoa sukupolvien mittainen vilkas jalankulkuyhteys Huhmarmäen–Lakeassuon virkistys- ja luonnonsuojelualueelle kulkee Uudenkylän taajaman länsiosasta liikekeskuksesta kirkonkylää myöten Selkosaaren alikulun kautta ja tavoittaa ensimmäiseksi viehättävän Selkosaarenkallioiden hongikkomaaston marjakankaineen, sitten etenee Huhmarmäelle ja sen takana piilevälle Lakeassuolle . Kulkuyhteyden katkaisisi kivilouhimo kokonaan.

Ken kulkee, hän näkee. Valokuvausretkellä tapasin jokin vuosi sitten Huhmarmäen laella vanhemman rouvan, jonka kanssa vaihdoimme tavanomaiset tervehdykset. Hän saattoi muistaa minut edellisestä taistelusta Huhmarmäen pelastamiseksi hautakivien louhinnalta. Häntä huoletti mustikanpoiminnan lomassa, vieläkö Huhmarmäkeä ympäristöoineen voisi jokin uhata. Kysymys oli viisas ja enteellinen ja minä turhan luottavainen kaiken pysyvyyteen. Mustikanpoimija oli selvästi Huhmarmäen ja sen ympäristön runsaiden marjamaiden vakituinen kävijä kuten moni muukin uusikyläläinen, ja kauempaakin. Hän toi mieleen isäni ja äitini, jotka aikoinansa kantoivat joka kesäkausi perheen ruokapöytään ämpärikaupalla Huhmarmäen mustikoita ja puolukoita sekä astioittain Lakeassuon muuraimia ja karpaloita. Perinne elää vielä, jopa nuorisossa, kuten on nähty, mutta nyt se uhkaa katketa.

Monessa yhteydessä on selvinnyt, miten tärkeä Huhmarmäen–Lakeassuon virkistys- ja luonnonsuojelualue etumaastoineen taajaman vierestä alkaen on laajan lähiseudun asukkaille. Selkosaarenkallioiden hankealueella ja sen vaikutuspiirissä sijaitsee monen monta muutakin luontokohdetta, mitkä ovat osoittautuneet asukkaille tutuiksi ja rakkaiksi. Vasta meidän aikanamme on ymmärretty lähiluonnon merkitys asukkaiden hyvinvoinnille. Asuinpaikan viereisen, helposti vaikka joka päivä tai ilta vaikka lastenkin kera tavoitettavan luonnon ei tarvitse tarjota sellaisia ihmeitä, joita löytyy erämaasta. Riittää, että sieltä löytyy vähempiäkin luontoelämyksiä kuin Huhmarmäen–Lakeassuon erämaiselle luonnonsuojelualueelle mennen.

Helppo tavoitettavuus on tärkeää tavalliselle kulkijalle, ja sen vaatimuksen seutu täyttää oivallisesti. Aina ei tarvitse mennä edes perille asti, monesti riittää lyhyt koirakävely työpäivän päälle irrottamaan arjesta. Vastaantulijoille olen joutunut kertomaan Huhmarmäen kaatopaikan ja Selkosaarenkallioiden kivilouhimon tuomista uhkista . Tyrmistys on ollut suuri eikä asiaa ole ollut helppo uskoa. Kohtuullisen tavoitettavuuden ansiosta Huhmarmäen–Lakeassuon virkistys- ja luonnonsuojelualue on kautta aikain palvellut myös alueen koulujen opetuskohteena.

Tulevaisuus

Nyt on viimeinen hetki ymmärtää, mitä Selkosaarenkallioiden louhintahanke toistaiseksi pelkkänä uhkana, mutta kenties piankin toteutuvana painajaisena merkitsee Uudenkylän asukasyhteisölle ja luonnolle. Monen asukkaan voi olla vaikea ilmaista huoliaan tulevasta, mikä vielä on kaikilta hämärän peitossa. Siihen hämärään on peittynyt lyhytaikainen toiveikkuus, minkä Uudenkylän jo rauennut osayleiskaavatyö aluksi ennätti luoda yhdyskunnan keskuuteen. – Yhteisen tahdon takana pitää nyt kaikkien kansalaisten pysyä ja sen puolesta taistella, vaikka se taas kerran vaivaa tuottaakin. Nyt ratkaistaan koko nauhataajaman itäisen puoliskon tulevaisuus, vaikka tuntuu siltä, että vain me välittömästi asianosaiset sen ymmärrämme. Kaikkien halukkaiden asukkaiden (Uudessakylässä noin 4000) pitää saada esittää mielipiteensä ilman rajoituksia. Koko kivilouhimon vaikutusalueella on suuri tarve keskustella hankkeesta julkisesti.

Suhde muuhun ympäristöön

Selkosaarenkallioiden siirtohakemuksen 2014 (LIITE 3) mukaan "*Maa-alueiden läheisyydessä Nastolan puolella sijaitsee tällä hetkellä niin asutusta kuin teollisuuttakin. Ehdotetulla liitosalueella ei ole tällä hetkellä asutusta. Kunnan osaliitos parantaa myös yhdyskuntarakenteen toimivuutta ja yhtenäisyyttä. Ehdotetun liitosalueen maat ovat tiiviisti osa Nastolan nauhataajaman rakennetta ja maankäytön suunnittelua. Mikäli maa-alueet liitettäisiin Nastolan kuntaan, ne muodostaisivat maantieteellisesti mielekkään kokonaisuuden, joka mahdollistaisi tulevaisuudessa Nastolan nauhataajaman ja yhdyskuntarakenteen paremman kehittämisen.*"

Todella, välittömässä vaikutuspiirissä Uudenkylän taajamassa-liike- ja asutuskeskuksessa asuu 4000 ihmistä, Nastolan nauhataajaman länsisuuntaan vielä tuhansia lisää. Kalliokiviaineksen räjäyttäminen, louhinta, murskaus ja kuljetus aiheuttaisivat kymmeniä vuosia kestävän melu-, tärinä-, pöly- ja liikennehaitan Nastolan nauhataajaman keskeisimpään osaan, Uudenkylän asemanseudun–liikekeskuksen alueelta kirkonkylään asti. Toisin kuin maanomistaja väittää, liitosalueen aiottu käyttö rikkoisi yhdyskuntarakennetta peruuttamattomasti.

Kartasta alla näkyy, että väylien välisellä alueella on kaksi merkittävää kalliomäkeä, Selkosaarenkalliot P ja Piiankallio (punainen rajaus). Jälkimmäinen on Uudenkylän osayleiskaavaluonnoksessa osoitettu luontoselvityksen mukaisesti luonnonsuojelualueeksi ja Selkosaarenkallioiden luonnonarvot on osoitettu tässä asiakirjassa. Koko teollisuus- ja varastoalueeksi aiottu välimaasto on paksuturpeista, täysin rakentamiskelvotonta rämesuota. Väylien välialueelle ei voi perustaa teollisuutta tai varastoja minkäänlaisin järkevin kustannuksin, mikä Päijät-Hämeen liiton täytyy ottaa huomioon lopullisessa maakuntakaavassa valituskäsittelyn jälkeen. Nastolan kunnalla ja sittemmin Lahden kaupungilla maanomistajasta puhumattakaan ei ole asiassa todellisuudentajua, sijaitkoon alue miten houkuttelevasti tahansa kansainvälisen pääradan ja valtatien välissä. Markkinavoimat lopulta huolehtivat toteutuskelvottoman ajatuksen hautaamisesta.

Lähde: Karttapaikka.

Säädösperusteluja

Knuuttilantie-hankkeeseen, Selkosaarenkallioihin ym. sovellettavia lainkohtia löytyy monesta suunnasta.

Suomen perustuslaki (11.6.1999/731)

Ongelmallisissa ympäristöhankkeissa oikeuksien – niin kansalaisten kuin luonnon – turvaamisen tulee aina lähteä näistä säädöksistä:

20 §
Vastuu ympäristöstä

Vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille.

Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Maankäyttö- ja rakennuslaki MRL (5.2.1999/132)

1 §
Lain yleinen tavoite
Tämän lain tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä.

5 §
Alueiden käytön suunnittelun tavoitteet
Alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:
1) turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;
2) yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta;
2 a) riittävän asuntotuotannon edellytyksiä, (29.12.2006/1441)
3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
7) yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;

110 §
Kehittämisalueet

Ks. UUSIKYLÄ MASTER PLAN

Maa-aineslaki (24.7.1981/555)

Maa-aineslain mukaan maa-aineksia ei saa ottaa (3 §) niin, että siitä aiheutuu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai vältettävissä olevaa haittaa, kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa.

Selkosaarenkallioilla maa-ainesten otto aiheuttaisi Asiantuntijayritys Tieokkaan alustavan selvityksen mukaan kaikkia em. vahingollisia vaikutuksia vuosikymmeniä eteenpäin peruuttamattomasti tuhansien asukkaiden välittömässä, jokapäiväisessä elämässä ja asuinpiirissä. Selkosaarenkallioilla esiintyy merkittäviä luonnonarvoja, biologista monimuotoisuutta sekä virkistyskäytön arvoja suurelle joukolle lähiseudun ihmisiä seudulla, missä rakentaminen jatkuvasti muuttaa haitallisesti arkista elinympäristöä.

Kun Selkosaarenkallioiden maan siirto Orimattilasta Nastolaan (Lahteen) 2014 toteutui, luvituksen käsittelee nyt kokonaisuudessaan Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta, minkä alueeseen Nastolan (nykyinen) kunta kuuluu, kun 2016 alusta syntyi Lahden kaupunki (entinen Lahti ja Nastola). Orimattilan kunnan puutteellisin ja virheellisin perustein myöntämä maa-aineslupa ei saata sellaisenaan enää olla voimassa uudessa tilanteessa, kun aiottu ottamisaluekin on lähes kaksinkertaistunut, mikä vaatii kokonaan uutta viranomaisharkintaa ja laajempaa suunnittelua, kuten tässä vaatimuksessa osoitetaan.

Tällöin maa-aineslain (7 §) mukaan ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) lausunto, milloin alueella on huomattavaa merkitystä luonnonsuojelulle tai vesien suojelulle, kuten Selkosaarenkalliot P-alueella.

Kaikki em. asiakohdat toteutuvat Selkosaarenkallioilla, mutta ELYn lausuntoa ei ole pyydetty, joten kysymyksessä on nykyisen maa-ainesluvan osalta myös kunnallisen lupaviranomaisen laiminlyönti. Lupaviranomainen (Orimattila) ei ole pyytänyt lausuntoa ELYn lisäksi myöskään Nastolan kunnan asukkailta, vaikka liitosalueen rajat sivuavat Nastolaa kolmesta suunnasta. Nastolan virkamiehiltä hakuvaiheessa kysytty näkemys ei välttämättä lainkaan edusta Uudenkylän asukkaiden näkemystä.

Säädös toisen kunnan alueeseen vaikuttamisesta on kategorinen eikä sisällä tavanomaista haitan asteen arviointia (huomattavasti, merkittävästi tms.), riittää että "vaikuttaa välittömästi". Näin Selkosaarenkallioilla tapahtuu, joten mitään puolustusta tämän lainkohdan sivuuttamiseen ei voida esittää. Jo tämä kohta yksin tekee myönnetyn maa-ainesluvan pätemättömäksi tai vähintään riidanalaiseksi. Herää epäilys, että maaseutupitäjässä päättävässä asemassa oleva luvanHakija (valtuutettu) on voinut vaikuttaa niin, että maa-aineslupa on hyväksytetty hallinnossa ja päätöksenteossa väärin tai puutteellisin tiedoin.

Nykyinen Selkosaarenkallioiden maa-aineslupa on mielestäni yksiselitteisesti pätemätön kaikista em. syistä.

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Ympäristönsuojelulain tärkein työväline on ympäristölupa. Sitä Selkosaarenkallioille ei ole haettu eikä myönnetty. Joudutaan siis arvioimaan, mihin kaikkeen ympäristölupa vaikuttaisi. Pelkkä maa-aineslupa ei riitä, joten tässä tapauksessa Hakija on aikoinaan toiminut omaksi vahingokseen tilanteessa, missä hän olisi voinut asemassaan valtuutettuna ainakin implisiittisesti vaikuttaa päätöksentekoon yksityiseksi edukseen.

Ympäristönsuojelulain tarkoitus on samansuuntainen kuin maa-aineslain eli (1 §) ehkäistä ympäristön pilaantumista, turvata terveellinen ja viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö, ehkäistä jätteiden syntyä ja haitallisia vaikutuksia ja parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon.

Esimerkiksi viimemainitulta osin mahdollisuudet on toistaiseksi menetetty, koska ympäristölupaa ei ole eikä siitä ole voitu lausua, mutta se tilaisuus Uudenkylän asukkaille epäilyksittä tulee.

Tapaus Selkosaarenkalliot saa epäilemään ympäristönsuojelun hallintokulttuurin tilaa maalaispitäjissä yleisemminkin, merkittävänä syynä ympäristöviranomaisen alisteinen asema omaan valtaan tottuneessa satraappivetoisessa hallintokoneistossa.

Yleinen luvanvaraisuus (28 §) edellyttää, että ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan – kuten Selkosaarenkallioilla – on oltava *ympäristölupa. Ko. vaara kohdentuu aiotussa hankkeessa ainakin ainakin kahteen merkittävään asiakokonaisuuteen,* vesistön ja maaperän pilaantumiseen, ja lisäksi kohtuuttomana rasituksena naapuruussuhteisiin – kokonaista taajamaa kohtaan.

Mahdollisessa maa-ainesten ottamisessa, niiden varastoinnissa ja jalostamisessa syntyy väistämättä ympäristönsuojelulaissa (112 §) tarkoitettua kaivannaisjätettä. Selkosaarenkallioille ei kuitenkaan ole haettu ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa vieläkään, vaikka maa-aineslupa nykymuodossaan on myönnetty aikaa sitten. Herää epäilys, että maanomistaja kuvittelee voivansa käynnistää toiminnan ilman ympäristölupaa, minkä vaatimus lainsäädännön nykymuodossa on tullut vasta maa-ainesluvan myöntämisen jälkeen.

Selkosaarenkalliot P-louhosalueen maaperästä liukenisi väistämättä luontaisesti tai sieltä johdettaisiin toiminnan jätevesiä, mikä aiheuttaa ojan, lähteen tai noron pilaantumista. Kaikkia em. vesistötyyppejä esiintyy alavalla suoperäisellä lähialueella, minne Selkosaarenkallioiden valuvedet suuntautuisivat. Esimerkiksi aivan kallioalueen länsireunassa kulkee alavesistöön vuolasvetisiä ojia/lähteisiä puroja/noroja, mitkä ovat välittömästi alttiita jätevesille. Lisäksi hankealueen pohjoisreuna rajoittuu Nastonharjun–Uudenkylän I luokan pohjavesialueeseen, mitä koskee ehdoton pilaamiskielto.

Selkosaarenkalliot on surullinen esimerkki oikeudenkäytön tähänastisesta epäonnistumisesta. Toistaiseksi on haettu pelkästään yksityistä etua, minkä suoja Suomessa on toki vahva, mutta ei sentään ainoa ja lopullinen. Yksityistä etua lupaprosessissa turvaa – kuten myös Selkosaarenkallioiden tapauksessa – tosiasioiden salaaminen ja vääristely ja asianosaisten edunsaajien keskinäinen suhmurointi.

Lupakäsittelyn kokonaisarvioinnissa ei tule turvata vain toiminnan harjoittajan yksityistä etua, kuten Selkosaarenkallioiden kohdalla tähän asti on tapahtunut. Säädösten mukaisesti on otettava huomioon myös yleinen ja yhteinen etu, käytännössä asukkaiden terveys, turvallisuus, viihtyvyys, hyvinvointi ja omaisuuden suoja.

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (10.6.1994/468)

Vaatimus

Tältä perustalta vaadin, että Selkosaarenkallioiden alue sisällytetään objektiivista jatkotarkastelua varten MRL:n (110 §) mukaisena kehittämisalueena Uudenkylän osayleiskaavaluonnokseen Uudenkylän maarekisterikylän rajaan liittyen.

Edelleen vaadin, että koko em. Uudenkylän kehittämisalueelle laaditaan luonnonympäristöjen osalta ympäristövaikutusten arviointiselvitys, ei pelkästään aiotulle Huhmarmäen kaatopaikalle, kuten on tehty, vaan myös Selkosaarenkallioille, Kolunkankaalle ja Lakeassuon puron T-alueelle. Niissä kaikissa esiintyy tai uhkaa käynnistyä laajamittaista räjäytys-, louhinta-, murskaus-, maansiirto- ja kuljetustoimintaa, mikä merkittävästi uhkaa Uudenkylän taajaman asukkaiden elämää. Kokonaisuuden hallinta vaatii puolueettoman ylikunnallisen viranomaisen (AVI, ELY, Päijät-Hämeen liitto) ohjausta. Tällöin tulee hankkeiden merkittävien haitallisten yhteisvaikutusten perusteella sovellettavaksi määräys (4 §) YVAn tarpeesta kaikilla kaivualueilla yhteisesti.

Tapahtumahistoria

1. Huhmarmäen ensimmäinen louhintahanke

Hakija, maanomistaja Nuuttila, käynnisti 1990-luvun puolivälissä hankkeen hautakivien louhimiseksi Huhmamäestä Saksaan. Hanke synnytti suuren mediahuomion ja voimakkaan kansalaisvastarinnan allekirjoittaneen johdolla. Tuolloin käsiteltiin myös UNESCOn maailmanperintökohteiden listan täydennystä Suomen osalta. Siinä oli mukana Huhmarmäki yhtenä merkittävimmistä, hyvin säilyneistä kohteista. Hakija vastusti näkyvästi kansalaistoimintaa ja mm. käyttäytyi väkivaltaisesti allekirjoittanutta kohtaan retkeilyllä Huhmarmäellä kymmenien todistajien nähden.

Orimattilan kaupunki oli myöntänyt hankkeelle maa-aines- ja ympäristöluvat 1994, olihan maanomistaja Nuuttila valtuutettu. Uudenkylän asukkaiden lähetystö tapasi asian merkeissä ympäristöministeri Pekka Haaviston. Lopulta louhintahanke raukesi asiantuntijaperusteluihin, mitkä olisivat pitäneet, jos hanke olisi edennyt oikeusasteisiin. Tämän vuoksi louhintaliike katsoi parhaaksi luopua hankkeesta käyttäen verukkeena sitä, että Huhmarmäen kiviaines ei lopulta olisikaan ollut kelvollista hautakiviksi.

Todellinen syy luopumiseen oli se, että hankeosapuoli lopulta ymmärsi vastustuksen niin kovaksi ja päteväksi, ettei heillä olisi ollut mahdollisuuksia menestyä oikeusasteissa. Tapahtuma tietysti oli traumaattinen kokemus maanomistaja Nuuttilalle, joka jo tuolloin oli taloudellisessa ahdingossa, konkurssikypsä, kuten paikkakunnalla yleisesti tiedettiin.

2. Maan siirto Orimattilasta Nastolaan (Lahteen)

LIITE 3 Maan siirto Om-Nsl

3. Huhmarmäen kaatopaikkataistelu

Nastolan kunta (kunnanjohtaja) myöntyi hanketahon (LADEC) painostuksesta 2014 siihen, että Huhmarmäen kaatopaikkahanke ilmestyi täysin yllättäen Uudenkylän osayleiskaavan 2. luonnokseen. Kansalaistaistelu kaatopaikkaa vastaan alkoi välittömästi laajana, jälleen allekirjoittaneen johdolla. Hankealue rajoittui Nastolan puolelta Orimattilan kaupunginrajaan, minkä takana välittömästi kohoaa Huhmarmäki. Kaatopaikan jätevuori olisi kohonnut rajalla Huhmarmäkeä korkeammalle.

Tämäkin hanke herätti suorastaan valtavan vastustuksen yhdessä rinnakkaisen Montarin (Nastolan kirkonkylän) kaatopaikkahankkeen kanssa. Erityinen vaara on, että kaatopaikan rakenteineen ja tiestöineen mahdollisesti tullessa Huhmamäen juurelle maanomistaja Nuuttila eli Hakija saa samalla suorastaan ilmaiseksi tilaisuuden ryhtyä louhimaan Huhmarmäkeä murskeeksi, kuten tämän asiakirjan mukaan Selkosaarenkallioiden pohjoisosaa, aluksi. Huhmarmäkeä uhkaa siis tuho kahdesta suunnasta: lähitulevaisuudessa, jos Huhmarmäen kaatopaikkahanke toteutuu, ja pidemmällä ajalla Selkosaari-hankkeen edetessä Huhmarmäelle asti maanomistaja Nuuttilan eli Hakijan toimin.

Tällä hetkellä Päijät-Hämeen maakuntakaavasta, Huhmarmäen kaatopaikkaan liittyen, on Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa allekirjoittaneen tekemä valitus ja Päijät-Hämeen liiton käynnistäjmä konsultinselvitys maakunnan uusien mahdollisten kierrätyspaikkojen osalta, mukana kahdeksan vaihtoehtoa, yhtenä Huhmarmäki. Tämän selvityksen on määrä valmistua 2017 loppuun mennessä.

LINKIT
http://www.tieokas.fi/YVA.pdf
http://www.tieokas.fi/Kaatopaikat.pdf

4. Huhmarmäki Selkosaarenkallioiden jälkeen louhintakohteena

Tässä asiakirjassa selostetaan, miten Huhmarmäki uhkaa joutua louhittavaksi sen jälkeen, kun Selkosaarenkalliot P ja E on ensin louhittu edestä pois Hakijan, maanomistaja Nuuttilan maalla ja toimesta. Uhka on yhtä todellinen kuin kaikki edellisetkin.

Selkosaarenkallioiden louhintahankkeen ongelmia hakemuksen yksityiskohdin

Kallion risteyssilta ja hankealueen muu tilankäyttö

s. 93

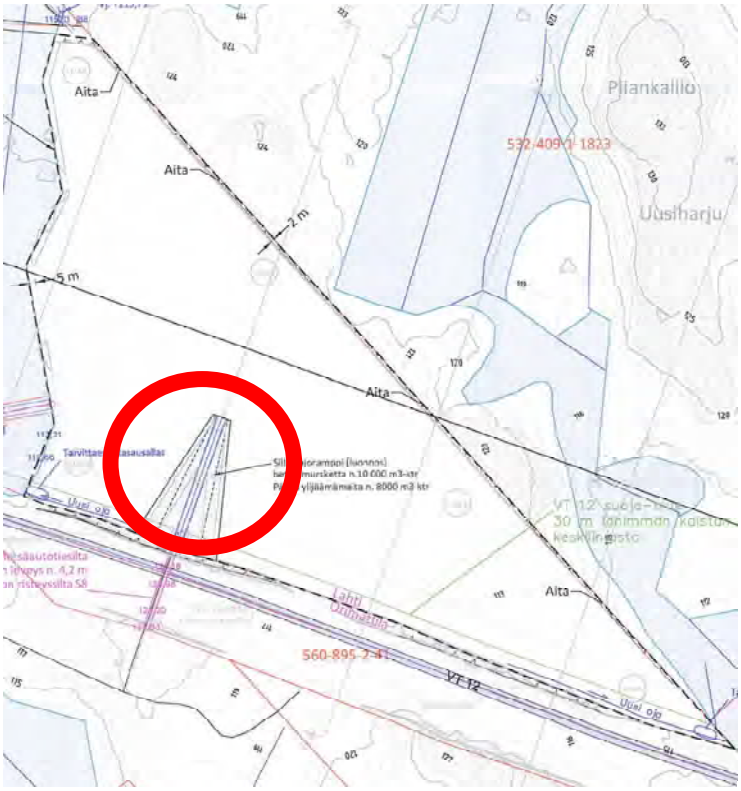

Kallion ylikulkusillan ajorampin tilankäyttö suhteessa ottamisalueeseen.

s. 6

> Nyt suunnitellun kallion louhinta-alueen ja VT12 väliin, VT12 tiealueen laitaan, on jäämässä noin 5 m leveä kalliokaistale. Hakija toivoo, että tämä kalliokaistale voitasiin louhia yhdessä muun ottamistoiminnan kanssa, ja on esittänyt siitä toiveen Uudenmaan ELY-keskukselle (tiealueen hallinnointi). Asian käsittely on kesken ja sen etenemisestä riippuen saattaa vaikuttaa ottamisen lopputilaan. Esitämme asiaan palaamista uudestaan viimeistään naapurin kuulemisvaiheessa.

Hankealue sijaitsee välittömästi valtatien 12 pohjoispuolella osuudella Nastolan liittymä – Uudenkylän liittymä pitkällä metsäisellä, asumattomalla ja suoralla osuudella nykyisessä korkeassa kallioleikkauksessa (hakemuksen kansikuva). Valtatien nopeurajoitus on kesällä 100 km/h, talvella 80 km/h. Jos hanke toteutuisi, valtatien pohjoispuolelle tulisi monenlaista toimintaa sisältävä louhosalue tiellä liikkuvan näkyville räjäytyksineen, murskauksineen, kuljetuksineen louhoksen sisällä. Kaikki tällainen kiinnittäisi valtatiellä kulkevan huomion kohdealueelle ja vaarantaisi liikenneturvallisuutta. Tällä Uudenkylän suoralla tapahtui kuolemaan johtanut yhteenajo viimeksi 2016.

Vaadin, että ELY-viranomainen ei liikenneturvallisuussyistä suostu em. esitykseen louhia kalliokaistale pois ja avata näin näkymä louhokseen, jos se toteutuisi. Samalla tietysti jouduttaisiin purkamaan ja poistamaan valtion varoin maanomistajalle rakennettu metsätiesilta. Esitys sillan purkamisesta on suorastaan järjetön, koska maanomistaja menettäisi kulkuyhteytensä metsäpalstalleen, mikä jatkuu sillan eteläpuolella aina

Huhmarmäelle asti ja on olennainen osa tässä asiakirjassa kuvattua maanomistajan spekulaatiota jatkaa louhintaa jatketulla tieyhteydellä Huhmarmäelle asti. Valtatien eteläpuolella tosin on metsätieajoura Pitkätieltä itäsuuntaan Orimattilan kunnan maalla, mikä antaisi spekulaatiolle uuden mahdollisuuden. Tämän kaiken Hakija-Nuuttila on tietysti ottanut huomioon. Vaihingoksi jäisi siis veronmaksajan tappio Kallion risteyssillan rakennuskustannuksista. Ne vaadin Hakijan maksettavaksi, jos kalliokaistaleen louhintaan ja sillan purkamiseen myönnetään lupa.

s. 19

Valmiit tuotteet varastoidaan louhinta-alueen pohjatasolle eri tuotteiden varastokasoihin, joiden korkeus on keskimäärin 4...8 metriä.

Valmiiden tuotteiden kasat täyttävät louhosalueen, kun niitä ei ole saatu myydyksi vaikeassa markkinatilanteessa, Kuva Markku Sakari Meriluoto.

Vaatimus

Vaadin, että hankealueelle ei myönnetä lupaa tuoda muualta aineksia käsiteltäviksi, jotta muutoinkin mahdollisesti syntyvät haitat eivät lisääntyisi.

Hakemuksen mukaan alueelle tuotaisiin suunnilleen sitä ja tätä, ylijäämämaista irtokiviin. Yhtälö yhdessä suunnitellun louhinnan kanssa on mahdoton. Tilantarve verraten suppealla toiminta-alueella koneineen, kontteineen, tuotekasoineen, ajoramppeineen ym. ei salli kaiken pakkaamista tiukasti rajattuun paikkaan, missä ei ole minkäänlaista vapaata reservitilaa kuvatun kaltaiselle toiminnalle.

Edes louhintajalosteiden varastoinnille (kuva s. 57) ei tule olemaan tilaa riittävästi tilanteessa, missä ei olekaan markkinoita. Tällöin tila täyttyy nopeasti. Tarkoitus olisi kai myydä tuotteet sitä mukaa kun ne valmistetaan, mutta markkinahäiriöitä voi tulla ja niihin pitää varautua. Suunnitelma epärealistinen ja kopioitu toteutumatta jääneestä samankokoisesta Hietalanharju-hankkeesta. Jos Hakija ei osaa varautua suunnittelussaan kaupallisiin häiriöihin ja poikkeustilanteisiin yleensä, lupaviranomaisen pitää ottaa huomioon selvät riskit ja rajoittaa suunnitelmaa tai mieluimmin evätä se.

Melu, pöly ja tärinä

Hakijan yleisväittämät ovat seuraavat:

s. 23

Ottamistoiminta aiheuttaa lähialueelle melu-, pöly- ja tärinähaittoja.

Kohteen lähimmät naapurit ovat yli 500 m etäisyydellä. Toiminnasta johtuva melutaso ei ylitä häiriintyvissä kohteissa melun ohjearvoja. Melutasoa seurataan aistinvaraisesti ja tarvittaessa meluntorjuntaa tehostetaan.

Pölypäästöt eivät aiheuta lähimmissä häiriintyvissä kohteissa ilmalaadun ohjearvojen ylityksiä. Valtaosa pölystä jää ottamisalueelle ja pieni osa sitä ympäröiviin metsiin ja suoalueille.

Haittoja rajoitetaan suunnitelmallisella maa-aines- ja ympäristölupaehtojen mukaisella toiminnalla. Toimintaa kehitetään jatkuvasti pyrkimyksenä vähentää ympäristölle aiheutuvia häiriöitä.

Toiminta ei aiheuta merkittävää häiriötä lähimmälle asutukselle eikä vaaranna ihmisten terveyttä.

Väittämät tavan mukaan kaunistelevat tosiasioita Hakijan eduksi. Lupaviranomaisen pitää vaatia mallinnoksiin ja simulointeihin perustuvat, mahdollisimman todenmukaiset suunnitelmatiedot näistä merkittävimmistä haittatekijöistä, joiden kohdalla Hakija yrittää päästä aivan puutteellisin mutu-perusteluin ja jopa kirjallisuustiedoin, kun haetun toiminnan haitankärsijöitä olisi kokonainen asutustaajama.

s. 5

Lupaa haetaan 815 000 m^3 kiviaineksen ottamiseen 15 vuoden aikana.

Ilman erityisiä syitä lupa voidaan myöntää korkeintaan 10 vuoden ajaksi kerrallaan. Erityisiä ei ole hakemuksessa mainittu, joten 15 vuoden myöntöaika on ylimitoitettu ja lainvastainen.

Ylisuuret louheet ja kivet rikotetaan iskupalkkivasaralla ennen murskausta.

Juuri iskupalkkivasaran melu kantautuu toiminnassa olevalta Kolunkallion louhokselta erittäin häiritsevästi kaikkialle nauhataajaman itäosaan.

s. 7

6.3 Lähimmät kohteet

Alueen ympäristössä lähinnä lännen, pohjoisen ja idän suunnissa on asutusta. Lähimmät häiriintyvät kohteet (rakennukset tai rakennusryhmät) ja niiden etäisyys ottamisalueelta on esitetty seuraavassa.

Kohde	RN:o	Suunta	Etäisyys ottamis-alueelta	Etäisyys murskaus-alueelta	Maanpinnan korko naap. rakennusten alueella
Asuinrakennuksia	12:51, 12:73	länsi-luode	≥ 520 m	≥ 550 m	+117
Asuinrakennuksia	1:1734... 1:1739	pohjoinen	≥ 590 m	≥ 630 m	+135
Asuinrakennus	1:581	koillinen	≥ 490 m	≥ 510 m	+127
Asuinrakennuksia	1:342, 1:1627	itä	≥ 680 m	≥ 690 m	+116

Hakemuksessa kovasti korostettu noin puolen kilometrin etäisyysluokka lähimpään asutukseen on käytännössä jäänne ajalta, jolloin maa-aineslainsäädäntö päätettiin yhden maanomistajapuolueen vuosikymmenten pituisena valta-aikana oloissa, joiden jälkeen ympäristölainsäädäntö muuten on kehittynyt ottamaan huomioon muunkin kansanosan kuin vain maanomistajien edut. Puolen kilometrin etäisyys tämäntapaisiin laitoksiin on nykykatsannossa moninkertaisesti riittämätön, joten lainsäädäntö ei vastaa tämän ajan todellisuutta. Yllä kuvatun kaltaiset metrintarkat taulukot ovat irvikuva siitä, mihin asti meluntorjunnan oikeasti pitäisi ulottua.

s. 7

Ottamissuunnitelman mukainen pohjataso on +112,5...114. Louhinta aluetta ympäröivän maan korko on noin +112...126. Pohjois-koillisreunalle jää keskeisten toiminta-alueiden kohdalle 5...10 m korkeat kallioseinämät melu- ja pölysuojaksi.

Lähiympäristö on runsaspuustoista ja alueella on paljon korkeuseroja. Asutuksen ja louhinta-alueen väliin jää runsaasti puustoa ja osittain myös korkeampia maastonkohtia esim. koillispuolella oleva Piiankallio/Uusiharju kohoaa tasolle +125...134.

s. 21

Ottamisen jatkuessa, muodostuu kallioalueen pohjois-, koillis- ja itäreunalle kallioseinämä, joka estää tehokkaasti melun leviämistä kyseisiin ilmansuuntiin. Louhos avautuu kohti lounasta ja länttä, jossa on osittain vastassa korkeampia maastonmuotoja. Lisäksi alueen reunalle kasataan pintamaita meluvalliksi.

Rikotus tapahtuu louhoksen pohjalla. Murskaus pyritään tekemään aivan alkuvaihetta lukuun ottamatta louhoksen pohjatasolla. Tällöin melua aiheuttavat toiminnot ovat hyvässä melusuojassa. Porausmelu on edelleen vaikeimmin hallittava, koska se tapahtuu kallion päällä. Toisaalta porausmelu vaimenee jo muutaman sadan metrin matkalla ohjearvotasolle.

Korkeat louhintaseinämät ja varastokasat toimivat tehokkaina meluesteinä. Murskauksen ja rikotuksen lisäksi myös pyöräkuormaajien liikenne tapahtuu pääosin suojaisella pohjatasolla.

Kuva seuraavalla sivulla:

Montarin Kolunkankaan louhoksen kuunmaisema – Uudenkylän tulevaisuudenkuva Selkosaarenkallioilla, Huhmarmäellä? Kuva 2014-10-17 Markku Sakari Meriluoto.

"Korkeat louhintaseinämät" ja toiminta "suojaisella pohjatasolla" (vty. edellinen sivu) eivät estä lainkaan sitä, että louhoksen pohjaltakin kantautuu iskumelu ym. kilometrimäärin Nastolan nauhataajaman itäosaan, Uuteenkylään ympäristöineen. Sanahelina ja toiveajattelu eivät estä ympäristövahinkoja.

Esimerkkinä "luonnon meluvallista" mainittu Piiankallion luonnonsuojelualue on yksi kapeahko sektori melun leviämissuunnissa Uudenkylän taaja-astutukseen päin. Kaikissa muissa suunnissa ja myös Piiankallion ohi melu leviää hankealueelta esteettömästi, sillä Pietarinradan eteläpuolinen alue on laajasti suota, missä metsä on kitukasvuista, heikosti suojaavaa rämemännikköä, eikä maastoesteitä pohjoisuuntaan ole lainkaan. Uudenkylän liikekeskuksen alue vastapäätä Selkosaarenkallioita on suojaton kaikkea melua vastaan, mikä kantautuisi kilometrimäärin Salpausselkävyöhykkeelle kuten Kolunkalliolta.

Vaadin, että lupaviranomainen määrää selvittämään vertailumallin, miten nykyisen Kolunkallion louhoksen melu leviäisi Salpausselkävyöhykkeen asutukseen, jos Kolunkallion louhos sijaitsisi Selkosaarenkallioiden hankealueella. Vasta tällöin saataisiin edes suuntaa antava käsitys siitä, millaiset olisivat Selkosaarenkallioiden louhoksen Uudenkylän liikekeskuksen ympäristöineen 4000 asukkaaseen kohdistuvat meluhaitat. Hakijan sanalliset selityksen ja harhaanjohtavat taulukot eivät missään tapauksessa riitä, koska

melumallinnukselle on tarjolla lähellä todellisuutta oleva lähtökohta. Kolunkallion louhoksen toimija on sama Pärhä, joka hakee toimilupaa myös Selkosaarenkallioille.

s. 21

Merkittävimpien alueella käytettävien melulähteiden äänitehotasot Lwa (dB) ovat yleisesti käytetyillä laitteistoilla seuraavat:

MELULÄHDE	L_{WA}(dB)
Porausvaunu	120–125
Murskaus, liikkuva laitos	122–124
Rikotin	113–118
Kauhakuormaaja/maansiirtoajoneuvo	108–115
Kaivinkone	110–116

Kaikkien mainittujen viiden työkoneen melutaso on huomattavan korkea, kun niitä usein on käytössä vielä yhtaikaisesti. Näistä on lupaviranomaisen vaadittava tarkat meluselvitykset aivan kuten samankokoisessa, äskettäin mm. meluvaikutusten vuoksi käytännössä torjutuksi tulleessa Hietalanharjun louhintahankkeessa. Hankkeiden tarkasteluun on sovellettava samanlaista vaatimustasoa eikä Hakija Nuuttila saa saada mitään erityiskohtelua. Tasapuolisuus on virkatoiminnan ehdoton vaatimus.

s. 22

Muutaman ensimmäisen vuoden aikana murskauslaitosta käytetään pääasiassa lounaisosassa ja länsireunalla. Etäisyys kriittisimpiin rakennuksiin on tässä noin 700 metriä. Tämä matka on kuitenkin niin pitkä, että melu vaimenee ohjearvojen alapuolelle.

Lähimpänä asutusta ja siten kriittisimmässä kohdassa melun suhteen ollaan pohjoisosaa louhittaessa. Tällöin murskauslaitos sijaitsee louhinnan pohjatasolla ja meluesteiden ml. pintamaakasat takana. Siten melut voidaan hyvin hallita myös tässä tilanteessa.

Melutaso on arvioitu. Arviointi perustuu monilla kiviainesalueilla aiemmin tehdyistä mittauksista ja mallinnuksista saatuihin kokemuksiin sekä alan kirjallisuuslähteisiin.

Ehdottomasti lupaviranomaisen tulee vaatia melumallinnukset käyttäen verrokkina Kolunkankaan louhoksesta simuloitua melua eikä missään tapauksessa tyytyä "kirjallisiin lähteisiin".

Kokonaisuutena voidaan todeta, että toiminnasta aiheutuva melun keskiäänitaso ei ylitä valtioneuvoston päätöksen yleisiä päiväajan ohjearvoja lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Yöajalle annetun melun tiukemman ohjearvon vuoksi klo 6-7 ei porata. Suurin yksittäinen häiriötä aiheuttava melu- ja haittatekijä on todennäköisesti räjäytystyöt mutta sen haitat ovat vain hetkittäisiä.

s. 22–23

Pöly leviää tuulen mukana ja siten tuulen suunnalla on suuri merkitys. Etäisyys lähimpiin asuinrakennuksiin on kuitenkin niin pitkä, että pölystä suurin osa ehtii laskeutua ottamisalueelle ja lähialueen suoalueelle. Ottamisalueen ulkopuolelle laskeutuvan pölyn määrä on vähäinen. Kasvien pinnalle laskeutuva puhdas kivipöly huuhtoutuu sadeveden mukana maahan.

Pölyämistä rajoitetaan tarvittaessa mm. kastelemalla ajoreittien pintaa kuivana aikana. Pölyämistä seurataan aistinvaraisesti ja tarvittaessa pölyn syntymisen ja leviämisen ehkäisemistoimia tehostetaan. Toiminnasta ei aiheudu ilmanlaadun ohjearvojen ylittymistä ympäristön häiriintyvissä kohteissa.

Vallitseva tuulensuunta on lounaasta. Siksi louhoksen pöly leviäisi suoraan Uudenkylän liikekeskuksen suuntaan ja nauhataajaman itäosan 4000 asukkaan haitaksi. Puhuminen pölyn laskeutumisesta "lähialueen suoalueelle" ja "puhtaan kivipölyn huuhtoutumisesta" on samanlaista asiatonta hölynpölyä kuin hakemuksen muukin toivoajattelu ja ympäristöhaittojen kaunistelu. Lupaviranomaisen tulee vaatia tutkimukseen perustuva näyttö siitä, miten kivipöly leviää louhoksesta Uudenkylän asutukseen. Verrokiksi on selvitettävä käytännössä Kolunkallion louhoksen pölyn leviäminen ympäristöön ja tähänastisen toiminta-ajan vaikutukset puhtaassa luonnossa, esimerkiksi suoraan tuulen alla sijaitsevalla Lakeassuon luonnonsuojelualueella.

Yli 500 metrin päässä räjäytyskohteesta olevien asuinrakennusten tärinäkestävyyksiä ei lähtökohtaisesti ole tarpeellista selvittää. Aiheesta tehtyjen tutkimusten mukaan 500 metrin päässä olevien rakennusten heilahdusnopeudet ovat alle 5 mm/s. Tuskin huomattavana tärinänä pidetään yleensä 2...5 mm/s.

Hakijabulvaani asettuu lupaviranomaisen asemaan esittäessään "tutkimusten mukaan", että asuntojen tärinää ei ole tarpeen selvittää. Lupaviranomaisen sen sijaan pitää selvittää louhoshankkeen monenlaiset tärinävaikutukset Uudenkylän liikekeskuksen asutusta myöten.

Liikenne

s. 5

Alueelle otetaan vastaan myös muualta tuotavia kierrätyskiviaineksia kuten puhdasta maa- ja kiviainesta sekä betonijätettä. Kierrätyskiviaineksia välivarastoidaan ja murskataan sekä toimitetaan muualle hyötykäytettäväksi ja lisäksi itse toiminta-alueella maarakennukseen.

Kiviainestuotteet kuljetetaan käyttökohteeseen kuorma-autoilla tai ajoneuvoyhdistelmillä.

Toiminta hankealueella synnyttäisi merkittävän määrän todella raskasta edestakaista kiviaineksen vienti- ja tuontiliikennettä valtatien 12 Lahti–Kouvola ja edelleen Kouvolantien kautta Pysäkintien–Pitkätien väliselle kapealle, heikolle, mutkaiselle soratiestölle Nastolan seisakkeen, Veljeskylän ja Selkosaaren asutuksen keskelle. Jo pitkään sitä on rasittanut Kolunkankaan louhoksen liikenne osaksi yksityiseltä Selkosaarentieltä, mikä nyt lisääntyisi sietämättömäksi. Kahden louhoksen liikenne on yksinkertaisesti liikaa olemassa oleville tieyhteyksille. Jos tässäkin Hakija haaveilee Nastolan seisakkeen valtatieliittymästä, aika on osoittanut haaveen turhaksi.

Tienpitäjä Lahden kaupunki tietää, millaista jatkuvaa vaurioiden paikkailua Kolunkankaan louhoksen liikenne jatkuvasti aiheuttaa. kun tiepohja suo- ja saviperäisellä Salpausselän lievealueella ei kerta kaikkiaan kestä. Tiestöllä on muitakin käyttäjiä kuin louhosliikenne, minkä jalkoihin muut kulkijat jäävät etenkin talviaikaan, kun järeät maansiirtoautot jyryävät vahvemman voimalla kohti.

Lupaviranomainen tullee jälleen vetoamaan siihen, että maa-aineslaki ei koske liikenteen järjestämistä eikä velvoita luvanHakijaa minkäänlaisiin toimiin liikenneolojen turvaamiseksi. Tämän vuoksi ongelma on nähtävä ennalta ennen luvan myöntöä, jo lupakäsittelyssä, koska liikenneolojen turvaaminen on asukkaiden oikeustajun mukainen kohtuullinen vaatimus. Siksi lupaa ei tule myöntää – jo toista lupaa samalle tiestölle, mikä jo pitkään ennestään on kärsinyt turvattomista ja kehnoista liikenneoloista.

Lupaviranomaisen on ehdottomasti pyydettävä Selkosaaren alueen tienpitäjän Lahden kaupungin ja myös tie-ELYn lausunto aiotun liikenteen mahdollisuudesta tai mahdottomuudesta alueella. Moni nastolalainen on varmasti kiinnittänyt huomion bulvaanin Pärhän raskaiden perävaunullisten kuorma-autojen liikennöintitapaan esimerkiksi Villähteen suunnalla, ainakin allekirjoittanut esimerkiksi Heinämaantien ylikulkusillalla, minkä kautta suuri osa yrityksen raskaasta liikenteestä kulkee. Pärhän autot ovat hengenvaarallisia kaikkialla liikkuessaan. Jos ehdotetaan parannuskeinoksi ko. teiden päällystämistä, ongelma vain pahenee, koska silloin vauhti vain lisääntyy ja sen myötä vaaratilanteet.

Liikenneongelma on yksiselitteinen peruste evätä lupahakemus. Knuuttilantien rakentaminen ei ole asiallinen ratkaisu Selkosaarenkallioiden liikenneyhteyden hoitamiseen vaan pelkkä lumeratkaisu.

s. 20, 22–23

Liikenteen pölyämis- ja päästöhaitat ovat vähäisiä harvaan asutulla seudulla. Kuljettaja huolehtii, ettei kuorma aiheuta pölyhaittoja. Tienpitäjä huolehtii tien kunnosta ja pölyämisen ehkäisemisestä.

Liikenteen aiheuttama tärinä on vähäistä, kun tien kunnosta huolehditaan.

Pölyämistä rajoitetaan tarvittaessa mm. kastelemalla ajoreittien pintaa kuivana aikana. Pölyämistä seurataan aistinvaraisesti ja tarvittaessa pölyn syntymisen ja leviämisen ehkäisemistoimia tehostetaan. Toiminnasta ei aiheudu ilmanlaadun ohjearvojen ylittymistä ympäristön häiriintyvissä kohteissa.

Asiantuntematon bulvaani kantaa monipuolisesti huolta liikenneogelmasta, vaikka säädösten mukaan se ei hänelle kuulu, valitettavasti. Tässä on aikoinaan maanomistajavaltaisen hallinnon aikana tehty suuri vääryys muulle kansanosalle, joka joutuu kärsimääm maanomistajien ylivallasta asukkaita mitä suurimmassa määrin koskevassa asiassa. Tienpitäjää Lahden kaupunkia bulvaani hätistelee jo etukäteen huolehtimaan "harvaan asutun" ja siis luontaisesti vähäliikenteisen seudun teiden räjähdysmäisesti lisääntyneestä/lisääntyvästä kunnossapidon tarpeesta raskaan pölyävän, täristävän ja jyristävän maansiirtorekkaliikenteen alla. "Aistinvarainen seuranta" ja "ehkäisemistoimien tehostaminen" ovat Hakijabulvaanin keinoja ratkaista ongelma, mikä ei hänelle kuulu! Tienpitäjännolla on suuri tarve viimeistään tässä vaiheessa. Orimattilan kaupunki aikoinaan Kolunkallion louhintaluvan myöntäessään ei näistä piitannut enempää kuin Nastolan kuntakaan esimerkiksi Hietalanharjun epäonnistuneessa hankkeessa tyypillisten maalaiskuntien tapaan, kun maanomi´stajan etu oli aina myönnössä asukkaiden kärsimän haitan edellä.

Yleisesti logistinen realiteetti on ehdottomasti otettava huomioon kaikilta osin jo tässä ensimmäisessä lupakäsittelyssä olennaisena louhintatoiminnan ympäristövaikutuksena. Louhintatuotteita tuskin tultaisi käyttämään ainakaan 10 kilometrin säteellä ottamispaikasta, vaan huomattavasti kauempana. Murske ym. tuotteet eivät lentäisi paikalta ajatuksen voimalla, joten lupaviranomaisen perinteinen käsienpesu kuljetusongelmien siirtämisellä liikenneviranomaiselle on puhdasta vastuun pakoilua eli virkavirhe – logistiikka pitää ehdottomasti sisällyttää lupaehtoihin. Kuka vastaa kiemuraisen tieyhteyden tulevista ihmisuhreista?

Tarvitaan siis Hakijan esittämä, myös logistiset realiteetit sisältävä SELKEÄ toimintasuunnitelma vietävien ja tuotavien tuotteiden kuljetus- ja varastointimäärineen. Nyt käsillä on täysin ala-arvoinen toiminnan suuruusluokan epämääräisyys, jota eivät ymmärrä lupaviranomainen eikä Hakija itsekään.

Logistiset seikat kuuluvat tässä tapauksessa erottamattomasti ja olennaisena osana ympäristökuormituksena otettaviksi huomioon kilometrien päässä suuremmista, raskaille kuljetuksille mitotetuista kulkuväylistä. Haettavana olevan ottamistoiminnan raskaasti lisääntyvä kokonaislogistiikka – yhdessä Kolunkankaan louhoksen kanssa – louhospään yleisen kapean, kiemuraisen tieyhteyden vaikutusalueen ympäristökuormittajana johtuisi vain ja ainoastaan Hakijan nimenomaisesta maa-ainestoiminnasta ja on siten yksiselitteisesti lupaviranomaisen vastuualuetta eikä asiaa voi täten lupamenettelyssä mitenkään sivuuttaa.

Em seikkojen mahdollisesti odotettavat laiminlyönnit lupamenettelyssä edellyttävät siis paitsi asian käsittelyä uudelleen lupaviranomaisessa myös lupaviranomaisen joko tahallaan tai asiantuntemattomuuttaan huomiotta jättämää asianmukaista selvittelyä logistiikan ympäristökuormituksesta – Hakijan, ei veronmaksajien kustannuksella.

Edelleen yleisesti Päijät-Hämeen POSKI-loppuraportissa – mitä Hakija ei halua mainittavan lainkaan – kuvataan vaatimuksia kiviaineshuollon järjestämiseksi (*kursivointi oma*):

> Lauri Sahala, Heikki Nurmi, Olli Sallasmaa, Petri Siiro. 2013.
> **Päijät-Hämeen POSKI loppuraportti**
> GEOLOGIAN TUTKIMUSKESKUS, Etelä-Suomen yksikkö, Espoo.
> 28.02.2013 E/882/42/2008.

"Kiviainesten ottamisalueiden tulee sijaita *mahdollisimman lähellä niiden käyttökohteita*. Kiviaines on raskas rakentamisen perusmateriaali, jonka kuljettaminen on itse materiaalin arvoon nähden kallista. On myös tärkeää, että *ottamisalueet sijaitsevat hyvien kulkuyhteyksien varrella*. Kuljetusmatkojen pidetessä kiviaineksen hinta ja kuljetuksen aiheuttamat päästöt nousevat merkittävästi. On *kestävän kehityksen tavoitteiden mukaista* pitää *kuljetusmatkat mahdollisimman lyhyinä*."

Selkosaarenkallioiden louhoshankkeessa em. edellytykset eivät täyty ollenkaan, minkä vaadin lupaviranomaisen ottamaan harkinnassa huomioon. Vaadin, että POSKI-loppuraporttia käytetään *tausta-aineistona arvioitaessa lupaedellytysten täyttymistä.*

Jo tähän mennessä Kolunkallioiden ottamistoimintaan liittyvät kuljetukset raskailla kuorma-autoilla – joiden määrä siis kasvaisi vielä huomattavasti, jos myös louhetta paikalle tuova liikenne alkaisi – ovat aiheuttaneet alueen tiestöllä lukuisia vaaratilanteita ja aiheuttavat vastakin. Tästä uhkasta pitää lupaviranomaisen hankkia paikallisten asukkaiden näkemys. Nykyinen tiestö Selkosaaren alueella ei ole lainkaan tarkoitettu raskaalle maansiirtoliikenteelle. Poikkeuksellisen jyrkkämutkaisen tien näkyvyys on monin paikoin aivan olematon. Jo nykyisellä automäärällä ja tavanomaisella kaahauksella huonon näkyvyyden vallitessa etenkin liittymissä, kuten erityisesti Hakijan ottamisalueen kohdalla ja Pysäkintien rautatiealikulkusillan kohdilla vaarassa ovat lapset, aikuiset ja eläimet. Tien nykyinen surkea kunto ei näytä hillitsevän Pärhän raskaiden sora-autojen vauhtia. Nämä seikat ovat jo aiheuttaneet tiellä vakavia onnettomuuksia lähistöllä.

Louhintakivien kuljetukseen tarkoitetut ajoneuvot ovat raskainta ja kookkainta mahdollista kuljetuskalustoa, muistuttaen suljetussa kaivosliikenteessä käytettäviä ns. dumppereita. Muualla Suomessa tämän kaltainen toiminta – eli yliraskaiden ajoneuvojen kulku – ohjataan aina joko erillisille siirtymäteille tai toiminta sallitaan vain suurten ja leveiden valtateiden varrella. Lupaviranomaisen tulee lupaa harkitessaan ottaa selvää erikoisraskaan liikenteen asettamista turvallisuusvaatimuksista.

Vaarallista toimintaa harjoittavan yrittäjän on myös toimintatavoillaan sekä asianmukaisella kalustolla huolehdittava sivullisten turvallisuudesta. Jo tähänastisessa toiminnassaan Hakija Pärhä on kaahannut vanhoilla kuorma-autoillaan täydellä vauhdilla ottamisalueen heikoilla teillä. Käsittämätöntä onkin kaikkien kulkijoiden hengenvaaran aiheuttamisen näkökulmasta, jos luvistusta edes harkitaan. Selkosaaren alueen tiestön rakenne ja kunto ei kestä edes nykyistä raskasta liikennettä, saati haetun kallionlouhinnan tuomaa huomattavasti raskaampaa kalustoa ja tiheämpää liikennöintiä.

Aiemmissa muistutuksissa, joissa on tuotu esiin tien huono kunto, raskaan liikenteen lisääntyminen ja huoli liikenneturvallisuudesta, lupaviranomainen on vetäytynyt vastuusta mainiten, että *maantielaissa säädetään teiden kunnossapidosta, josta vastaa Päijät-Hämeen alueella Uudenmaan ELY-keskus. Näin ollen Heinolantien kunnossapito kuuluu Uudenmaan Ely-keskukselle ja yleisen tien turvallisuusasioista on neuvoteltava heidän kanssaan.* Näin lupaviranomainen haluaa siirtää muualle vastuun lupaehtoisesta toiminnasta, mihin juuri hänen viranomaisena pitäisi vaikuttaa. Hakijako siis neuvottelee? – koska mahdollisissa onnettomuustapauksissa vastuu on hänen.

En hyväksy tällaista vastuusta vetäytymistä asiassa asiassa, mikä koskee laajaa joukkoa kansalaisia, sekä paikallisia jokapäiväisiä tienkäyttäjiä että läpikulkijoita, joille vaaralliset olosuhteet tulevat yllättäen. Lupaviranomainen on muiltakin osin otettava harkinnassaan huomioon mahdollisen ottamistoiminnan kokonaisvaikutukset kaiken lainsäädännön näkökulmasta. Olemmeko – kuten useasti on osoitettu – täällä Lahdessa todella ala-arvoisen viranomaistoiminnan mielivallan alla paitsi kotirauhan myös henkemme ja turvallisuutemme osalta?

Vaadin, että lupaviranomainen ehdottomasti arvioi tienpitäjän kanssa, asukkaita kuullen, mitä haitallisia ja jopa peruuttamattomia muutoksia Kolunkalliolta Selkosaarenkallioille mahdollisesti laajeneva ottamistoiminta voi aiheuttaa tienkäyttöoloihin. Tältä pohjalta tulee ao. säädöksiä soveltaen estää vaarallinen kehitys vaatimukseni mukaisesti ja evätä maa-aines- ja ympäristöluvat. Viime kädessähän lupaviranomaiselle lankeaa vastuu jopa mahdollisistaihmishenkien menetyksistä raskaalle liikenteelle kelvottomissa olosuhteissa.

Teollisuusalue

s. 5

Alueelle otetaan vastaan myös muualta tuotavia kierrätyskiviaineksia kuten puhdasta maa- ja kiviainesta sekä betonijätettä. Kierrätyskiviaineksia välivarastoidaan ja murskataan sekä toimitetaan muualle hyötykäytettäväksi ja lisäksi itse toiminta-alueella maarakennukseen.

s. 19

10.3 Muualta tuodun kiviaineksen varastointi ja käsittely

Alueelle voidaan tuoda puhdasta ylijäämämaata ja kiveä maisemoinnin ja loppumuotoilun lisäksi myös jalostamistarkoituksessa. Muualta tuotua kiviaineksesta murskataan ja käsitellään samalla tavalla kuin alueelta louhittua ainesta.

10.4 Kierrätyskiviaineksen varastointi- ja käsittely

Alueelle otetaan vastaan puhtaita kierrätyskiviaineksia. Näitä ovat irtokivet ja louhe sekä ylijäämämaa ja jätebetoni.

Louhe ja kivet murskataan yhdessä alueelta louhitun kalliokiviaineksen kanssa taikka tarvittaessa omana eränä. Muutoin käsittelyt ovat yhteneväisiä alueen kiviaineksen käsittelyn kanssa.

Betoni murskataan ja mahdolliset raudat erotellaan. Yleensä betoni murskataan Mara-asetuksen edellyttämään alle 150 mm palakokoon.

Murskausta odottava ja murskattu tuote varastoidaan kasoilla. Erotellut raudat varastoidaan omaan kasaan ja toimitetaan ajoittain metallin vastaanottopaikkaan.

Alueelle tuotava ylijäämämaata voidaan hyödyntää esim. kallioseinämien loiventamiseen taikka jalostaa esim. seulomalla ja sekoittamalla lajikkeita siten, että aineksista saadaan uudelleen hyötykäyttökelpoista.

s. 17, 19

8.3 Raaka-aineet ja muut tuotantoon käytettävät aineet

Seuraavassa taulukossa on esitetty tuotannossa käytettävien raaka-aineiden kulutus:

Raaka-aine	Kulutus (tonnia/vuosi)		Varastointipaikka
	Keskimääräinen	Maksimi	
Toiminta-alueella tuotettava kiviaines	140 000	210 000	Ei välivarastoa, louhitaan alueelta
Muualta tuotava kiviaines	1000	20 000	Varastokenttä tai murskausalue

Hakija esittää myös kiviainesta tuotavaksi maa-ainesten ottoalueen ulkopuolelta murskattavaksi 1000–20000 tonnia vuodessa." Määrä vastaa enimmäistasolla noin 2000 autokuormallista kiveä eli vähintään kymmenen kuormallista jokaisena työpäivänä ja valtavaa lisäystä kivenmurskaukseen.

Vaadin, että lupaviranomainen hylkää myös kiviaineksen tuontia koskevan hakemuksen säädösten vastaisena vastaisena ja täysin rittämättömästi valmisteltuna. Kyseisen suuruusluokan hanke vaatii aivan eri luokan ympäristöselvityksen. Tämän huomiotta ja ymmärtämättä jättäminen olisi puhdas laiminlyönti ja siten virkavirhe.

Maa-aineksen – tässä kiviaineksen – tuomista muualta louhokselle käsiteltäväksi ei säädellä maa-ainesluvalla, vaan sitä koskee säädösharkinta, mitä sovelletaan teollisen toiminnan harjoittamisesta. Hakija ei ole hakenut lupaa teolliseen toimintaan. Lupaviranomaisen pitää vaatia erillinen hakemus teollisen toiminnan harjoittamiseen, ettei syyllisty virkavirheeseen, kuten vastaavassa tilanteessa esimerkiksi Hietalanharju-hankkeessa.

Selkosaarenkallioiden aluetta ei ole detaljikaavassa (asemakaava) kaavoitettu teollisuusalueeksi, koska asemakaavaa ei ole. Jos muualta tuodaan paikalle maa-ainesta (louhoskiveä), kysymyksessä on teollisuusalue omine vaadittavine säännöksineen. Maakuntakaava (riidanalainen ja tältä kohdin vahvistamaton toistaiseksi) kieltää ympäristölle vahingollisen toiminnan ja osayleiskaavaluonnoksessa teollisuusaluetta ei ole esitetty ollenkaan. Hankkeen eteneminen vaatii vähintään Lahden kaupungin yleiskaavan valmistumisen kuluvan valtuustokauden aikana 2021 mennessä ja kannanoton siihen, onko teollinen toiminta alueella mahdollinen.

Käsitykseni mukaan ko. teollisuusaluetta ei voi muodostaa maaseudun haja-asutusalueelle Selkosaarenkallioiden kaltaiseen paikkaan. Vaadin jatkossakin, että mahdollisesta luvituksesta poistetaan mahdollisuus harjoittaa ottoalueella muualta tuotavan kiviaineksen murskausta. Luvan mukainen määrä lupahakemuksen mukaan olisi sangen huomattava, jopa 20000 tonnia vuodessa. Lupaviranomaisen pitää ymmärtää tämä suuruusluokka ja keskeneräisen kaavoituksen merkitys tässä lupaharkinnassa.

Mistä mahdollinen kiviaines edes muualta tuotaisiin Selkosaarenkallioiden louhokseen murskattavaksi? Lupaviranomaisella ei ole siitä tietoa, tuskin Hakijallakaan. Hakija ei ole antanut mitään selvitystä. Vaadin, että että mikäli kiviaineksen kuljettamista muualta edelleen aiotaan jatkossa esittää, lupaviranomainen selvityttää Hakijalta yksityiskohtaisesti, mitä tämä suunnitelman osa käytännössä tarkoittaa ja vaikuttaa toimintaympäristöön.

Vaadin, että lupaviranomainen selvityttää Hakijalta mahdollisen uuden lupamenettelyn yhteydessä tarkasti, mitä kiviaineksen tuominen alueelle käytännössä tarkoittaisi ja vaikuttaisi ympäristöön. Tuolloin olisi kysymys teollisen toiminnan harjoittamisesta Selkosaarenkallioilla, mikä maaseutumaisessa haja-asutusympäristössä ei lainkaan sovellu teollisuusalueeksi.

Viisitoista (15) vuotta olisi ehdottomasti liian pitkä myöntöaika yhdellä kerralla, kun ei ole kokemuksia, miten Hakija hallitsisi paikallisen ja muualta tuodun kalliokiviaineksen otto- ja käsittelytoiminnan työvaikeustekijöiden kasvaessa, koska tähänastinenkin toiminta Kolunkalliolla aiheuttaa kriittisen tarkastelun tarpeen. Kysymyksessä on uusi toiminta alueella, mikä edellyttää uuden tarkastelun ja harkinnan, ottaen huomioon vielä ottoalueen muuttumisen tällöin teollisuusalueeksi ja toiminnan jatkumisen rajoittamattomaan tulevaisuuteen.

Markkinat

Tiedän, että käsitys kiviaineksen markkinoista ei kuulu oikeudelliseen arviointiin, mutta katsomme sen esittämisen perustelluksi siksi, että markkinat vaikuttavat olennaisesti kokonaisnäkemykseen Hakijan hankkeen epäilyttävästä luonteesta.

Lahden seudulla on parin viime vuoden aikana suorastaan räjähtänyt maa-ainesten ottoaikomusten buumi, mikä ylittää kaikki näköpiirissä olevat tarpeet. Esimerkiksi keväällä 2015 sama lupaviranomainen myönsi Hollolan Nostavan alueelle yli neljän miljoonan tonnin kalliokiviaineksen ottamisluvan. Toiminnan oli tarkoitus kestää 2019 asti, missä yhteydessä mursketta varaudutaan varastoimaan 10 vuodeksi. Lahden Nastolaan on myönnetty Kalumäen louhintalupa ja vireillä Selkosaarenkallioiden louhinta, molemmat Uudessakylässä.

Syy maanomistajien luparyntäykseen voi lähinnä olla spekulointi valtatien 12 Uusikylä–Kouvola rakennustyöstä. Sen alkamista on kuitenkin odotettu jo puoli vuosisataa. Suunnittelua on vireillä, mutta tällä hetkellä pysähdyksissä mm. siksi, että YVA-selvitys on vanhentunut ja valituksenalainen hallinto-oikeudessa. Tähänastiset tielinjaukset ovat kumoutuneet vuorollaan jopa maakuntakaavasta välillä Lahti–Kouvola.

Todellisuudessa alueen maanomistajat ovat runsailla luvituksilla, joita esimerkiksi agraarivaltainen Nastolan maalaiskunta auliisti antoi, jo tukkineet seudun maa-ainesmarkkinat arvaamattomaksi ajaksi. Käyttökohteiden nimeäminen on siten pelkkää spekulaatioita. Esimerkiksi Pietarinradan osuus Lahti–Kouvola parannettiin nopealle liikenteelle 2007–2013, eikä rakennustarvetta ole. Nostavan ottoalueen miljoonien kuutiometrien louhinnasta ei jätetty yhtään tarjousta, ja hanke on toistaiseksi rauennut.

Tappiot ja suoranaiset epäonnistumiset kuuluvat yrittäjän riskiin. Yhteiskunnan eli lupaviranomaisen on kuitenkin näin raskaasti ympäristöä ja sen asujamistoa häiritsevän toiminnan kysymyksessä ollen kannettava kokonaisvaltainen, tässä yhteydessä koko Uudenkylän asukkaiden elinolot huomioon ottava yhteiskunnallinen vastuunsa ja tarkkaan harkittava, onko etäällä lähimmistäkään mahdollisista käyttökohteista (nauhataajama) sijaitsevalla maa-ainesten ottoalueella järjellistä merkitystä kiviaineshuollolle järjellisin kustannuksin näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa.

Vallitsevissa markkinanäkymissä voidaan siis arvioida käyvän Hakijalle, että toiminta ei pääse alkamaan tai ainakin keskeytyy Hakijan omasta syystä ja arviointikyvyn puutteesta.

Näin ollen lupaviranomaisen pitää harkita toiminnan keskeytymisen ja sen seurausvaikutusten riskiä yhteiskunnan mahdollisten kustannusvastuiden näkökulmasta siten kuin esimerkiksi Talvivaarassa tilanteessa, jos tämäkin louhos sortuu vääriin tai olemattomiin markkinaodotuksiin ja ympäristövahingot lankeavat yhteiskunnan kannettaviksi. Näillä näkymin vaadin, että maa-aineslupaa maa-aineksen ottamiseen enempää kuin ympäristölupaa kalliokiviaineksen louhimiseen ja jalostamiseen ei pidä myöntää.

Vesiensuojelu, pohjavesi

s. 9–10
Pohjavesialue

Lähin pohjavesialue rajautuu ottamisalueen pohjoiskärkeen. Pohjavesialue on kahteen osaan jaettu I-luokan pohjavesialue Nastonharju-Uusikylä (0453252 A, 0453252 B). Läntinen A osa on lähempänä suunniteltua ottoaluetta. Pohjavesi virtaa alueelta lännen/luoteen suuntaan. Pohjavesipinta on alueen itäosassa noin 120...121 (HP2). Pohjavesiesiintymä on antikliininen eli ympäristöön purkava.

Pohjoisesta ottamisalue rajautuu pohjavesialueen rajaan. Kaivualue alkaa 5 m päästä pohjavesialueen rajasta. Muodostumisalueen rajalle on matkaa 150 m.

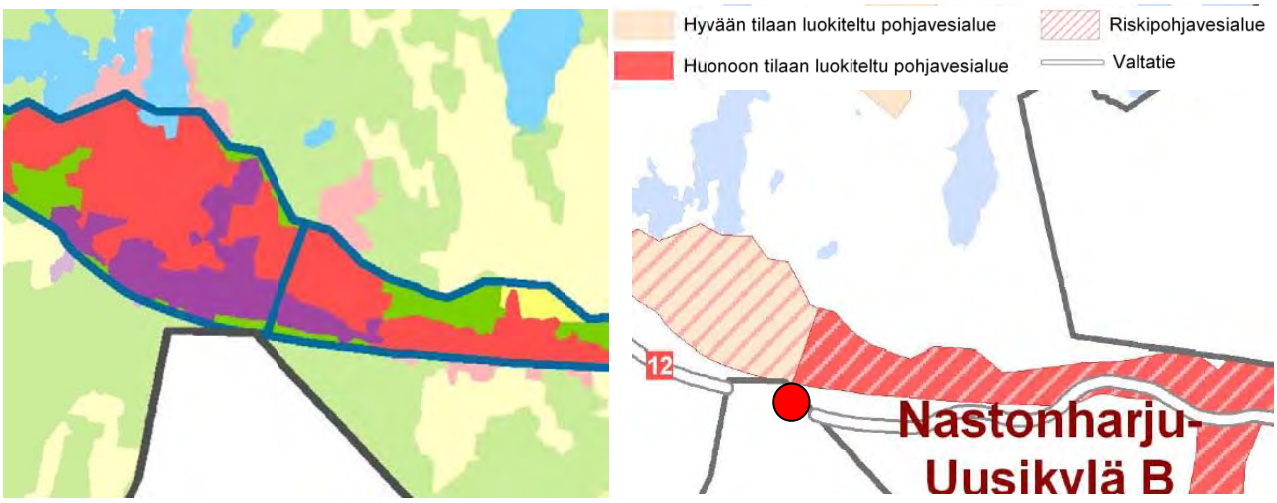

Pohjavesialue Nastonharju–Uusikylä A–B (vas.) ja pohjaveden tila alueella (oik.). Hankealue = punainen ympyrä sijaitsee suunnilleen pohjavesialueiden A–B rajalla. Lähde: Seudullinen pohjaveden suojelusuunnitelma vuosille 2012–2021. Mäyränpää, R. & Rihkavuori, R. Hollola–Lahti–Nastola. Lahden seudun ympäristöpalvelut.

Pohjaveden pilaamiskielto on lainsäädännössä ehdoton. Hankealue rajoittuu riskipohjavesialueeseen, missä kohtaavat hyvään (A) ja huonoon (B) tilaan luokitellut pohjavesialueet ja missä ihmisen toiminta voi aiheuttaa merkittävän riskin pohjaveden laadulle. Arviointi perustuu alueen maankäyttöön, ihmistoimintaan, pohjaveden laatuun sekä alueen merkittävyyteen vedenhankinnassa. B-alueen tilaa heikentävät bentseeni, etyylibentseeni, tolueeni, ksyleeni ja MTBE.

Em. tutkimuksen mukaan "Maa-ainesten otosta pohjavedelle aiheutuva riski perustuu siihen, että pohjaveden muodostumisolosuhteet muuttuvat ja pohjaveden likaantumisriski kasvaa, kun maan luonnontilainen pintakerros ja kasvillisuus poistetaan. Maannoksen vajovedessä tapahtuvat monet kemialliset ja biokemialliset reaktiot vähenevät oleellisesti mikä lisää monien aineiden pitoisuuksia myös pohjavedessä. ...

Kiviaineksen pohjavesialueella tapahtuvasta jalostuksesta pohjavedelle aiheutuva riski perustuu pääosin jalostuksessa käytettäviin laitteisiin. Laitteet ovat pääosin polttoöljykäyttöisiä, joissa pohjaveden suojelun kannalta ongelmana on käytön ja säilytyksen aikana tapahtuvat vuodot sekä alueella muodostuvien, mahdollisesti polttoöljypitoisten hulevesien hallinta. Jalostustoiminta sijoittuu usein maa-aineksenoton tavoin pohjavesialueelle, mutta usein jalostus olisi mahdollista tehdä myös pohjavesialueen ulkopuolella."

Edelleen esitetään seuraava luettelo:

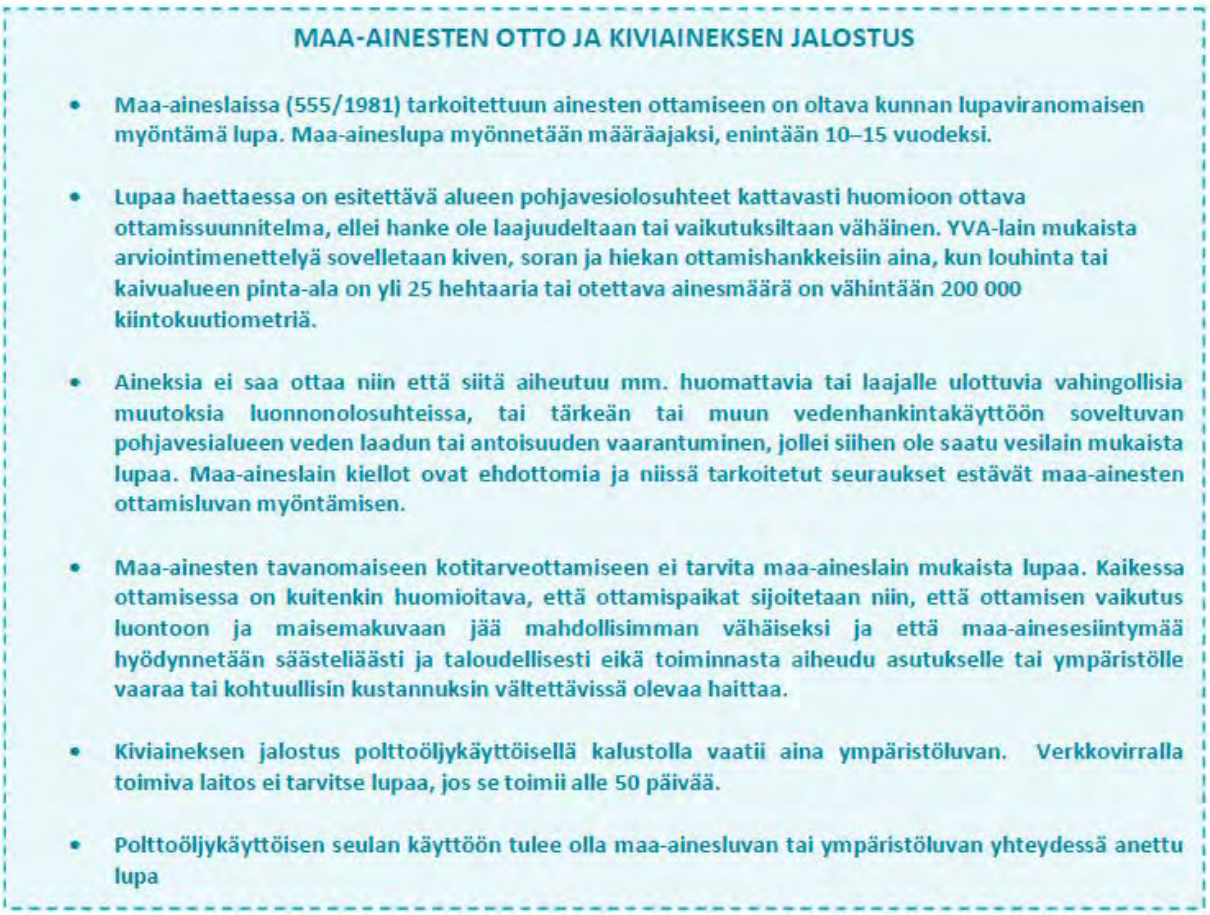

MAA-AINESTEN OTTO JA KIVIAINEKSEN JALOSTUS

- Maa-aineslaissa (555/1981) tarkoitettuun ainesten ottamiseen on oltava kunnan lupaviranomaisen myöntämä lupa. Maa-aineslupa myönnetään määräajaksi, enintään 10–15 vuodeksi.
- Lupaa haettaessa on esitettävä alueen pohjavesiolosuhteet kattavasti huomioon ottava ottamissuunnitelma, ellei hanke ole laajuudeltaan tai vaikutuksiltaan vähäinen. YVA-lain mukaista arviointimenettelyä sovelletaan kiven, soran ja hiekan ottamishankkeisiin aina, kun louhinta tai kaivualueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä.
- Aineksia ei saa ottaa niin että siitä aiheutuu mm. huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa, tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Maa-aineslain kiellot ovat ehdottomia ja niissä tarkoitetut seuraukset estävät maa-ainesten ottamisluvan myöntämisen.
- Maa-ainesten tavanomaiseen kotitarveottamiseen ei tarvita maa-aineslain mukaista lupaa. Kaikessa ottamisessa on kuitenkin huomioitava, että ottamispaikat sijoitetaan niin, että ottamisen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.
- Kiviaineksen jalostus polttoöljykäyttöisellä kalustolla vaatii aina ympäristöluvan. Verkkovirralla toimiva laitos ei tarvitse lupaa, jos se toimii alle 50 päivää.
- Polttoöljykäyttöisen seulan käyttöön tulee olla maa-ainesluvan tai ympäristöluvan yhteydessä anettu lupa

Edelleen annetaan seuraavia toimenpidesuosituksia:

"Maa-ainesten ottaminen tulee ohjata pois nykyisen tai tulevaisuuden vedenhankinnan kannalta tärkeiltä alueilta. Keskeisessä osassa tässä on maankäytön suunnittelu, jolla maa-ainesten ottoa voidaan ohjata vedenoton kannalta riskittömille alueille. Päijät-Hämeen maakuntakaavassa todetaan, että on kestävän kehityksen mukaista keskittää maa-ainesten ottaminen jo valmiiksi rikotuille alueille, jotka voidaan vaiheittain jälkihoitaa (Päijät-Hämeen maakuntakaava 2008). Päijät-Hämeen alueella meneillään oleva [toteutettu] Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen -hanke (POSKI) tuottaa tietoa sora- ja kallioalueiden kiviainesten määrästä ja laadusta, niiden geologisista, biologisista ja maisemallisista arvoista sekä soveltuvuudesta vedenhankintaan ja / tai kiviaineshuoltoon. Hankkeessa esitettävät toimenpidesuositukset tulee huomioida maankäytön suunnittelussa ja maa-ainesten oton luvituksessa. ...

I ja II -pohjavesialueille uusia lupia tulee myöntää ensisijaisesti jo avatuille ottamisalueille. ... Mikäli uusia ottamisalueita sijoitetaan pohjavesialueille, tulee niiden sijoittuminen perustua riittäviin selvityksiin alueen pohjavesioloista. Ottamispaikkojen valinnassa tulee lisäksi huomioida, että jalostustoiminnot voidaan sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle, vaikka varsinainen otto tapahtuisikin pohjavesialueella. ... Mahdollisuutta siirtää kiviaineksen jalostustoiminta pohjavesialeen ulkopuolelle tulee selvittää. Otetusta ja jalostetusta aineksesta kootut varastokasat tulee sijoittaa kaivuualueen, ja mahdollisuuksien mukaan pohjavesialueen, ulkopuolelle."

Vaadin, että lupaviranomainen ottaa päätöksenteossa huomioon em. näkökohdat, mitkä ovat paras ja yhteisesti hyväksytty viranomaisohje Lahden seudulla ja säädösten rinnalla vilvoittava toimintaohje.

Vesiensuojelu, pintavesi

s. 21

Alue ei ole pohjavesialuetta. Pintavedet imeytyvät osin maaperään ja osin valuvat alueelta suo-ojiin.

Ottaminen tapahtuu alimmillaan lähiympäristön vesipintojen tasolla eikä se siten katkaise vettä pidättäviä kerroksia.

Ottamiselle ei ole haitallista vaikutusta naapureiden vedenhankintaan. Ottamisella ei ole myöskään laajempaa vaikutusta, jolloin vaikutuksia ei ole myöskään yhdyskunnan vedenhankintaan.

s. 11

Ottamisalueen pintavedet johdetaan pinnan kallistuksilla louhinta-alueen länsi- ja itäpuolella oleville suoalueille ja sen suo-ojiin. Ottamisen loppuvaiheessa alueen etelä-kaakkoisreunalle edettäessä, louhitaan valtatie 12 suuntainen oja.

s. 9

Länsipuolen suon vedet laskevat ensin itään ja sitten etelään Kosenojaan ja edelleen Sepänjokeen. Alue kuuluu Haltionjoen - Köyliönjoen valuma-alueeseen.

Itäpuolen suon vedet laskevat kaakon suuntaan Hiirenojaan ja edelleen Kuivannonjokeen, joka laskee Mustjokeen. Alue kuuluu Lanskinjoen valuma-alueeseen.

Vaadin, että Selkosaarenkallioiden vesiensuojelusta tehdään yhteistarkastelu Huhmarmäen kaatopaikan vesiensuojelun kanssa. Kummankin hankkeen yhteisvaikutus alapuoliseen vesistöön on selvitettävä vaatimani UUSIKYLÄ MASTER PLAN-tarkastelun yhteydessä. Kumpikin hanke tulisi vaikuttamaan merkittävän haitallisesti Orimattilan–Artjärven suunnan vesistöihin.

Tarkastelen seuraavassa lähemmin Selkosaarenkallioiden idänpuoleista jätevedenlaskua lopulta Artjärven vesistöön. Vedenlasku yhdistyisi suunnitteilla olevaan Huhmarmäen kaatopaikkaan Uudessakylässä ja siitä tehtyyn YVA-selostukseen. Vastaavalla tarkkuudella tulee tehdä suunnitellun louhoksen jätevedenlaskun vaikutusten arviointi myös länsipuolen alueelta Sepänjokeen, mihin ennestään lasketaan pudistamosta Nastolan jätevedet.

Kategorinen erottelu pohja- ja pintavesiin on keinotekoinen, koska molemmat esiintyvät sekoittuneina kaikissa alueen vesiekosysteemeissä. Lanskinjoki-nimitystä ei täällä latvoilla tunneta. Uudenkylän–Alimmaisten–Kuivannon latvavedet liittyvät Kuivannonkylän ja Kuivannon peltoaukean jälkeen Kurrissa Mustajokeen, mikä taas aikanaan liittyy Lanskinjokeen ennen Artjärven vesiä, missä ensimmäisenä vastaan tulee Villikkalanjärvi. Se siis saa kantaakseen suunniteltujen Selkosaarenkallioiden louhimon ja Huhmarmäen kaatopaikan likavedet, vaikka on jo ennestään savialueen sameavetinen eutrofinen järvi.

Lakeassuon luonnonsuojelualueelta alkaa Lakeassuonpuro, mikä saisi Selkosaarenkallioiden louhoksen jätevedet hankealueen äärimmäisestä kaakkoisnurkasta (hakemus s. 93–94). Lakeassuonpurossa jätevedet kulkisivat suunnitellun Lakeassuonpuron teollisuusalueen – mistä olen valittanut (maakuntakaava ja Uudenkylän osayleiskaavaluonnos) Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen – ja esitetyn Huhmarmäen kaatopaikan laajennusalueen läpi Uudenkylän

liittymän pohjoispuolella. Lakeassuonpuroon yhtyy Uudenkylän liittymän yhdyshaaran kohdalla puro, mikä alkaa Kanervansuolta Uudenharjun lähteiköstä ja kulkee Uudenharjun purolaaksossa. Tämä vesisysteemi (kartta 7-3 alla), missä virtaa vain absoluuttisen puhdasta vettä, huomattavalta osin pohjavettä, johtaa Uudenkylänpellon kautta Hiirenojaan ja edelleen Kuivannotien varressa Kuivannonjokeen (kartta 7-4, paksu sininen viiva/Tieokas).

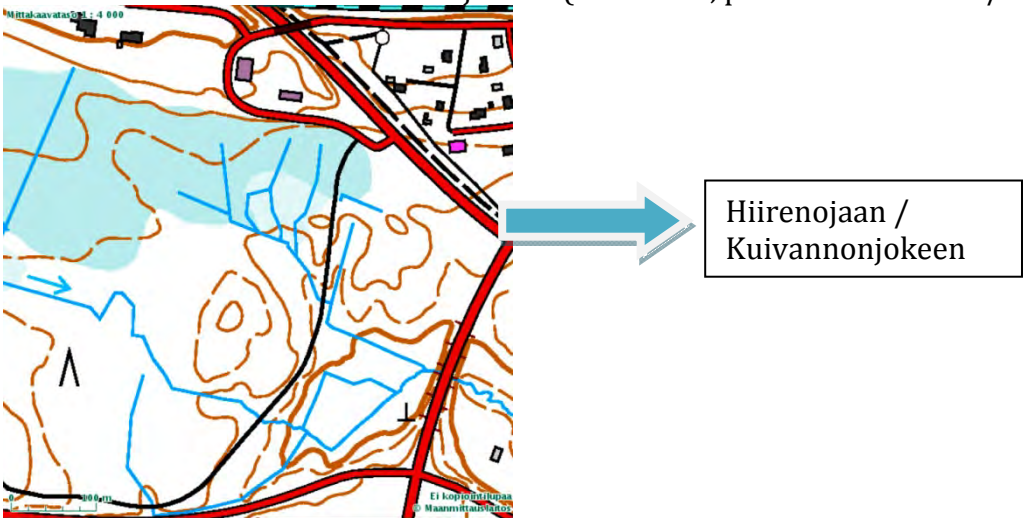

Kartta 7-3. Huhmarmäen kaatopaikan pohjoisenpuoleisen hankealueen eli Lakeassuonpuron teollisuusalueen ja laajennusalueen vesiekosysteemin virtauksen lähtö Uudenkylän liittymän yhdyshaaran alta Uudenkylän pellolle, Hiirenojaan ja edelleen Kuivannonjokeen. Selkosaarenkallioiden jätevedet yhtyisivät tähän vesisysteemiin kartan ulkopuolelta lännestä. Lähtökohdan osoittaa karttaote alla Selkosaarenkallioiden kaakkoisnurkassa:

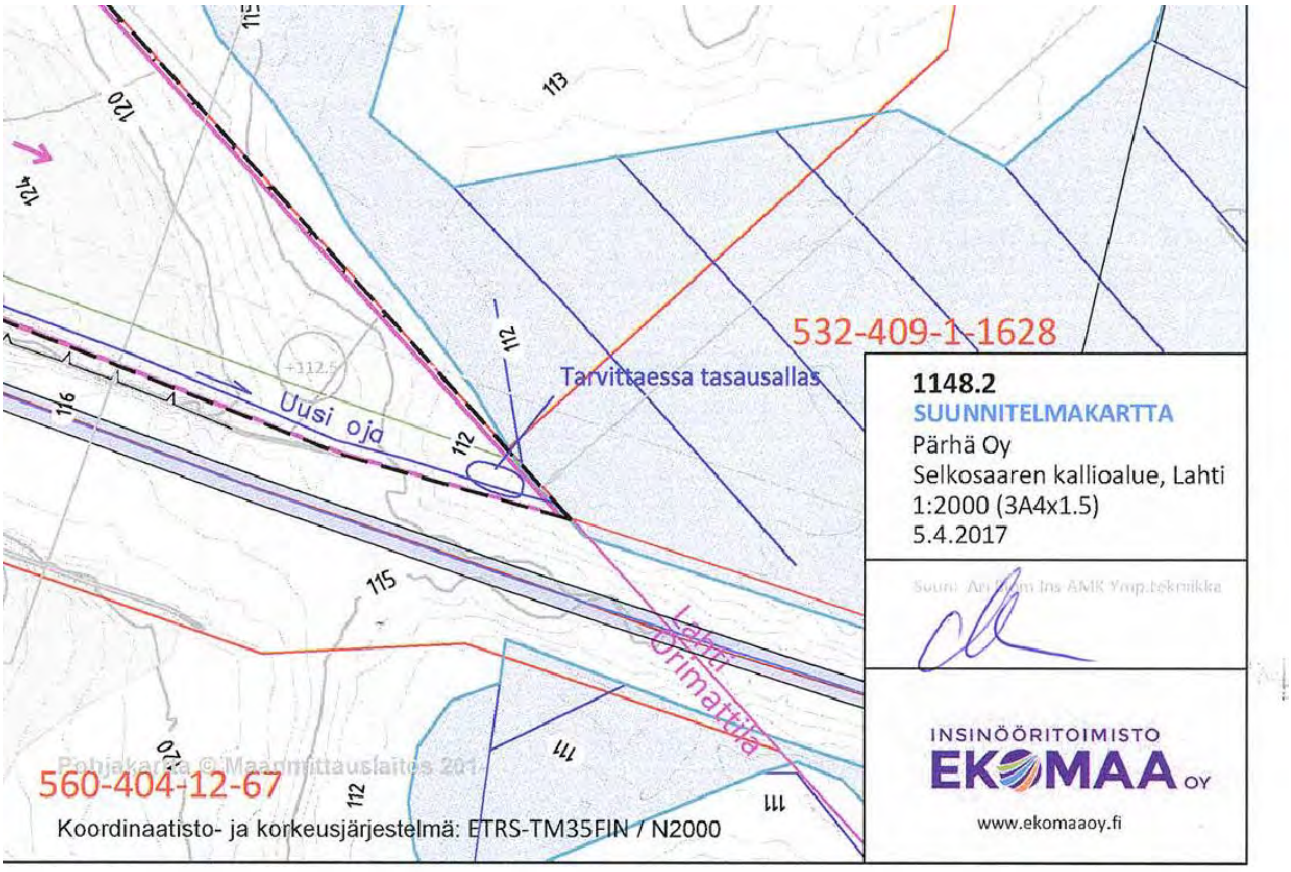

Kartta hakemus s. 93, jäteveden lasku hankealueelta uutta ojaa pitkin Lakeassuonpuroon.

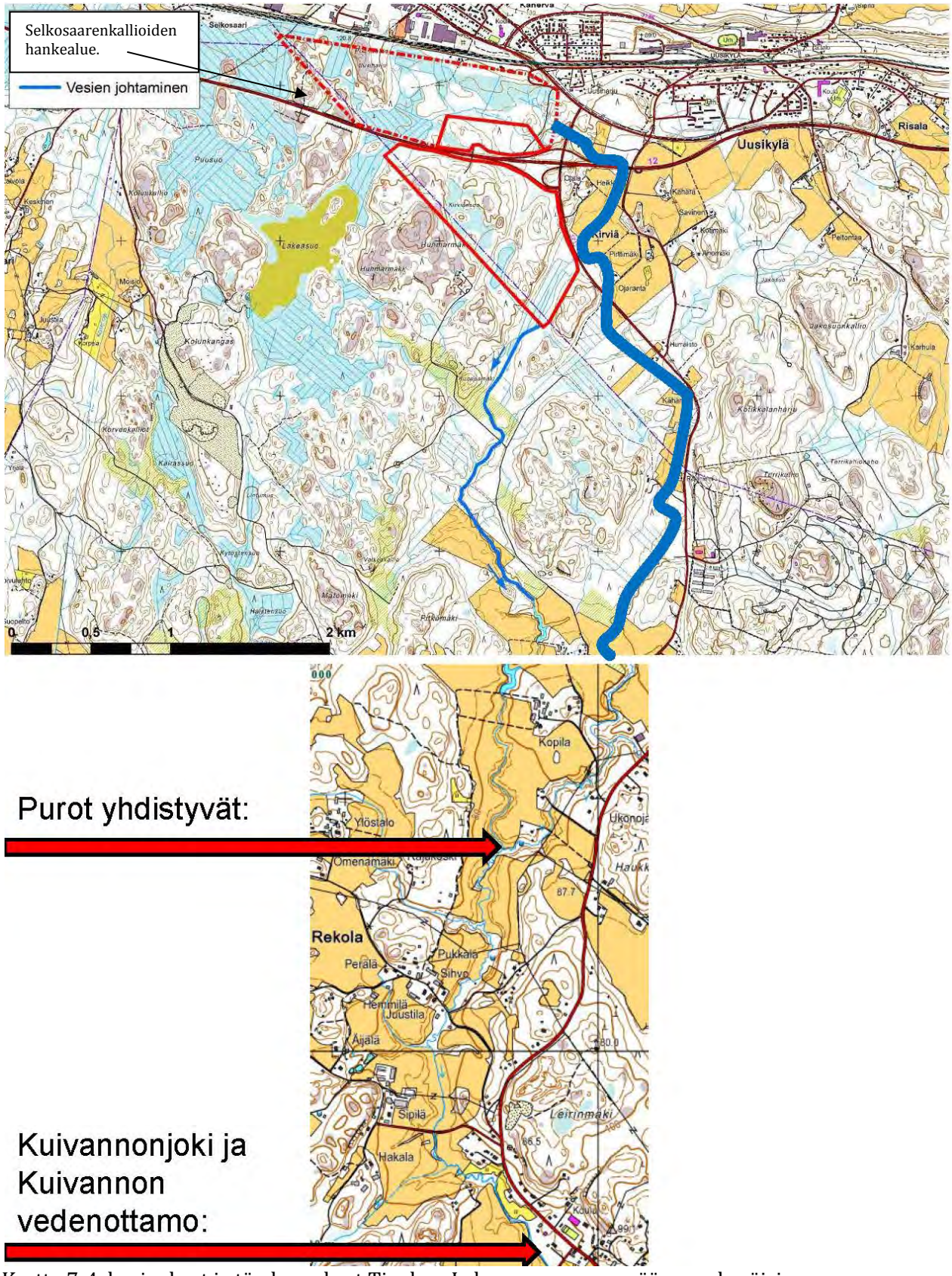

Kartta 7-4, korjaukset ja täydennykset Tieokas. Lakeassuonpuron pääuoma keräisi Selkosaarenkallioiden hankealueen, Lakeassuonpuron teollisuusalueen ja Huhamarmäen kaatopaikan laajennusalueen jätevedet (paksu sininen), mitkä virtaisivat Uudenkylänpellon ja Kuivannontien varren asutuksen kautta itäistä Hiirenojaa pitkin Kuivannonkylään. Rajakosken tasalla (ylempi punainen nuoli) siihen yhdistyy Huhmarmäen kaatopaikan altaalta laskeva jätevesiviemäri.

Koko hankealueen yhteiset jätevedet virtaisivat (paksu sininen viiva) Uudenkylänpellon ja Kuivannontien varren asutuksen kautta itäistä Hiirenojaa pitkin keskelle Kuivannon kylän asutusta. Nykyisin laskureitin vesi on puhdasta mahdollista lyhytaikaista tulva-ajan samentumista lukuun ottamatta.

Selkosaarenkallioiden louhimon ja Huhmarmäen kaatopaikan läntinen ja Hiirenojan itäinen jätevesiuoma yhdistyvät Kuivannon Rekolassa Rajakosken tasalla (kartta edellä), mistä alkaa Kuivannonjoki. Siinä kulkee puhtaita, vain tulva-aikaan mahdollisesti samentuneita luonnonvesiä. Hankkeen myötä Kuivannonjoki muuttuisi jätevesiviemäriksi toistaiseksi arvaamattomin seurauksin. Kuivannonjoen puhtaat vedet vaikuttavat laajalti Kuivannolla kylän asutuksen keskellä ja edempänä kautta laajan Kuivannon peltoaukean niin, että kaikkialta Ensimmäisen Salpausselän juurelta laskevat pohja- ja pintavedet Kurrissa kokoava Mustajoki saa tuiki tärkeän, kautta vuoden runsaan puhtaan luonnonveden runsaan määrän uomaansa aina Artjärven Villikkalanjärveen asti. Tämä puhtaan luonnonveden volyymi on ratkaisevan tärkeä huonokuntoisen, ravinteisen ja samean Villikkalanjärven säilymiselle edes nykyisellään. Jos yläpuolinen virtaus muuttuu jätevedeksi, Villikkalanjärven vesitalous tuhoutuu nopeasti.

Aivan Kuivannonjoen partaalla Kuivannon koulun kohdalla sijaitsee Kuivannon vesiosuuskunnan vedenottamo (kartta 7-4, alempi punainen nuoli), mikä palvelee noin 150 asiakasta Kuivannon kylässä. Vedenottamon kohdalla Kuivannonjoki virtaa läpi Kuivannon I luokan pohjavesialueen, minkä vesilaki ehdoitta suojelee kaikelta muuttamiselta ja vähäiseltäkin heikentämiseltä. Kuivannon vedenottamo toimii Kuivannonjoen syöttämän veden ja pohjavesialueen veden varassa.

Jos Kuivannonjoki muuttuisi Selkosaarenkallioiden kivenlouhimon ja Huhmarmäen kaatopaikan hankealueen jätevesiviemäriksi, vedenottamon sijainti aivan Kuivannonjoen vieressä aiheuttaisi vakavan pintavesiriskin vedenottamon pohjaveden laadulle. Vedenottamossa on tiettävästi jo tähän mennessä havaittu selvityksiä vaativia haitta-aineriskejä, joten jo nykyisellään veden laatu on herkkä huonontaville muutoksille.

Käytännössä Selkosaarenkallioiden kivenlouhimon ja Huhmarmäen kaatopaikan jätevesikuorma Kuivannolle vuosikymmenten ajan tarkoittaa jo ennalta, että Kuivannolle pitää jo ennen kaatopaikkahankkeen käynnistymistä rakentaa uusi vedenottamo. Sellaisen kustannuksiin tuskin on varauduttu hankesuunnitelmissa. Tuskin kelvollista paikkaakaan on olemassa nykyisen vaihtoehtona. Kuivannon kylän vesihuollon turvaaminen on eräs perustelluimmista syistä hylätä välittömästi Selkosaarenkallioiden kivenlouhimon ja Huhmarmäen kaatopaikkahanke suorastaan järjettömänä. On huomattava, että kummassakin hankkeessa osallisena ja merkittävänä intressinä on sama taho, Hakija Nuuttila Orimattilasta, entinen valtuutettu, luottamushenkilö kaikesta päätellen vailla vastuuta oman kotikuntansa asukkaiden hyvinvoinnista!

Jos Selkosaarenkallioiden kivenlouhimo ja Huhmarmäen kaatopaikkahanke toteutuisi, esitetyt vaatimattomat vesiensuojelutoimet eivät riittäisi alkuunkaan hallitsemaan nimenomaan etelänpuoleisen alueen kaikkia mahdollisia, mitä vaikealaatuisimpia jätevesiongelmia. Ilmiselvästä pilaantumisuhkasta pitäisi heti pyytää maan parhaan asiantuntijan FORTUM-EKOKEMin lausunto, mihin kaikkiin toimiin ja millaisin kustannuksin hankkeet johtaisivat pelkästään jätevesien hallitsemiseksi – ja onko hallinta näissä oloissa ylipäänsä mahdollista em. riskitekijöillä.

Hankkeiden alapuoliselle alueelle Uuteenkylään pitäisi vähintään rakentaa oma jätevedenpuhdistamo. Sellainen on jo valmiina läntisellä hankealueella. Kuitenkin vanhan pienen puhdistamon tehon varaan laskeminen on pelkkää toiveajattelua tilanteessa, missä siellä on toistuvasti ollut käsittelyvaikeuksia tähänkin asti, sehän ainakin vastaanottavalla Orimattilan puolella tiedetään hyvin ennestään. Asia on kiristänyt kuntien välejä ihan tarpeeksi, joten Nastolan kahden kaatopaikkahankkeen ja Selkosaarenkallioiden kivenlouhimon epärealistisilla ja taloudellisesti mahdottomilla näkymillä on turha jatkaa Nastolan tähänastisen syntikuorman kasvattamista.

Likaveden pumppaus Nastolan kunnan puhdistamoon vaatisi uuden pitkän viemärilinjan ja olisi sitä paitsi turhaa, koska käytännössä Selkosaarenkallioiden kivenlouhimon likavesi jouduttaisiin kapasiteetin puutteessa juoksuttamaan läpi suoraan Sepänjokeen–Palojokeen ja Orimattilan keskustan kautta. Tällaisen pohdiskeleminen julkisessa suunnitelmassa olisi jo tähän mennessä vaatinut viranomaisen vakavan puuttumisen, jotta ihan kaikki hankesuunnitelmien mahdottomuudet eivät jäisi yksityisten kansalaisten ja valveutuneiden viranomaisten korjattaviksi.

Yhdessä Kuivannon uusi vedenottamo, Nastolan uusi kunnallinen puhdistamo ja uusi Uudenkylän puhdistamo sekä uusi viemärilinja maksaisivat niin paljon, että hankkeiden kustannusarvio nousisi mahdottomaksi. Tämäkin tietäen on edesvastuutonta edes esittää hankkeita julkisuuteen. – Tässä asiakohdassa kannattaa ehdottomasti lukea tarkasti paikalliset olot kokemusperäisesti parhaiten tuntevan Orimattilan kaupungin antama Huhmarmäen kaatopaikan YVA AO-lausunto (Ympäristölautakunta 2015-03-04), mikä siis kiinteästi liittyy nyttemmin myös Selkosaarenkallioiden kivenlouhimon hakemukseen:

LAUSUNTO 4.3.2015

Ympäristölautakunta
Orimattilan kaupunki
PL 46
16301 ORIMATTILA

Hämeen ELY-keskus
Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualue
PL 29
15141 LAHTI

Viite Lausuntopyyntönne ympäristönsuojeluviranomaiselle 19.2.2015
HAMELY/321/2015

Asia Nastolan kierrätyspuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Orimattilan ympäristölautakunta antaa paikallisena ympäristönsuojeluviranomaisena seuraavanlaisen lausunnon Nastolan kierrätyspuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, jossa tähdätään kansallisen tason teolliseen kierrätystoimintaan:

Orimattilan kaupungin kannalta merkittävimmät ympäristövaikutukset kohdistuvat sekä läntisen että itäisen vaihtoehdon osalta Orimattilan pinta- ja pohjavesiin, ilman laatuun (pöly/hiukkaspäästöt, haju) sekä luontoon ja sen monimuotoisuuden säilymiseen.

Vaikutukset viihtyisyyteen Orimattilassa

Loppusijoitusalueet jakautuvat hakemuksen mukaan **pysyvän jätteen** (kuten maa-ainekset, lasi, betoni, tiilet, keramiikka), **tavanomaisen jätteen** (kuten tuhkat, jätteenkäsittelystä muodostuneita hyödyntämiskelvottomia loppujakeita, lietteet, pilaantuneet maat) ja **vaarallisen jätteen** (kuten tuhkat, pilaantuneet maat, vaarallisiksi luokiteltavat rakennus- ja teollisuusjätteet) loppusijoitusalueisiin. Alueen rakenteissa (esim. tiet, parkkialueet, kenttärakenteet) on tarkoitus hyödyntää rakentamisvaiheessa tuhkia ja muita kiviainesperäisiä jätemateriaaleja. Alueelle vastaanotetaan myös **biojätteitä, jotka käsitellään ajoittain hajuhaittoja aiheuttavissa kompostiaumoissa.**

Varsinaiset hankealueet eivät sijoitu pohjavesialueelle. Itäinen alue sijaitsee noin 400 metrin etäisyydellä lähimmästä pohjavesialueesta, mutta sen laajennusalueen suojavyöhyke kulkisi 50 metriä pohjavesialueen puolella. Läntinen alue sijaitsee noin 700 metrin etäisyydellä pohjavesialueesta. Toiminnalla on kuitenkin merkitystä alueella syntyvän pohjaveden määrään ja laatuun laajoine asfalttikenttineen, halleineen ja loppusijoituspaikkoineen. Palojokeen, Sepänjokeen ja Kuivannonjokeen purkautuvalla pohjaveden määrällä ja laadulla on olennaista merkitystä jokien virkistyskäytön kannalta.

Orimattilalla on meneillään mittava yli 400 kiinteistönomistajaa koskeva Palojoen valuma-aluekunnostushanke Hämeen ELY-keskuksen kanssa. Yhteishanke suora jatko

Porvoonjoen seudulla laaditulle monivaikutteisten kosteikkojen yleissuunnitelmalle. Kierrätyspuistohankevaihtoehdot ovat ristiriidassa tämän vesiensuojelua edistävän hankkeen kanssa.

Heinämaan kylälle Sepänjoen veden laatu on tärkeä virkistyskäytön kannalta.

Orimattilan kaupungille Palojoen veden laatu on tärkeää myös ydinkeskustan viihtyisyyden kannalta. Palojoki virtaa aivan keskustan läpi ja kaupunki on vast'ikään teettänyt Palojoen rantoja koskevan virkistyskäyttöä edistävän kehittämissuunnitelman. Kierrätyspuistohankevaihtoehdot ovat ristiriidassa myös tämän vesiensuojelua ja vesien virkistyskäyttöä edistävän hankkeen kanssa.

Itäisen alueen länsipuolella sijaitsevat Orimattilan kaupungin Huhmarmäen ja Lakeasuon virkistysalueet. Itäinen Kierrätyspuistohankevaihtoehto laskisi näiden virkistysalueiden arvoa huomattavasti mm. hajuhaittojen ja muiden viihtyvyyshaittojen vuoksi.

Palojoen, Sepänjoen, Kuivannonjoen ja Lanskinjoen ekologisen tilan heikkeneminen jätevesikuormituksen ja onnettomuusriskien kasvaessa köyhdyttää niiden vesiekosysteemejä radikaalisti. Samalla Orimattilan asukkaiden viihtyisyys laskee ja virkistysmahdollisuudet jokien varsilla pienenevät olemattomiin.

Pohja/pintavesivaikutukset Orimattilaan

Itäinen alue sijaitsee Villikkalanjärveen laskevan Lanskinjoen valuma-alueella, josta **puhtaat pintavedet sekä laskeutusaltaasta hiekkasuodatuksen kautta kulkevat vedet johdetaan ojien kautta Kuivannonjokeen**, josta ne kulkeutuvat lopulta Pernajanjoen kautta Suomenlahteen. Viimeisimmän luokittelun mukaan Villikkalanjärven ekologinen tila on jo nyt välttävä eli toiseksi huonoin.

Kuivannonjoki virtaa Orimattilan vanhimman vesiosuuskunnan, Kuivannon vesikunnan, käytössä olevan pohjavesialueen läpi, aivan vedenottamon vierestä. Kuivannon I-luokan pohjavesialueen nro 0156005 pinta-ala on 0,8 km². Pohjavesialueen rajausta on tarkistettu painovoimamittauksin vuonna 2012. Muodostuma on pitkittäisharju, jonka eteläkärjessä on Kuivannon vesikunnan vedenottamo. Vesiosuuskuntaan on liittynyt 150 kiinteistöä. Vedenottomäärä on noin 100 m³/d. Orimattilan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma/2014/Petra Ihanamäki mukaan Kuivannon vesikunnan vedenottamon sijainti aivan Kuivannonjoen varrella aiheuttaa pintavesiriskin vedenottamon pohjaveden laadulle. Vedenottamossa on jo nyt todettu sekä bakteeri- että torjunta-aineriskit, jotka vaativat lisäselvityksiä. Kuivannonjoen veden laatuun ei saa tulla olennaisia lisälaaturiskejä kierrätyspuiston vesistä. Pelkkä laskeutusallas hiekkasuodatuksineen ei takaa riittävää suojaa Kuivannon vedenottamolle ja tulee vaarantamaan 150 kiinteistön vesihuollon turvaamisen.

Orimattilan pohjavesisuunnitelman mukaan yritystoiminnasta pohjavedelle aiheutuva riski johtuu pääosin yritystoiminnassa varastoitavista, kuljetettavista ja käytettävistä kemikaaleista, liuottimista ja polttoaineista. Lisäksi yritystoimintaan liittyvät asutuksen tavoin lämmitys- ja viemärijärjestelmistä aiheutuvat riskit. Pohjaveden muodostumista vähentävät teollisuusalueiden laajat päällystetyt ja katetut alueet. Teollisuusalueiden pihoilla muodostuvat hulevedet eivät yleensä ole riittävän puhtaita imeytettäväksi, mutta esimerkiksi katoilta kertyvät vedet tulisi imeyttää maahan. Riskin pohjavedelle aiheuttavat sekä yleiset liikenteeseen liittyvät riskit, kuten liikenteen päästöt tai vaarallisten aineiden kuljetuksissa tapahtuvat onnettomuudet, että teiden talvikunnossapitoon ja pölynsidontaan käytettävä

suola. Myös polttoaineiden ja muiden vahingollisten aineiden kuten kloridin pääsy pohjaveteen esimerkiksi onnettomuuksien yhteydessä tulee estää.

Itäisen vaihtoehdon mukaan likaiset vedet pumpataan Nastolan kunnan jätevedenpuhdistamolle, josta ne johdetaan Palojokeen.

Ympäristölautakunta katsoo, että kierrätyspuiston laajojen alueiden likaiset, kylmät vedet eivät sovellu Nastolan pienen jätevedenpuhdistamon puhdistettaviksi. Erityisesti jätevesihuippujen aikana puhdistamo ei pysty toimimaan asianmukaisesti. Tapahtuu ohijuoksutusta suoraan Palojokeen, joka laskee Orimattilan kauniin keskustan kautta Lähdepuiston ohi Porvoonjokeen. Tällainen vastuuton toiminta ei ole Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman mukaista. Kaikki käsiteltävät hule/jätevedet tulisi arviointiohjelmassa ensisijaisesti johtaa puhdistettuina Kymijoen suuntaan ja toissijaisesti pumpata isommalle jätevedenpuhdistamolle.

Palojoki kuuluu Kymijoen –Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Viimeisimmän luokittelun mukaan Palojoen ekologinen tila on jo nyt välttävä eli toiseksi huonoin.

Palojoen ekologisen tilan huononeminen Nastolan kierrätyspuiston jätevesien kuormituksesta johtuen laskisi Palojoen ekologisen tilan alimpaan mahdolliseen luokkaan. Tämä sotii räikeästi Suomen ja koko Euroopan unionin alueen vesiensuojelun- ja hoidon yleistä tavoitetta, jokivesien hyvän tilan saavuttamista, vastaan. Tällainen edesvastuuton toiminta olisi jo vietävä EU-tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Arviointiohjelman mukaan itäisen alueen läpi virtaa Salpausselän juuren purkautuvista pohjavesistä alkunsa saava puro, joka on vesilain 11 §:n mukainen suojeltava vesiluontotyyppi.

Läntinen alue sijaitsee Palojoen yläosan valuma-alueella. **Puhtaat pintavedet ja laskeutusaltaasta hiekkasuodatuksen kautta kulkevat vedet johdetaan Palojoen kautta** Porvoonjokeen. **Likaiset vedet johdetaan Nastolan kunnan jätevedenpuhdistamolle, josta ne johdetaan Palojokeen.**

Läntinen vaihtoehto kuormittaisi yksinomaan Palojokea ja Sepänjokea. Pelkkä laskeutusallas hiekkasuodatuksineen ei ole hallittua vesihuoltoa eikä riittävä puhdistusmenetelmä hulevesille.

Ympäristölautakunta katsoo, että kierrätyspuiston laajojen alueiden likaiset, kylmät vedet eivät sovellu Nastolan pienen jätevedenpuhdistamon puhdistettaviksi. Erityisesti jätevesihuippujen aikana puhdistamo ei pysty toimimaan asianmukaisesti. Tapahtuu ohijuoksutusta suoraan Palojokeen, joka laskee Orimattilan kauniin keskustan kautta Lähdepuiston ohi Porvoonjokeen. Tällainen vastuuton toiminta ei ole Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman mukaista. Kaikki käsiteltävät hule/jätevedet tulisi arviointiohjelmassa ensisijaisesti johtaa puhdistettuina Kymijoen suuntaan ja toissijaisesti pumpata isommalle jätevedenpuhdistamolle.

Ympäristölautakunta katsoo, ettei Orimattilan puoleisia osakaskuntia ole riittävästi erikseen kuultu ympäristövaikutusten arviointiohjelman johdosta. Osakaskunnilta tulisikin pyytää erikseen lausunnot ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Palojoki kuuluu Kymijoen –Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Viimeisimmän luokittelun mukaan Palojoen ekologinen tila on jo nyt välttävä eli toiseksi huonoin.

Palojoen ekologisen tilan huononeminen Nastolan kierrätyspuiston jätevesien kuormituksesta johtuen laskisi Palojoen ekologisen tilan alimpaan mahdolliseen luokkaan. Tämä sotii räikeästi Suomen ja koko Euroopan unionin alueen vesiensuojelun- ja hoidon yleistä tavoitetta, jokivesien hyvän tilan saavuttamista, vastaan. Tällainen edesvastuuton toiminta olisi jo vietävä EU-tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Vaikutukset Orimattilan ilman laatuun
Kierrätyspuiston toiminnasta aiheutuu molemmissa vaihtoehdoissa Orimattilan ilman laadun huonontumista. Pienhiukkasten määrä lisääntyy toiminnan kasvaessa ja hajuhaitat lisääntyvät sekä kuntarajan tuntumassa että kaukokulkeutumana kyläkeskuksissa ja Orimattilan keskustaajamassa. Tämä on jo nyt todettavissa Kujalan toiminnan aiheuttamissa hajuhaitoissa Karistossa.

Vaikutukset Orimattilan luontoon ja sen monimuotoisuuden säilymiseen
Vaihtoehtojen välissä, itäistä aluetta lähellä, on Lakeasuo. Se on maakuntakaavassa merkitty maakunnallisesti arvokkaaksi suoalueeksi. Päijät-Hämeen liiton maakuntakaavatyötä varten tilaaman Faunatica Oy:n 2012 laatiman perhosselvityksen mukaan Orimattilan Lakeasuo on luonnontilainen ja erittäin hyvälaatuinen kohde. Perhosten kannalta merkittävin avoin räme Lakeasuon keskiosassa on laaja-alainen. Suon keskiosan pienialaiset allikot lisäävät kohteen merkittävyyttä muidenkin hyönteislahkojen (luteet, sudenkorennot) kannalta. Suo rajattiin viiteen osa-alueeseen, joista kolme on erittäin hyvälaatuisia, yksi hyvälaatuinen ja yksi kohtalainen. Maakuntakaavan suojelumääräysten mukaan alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa Lakeasuon suojeluarvoja.

Orimattilan ympäristölautakunta, Orimattilan ympäristönsuojeluviranomaisena, ei puolla Nastolan kunnan kierrätyspuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelman vaihtoehtoja 1 ja 2, vaan ympäristölautakunta on vaihtoehdon 0 kannalla eli hankkeen toteuttamatta jättämisen kannalla.

Orimattilassa 4.3.2015

ORIMATTILAN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Hakemus s. 10

Maa-ainekset otetaan alimmillaan tasoon +112,5 asti alueen kaakkoisreunalta. Pohjataso nousee länsireunan tasolta +113,5 tasaisesti +114 metriin, kohti alueen keskiosia. Keskiosan itäpuolella pohja kallistetaan kohti itä-kakkoisreunaa. Näin ollen pintavedet saadaan ohjattua lännen ja itäpuolen puoleisiin suo-ojiin.

Otettava kerrospaksuus on enimmillään 16 m. Ottamisen pääsuunnat ovat pohjoinen ja itä.

s. 11

Mikäli veden mukana kulkeutuu runsaasti hienoainesta, rakennetaan laskeutusaltaat ottamisalueen reunoille, ennen vesien johtamista suoalueille. Laskeutusaltaan tarkoituksena on erottaa pintavedestä hienoaines. Lisäksi altaaseen kertyvää vettä voidaan käyttää pölyn sidontaan.

Louhimattomien alueiden pintavedet valuvat samoin kuten nykyisinkin. Osa valuu louhinta-alueelle ja ne johdetaan lasketusaltaaseen ja siitä edelleen suo-ojiin.

Laskeutusaltaiden rakentaminen on joka tapauksessa vaadittava ennen mahdollisen toiminnan käynnistymistä yleisen käytännön mukaisesti, laskeutusaltaat eivät saa olla mikään harkinnanvarainen "mikäli"-asia.

s. 10

Lähimpien asukkaiden talousvedenhankintaa ei ole selvitetty tarkemmin. Selvitystä ei pidetty tarpeellisena koska kohdetta lähimmät asuinrakennukset ovat vähintään 0,5 kilometrin päässä louhinta-alueelta.

Bulvaani ottaa tässäkin vallan päättää asiasta, minkä arviointi ja päätöksenteko kuuluu lupaviranomaisen toimialaan. Ainakin lähimmän Selkosaaren asuinalueen talousveden hankintatilanteen arviointi on tarpeen ja pitää selvittää.

s. 19

Tuotantoalueella ei synny jätevesiä. Alueelle tuodaan tarvittaessa umpisäiliöllä varustettu käymälä, jonka jätteet toimitetaan ajoittain jätevedenpuhdistamolle.

Sosiaalitilojen varaaminen käymälää, suihkua ja muita peseytymistiloja varten lisää edelleen tilantarvetta louhinta-alueella, mikä Hakijan mukaan varataanaan louhintakäyttöön eikä muuta tilaa tarvita. Vaadin, että muun tilankäytön tarve selvitetään realistisesti ja sen sijoituksesta Hakija esittää suunnitelman. "Tuotantoalueella ei synny jätevesiä" -kaltainen lausuma tulee jättää omaan arvoonsa.

Selvitykset

s. 9

Kalliokiviaineksen laatua ei ole tutkittu kohdekohtaisesti.

Tieto on hämmästyttävä ja osoittaa, millaisena raakileena hanke on tuotu lupakäsittelyyn kaikesta päätellen pelkän kiireen takia jonkinlaisena koepallona. Syy saattaa olla Hakijan Nuuttilan tilan krooninen konkurssiahdinko. Selkosaarenkalliot aiotaan louhia ja murskata – melkein miljoona kuutiometriä – tutkimatta ja tietämättä mitä louhitaan ja mihin käytetään!

Huhmarmäestäkin Hakija Nuuttila aikoi aikoinaan louhia hautakiviä Saksaan, kunnes osoittautui, että kiven laatu ei kelpaakaan siihen tarkoitukseen ja suuresti mainostettu hanke raukesi – tosin enemmän ankaran kansalaisvastarinnan kuin tämän tekosyyn vuoksi. Vaikuttaa kuin Selkosaarenkallioilla Hakijalla olisi kova kiire päästä louhimaan ja sitten katsoa, mitä kalliosta vastaan tulee. Mitään käyttösuunnitelmaa kivensaannolle ei ole, vain ylimalkainen maininta, että "Kiviaineksia tarvitaan muun muassa ympäristön maanrakennuskohteisiin sekä betoniteollisuuteen".

Spekulatiivisia tarpeita varmasti löytyy, mutta esimerkiksi moottoritietä Lahti–Kouvola ei koskaan tule eikä Nastonharjun betoniteollisuuden elinkaari enää kestää kauan, koska sijainti keskellä kaupunkimaista asutusta on mahdoton, Nastolan kunnan 1960-luvun maallikkovirkamiesten ja -päättäjien jättiläismäinen virhe, kunnan historian suurin lajissaan, mitä arvattavasti Lahden kaupungissa yritetään korjata toden teolla. Markkinatilanne on siis heikko, kun vielä Lahden seudulla on yllin kyllin kiviainesteollisuutta ennestään ja tulossa esimerkiksi Nostavan alueelle.

Selkosaarenkallioiden louhintahanke on seudullisesti tarpeeton, mikä lupaviranomaisen yhdessä kaavoitusviranomaisten kanssa tulee arvioida ja päättää sen mukaisesti. Pienet erilliset uudet louhintahankkeet, "isännänhankkeet" kuten tämä, eivät nykyaikana menesty, esimerkkinä äskettäin käytännössä rauennut Hietalanharjun louhintahanke, minkä vaiheet lupaviranomainen hyvin tuntee.

Ympäristöriskikartoitus

13.1 Ympäristöriskikartoitus

Etäisyys määritellään tarkemmin ennen louhintatöiden aloittamista tehtävässä ympäristöriskikartoituksessa. Tällöin kartoitetaan lähistön häiriintyvät rakenteet ja rakennukset. Tarvittaviin kohteisiin tehdään ennakkokatselmus ja selvitetään mm. perustustavat.

Samassa määritellään kohteille sallittavat tärinävaikutukset (heilahdusnopeuden arvo) siltarakenteilla ja muille ympäristön rakenteille.

Lisäksi laaditaan tärinämittausohjelma.

Lupaviranomaisen pitää ehdottomasti vaatia ympäristöriskikartoitus tehtäväksi jo suunnitelmavaiheessa. Jälkeenpäin tehtynä, mihin Hakijabulvaani tässä tähtää, se olisi pelkkä muodollisuus, koska luvamyönnön riski on silloin sivuutettu eikä asialla olisi enää silloin mitään merkitystä, minkä Hakija hyvin tietää.

Kaavoitus

s. 7

Alueella ei ole voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja. Kohdealue tullaan käsittelemään 2017 alkavassa koko Lahden kaupungin yleiskaavakäsittelyssä.

Lahden yleiskaavassa tällaiseen uuteen, erilliseen louhintahankkeeseen pitää suhtautua äärimmäisen kriittisesti, yksinkertaisesti estää kaikin kaavoituksen keinoin tällaisen ympäristötuhopesäkkeen syntyminen kaupunkityyppisen asutuksen keskelle. Vaadin, että lupahakemusta ei käsitellä nykyisessä avoimessa kaavatilanteessa lainkaan. Edellytän, että kun Lahden yleiskaavaa 2017–2020 valmistellaan, Selkosaarenkallioiden kivenlouhimohanketta tarkastellaan vasta sen pohjalta.

Voidaan olettaa, että Lahden yleiskaavatyössä asia nousee esiin erityisellä tavalla mm. tämän asiakirjan pohjalta.

Epäilemättä Lahden tekeillä oleva yleiskaava on pontimena Hakija Nuuttilan ilmeisen kovalle kiireelle hakea luvitus Selkosaarenkallioiden louhinnalle vaikka kuinka keskeneräisesti valmisteltuna.

Joka tapauksessa hanke etenee kauttani aina korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyyn asti. Tämän vaatimien vuosien aikana Lahden yleiskaavatyössä on aikaa pysäyttää Selkosaarenkallioiden kivenlouhimohanke myös kaavoituksellisesti. Tätä edellyttää koko Nastolan nauhataajaman itäosan tulevaisuuden asumis- ja elinolojen sekä luonnonympäristön turvaaminen.

Uudenkylän liikekeskuksen meneillään oleva kaavatyö menettää merkityksensä jo pelkän louhintauhkan takia kuten koko Uudenkylän tulevaisuus Hauhmarmäen kaatopaikkauhkan vuoksi.